

Universitat
de les Illes Balears

Les altes capacitats intel·lectuals als ensenyaments de formació professional.

NOM AUTOR: Eva M. Carro Huertas

Memòria del Treball de Fi de Màster

Màster Universitari en Formació del Professorat de Secundària, Batxillerat, Formació
Professional i Idiomes

(Especialitat/Itinerari de Tecnologia de Serveis)

de la

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

Curs Acadèmic 2016-17

Data 12 de juliol de 2017

Nom Tutor del Treball: Rosabel Rodríguez Rodríguez

Al meu fill Pau, per endinsar-me en l'apassionant món de les altes capacitats intel·lectuals

ÍNDIX

RESUM/ABSTRACT	5
JUSTIFICACIÓ DEL TEMA	6
OBJECTIUS DEL TREBALL.....	6
Part 1. ESTAT DE LA QÜESTIÓ.....	8
1. La formació professional a Espanya	8
1.1. Què és la formació professional? Com s'organitza?	9
1.2. Quins estudis ofereix la formació professional?	10
2. La intel·ligència i les altes capacitats intel·lectuals	11
2.1. Teories i models. Una o moltes intel·ligències?	12
a) El model de Sternberg o Teoria triàdica de la intel·ligència.	12
b) Teoria de les Intel·ligències múltiples de Gardner	13
2.2. Què són les altes capacitats intel·lectuals?	14
a) Model de Gagné	14
b) Model de Castelló i Batlle	15
2.3. Com detectar les altes capacitats intel·lectuals?	16
2.4. Característiques de l'alumnat amb ACI.....	19
2.5. Problemàtica escolar de superdotats i talentosos.....	22
Adaptació al grup.....	24
Desmotivació	25
Problemes Emocionals	26
Baix rendiment.....	27
3. Altes capacitats intel·lectuals a la formació professional.....	28
Part 2. INVESTIGACIÓ DESCRIPTIVA.....	30
4. Xifres per a la reflexió	30
5. El paper del docent davant les altes capacitats intel·lectuals.	34
5.1. Què saben els docents de les ACI? Mites i falses creences.....	34
5.2. Com poden potenciar, els docents, les aptituds i talents dels nostres alumnes, des del punt de vista de l'educació inclusiva.	36

5.3. Obstacles que troben els docents, a l'aula, davant la realitat dels alumnes amb altes capacitats intel·lectuals.....	39
Part 3. DESENVOLUPAMENT DE LA PROPOSTA	41
6. Les altes capacitats intel·lectuals a les aules.....	41
6.1. Com aprenen els alumnes amb ACI?	42
6.2. Quines habilitats hauria de tenir el professorat per atendre adequadament els alumnes amb ACI?	42
7. Un nou concepte dels estudis d'FP.....	43
8. Programa d'intervenció al CFGM de Gestió Administrativa per atendre persones amb ACI mitjançant ABP	45
8.1. Justificació	45
8.2. Àmbit d'aplicació	46
8.3. Objectius de la proposta	47
8.4. Metodologia, organització de l'aula i recursos.	48
8.5 Temporalització	51
8.6. Atenció a la diversitat	51
8.7. Avaluació del projecte	52
8.8. Avaluació de la proposta d'intervenció per alumnes ACI.....	53
8.9. Activitats per a treballar mitjançant Projectes.....	53
Projecte A. Creació i venda d'un producte innovador	53
Projecte B. Creació d'una empresa amb beneficis socials (ONG).....	55
CONCLUSIONS	58
REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	60
ANNEXES	67
Annex 1. Oferta formativa d'FP a les Illes Balears, curs 2016-17	67
Annex 2. Entrevistes a docents d'FP (FPB, CFGM i CFGS).....	71
Annex 3. Alumnat ACI identificat en relació al total d'alumnes matriculats a ensenyaments no universitaris.	100
Annex 4. Alumnat amb necessitats educatives per ACI a FP a Espanya, respecte als alumnes matriculats. Curs 2014-15.	101

Annex 5. Evolució de la identificació d'alumnes ACI a FP, entre els cursos 2014-2015 i 2015-16.	102
Annex 6. Mites en relació als alumnes amb ACI	103
Annex 7. Competències del títol de Gestió Administrativa del CFGM.....	105
Annex 8. Mòduls del títol de Gestió Administrativa del CFGM	108
Annex 9. Instruments d'avaluació per ABP	109
Annex 10. Avaluació del programa.....	110
a) Entrevista per alumnes amb ACI	110
b) Enquesta al grup-classe per valorar el treball per projectes	111
c) Qüestionari d'autoavaluació.....	112
Annex 11. Continguts bàsics i criteris d'avaluació del "Projecte A. Creació i venda d'un producte innovador"	113
Annex 12. Instruments d'avaluació del "Projecte A. Creació i venda d'un producte innovador".....	121
a) L'observació a l'aula	121
b) El Portafoli	122
c) Rúbrica del document final	123
d) Rúbrica de l'exposició.....	124
Annex 13. Continguts bàsics i criteris d'avaluació del "Projecte B. Creació d'una empresa amb beneficis socials (ONG)."	125

ÍNDIX DE TAULES I FIGURES

Taula 1. Famílies professionals de la formació professional a Espanya.....	10
Taula 2. Diferents manifestacions d'altres capacitats, segons Castelló i Batlle .	15
Taula 3. Factors que influeixen en el fracàs escolar d'alumnes amb altres capacitats intel·lectuals.....	27
Taula 4. Alumnat amb necessitats educatives per altres capacitats intel·lectuals a Espanya. Curs 2015-16.	31
Taula 5. Alumnat amb necessitats educatives per altres capacitats intel·lectuals a FP a Espanya, respecte als alumnes matriculats. Curs 2015-16.....	32
Taula 6. Tècniques i instruments per avaluar un projecte a FP	52
Taula 7. Objectius didàctics del Projecte A. Creació i venda d'un producte innovador	54
Figura 1. Pla de Negoci: Un projecte solidari	56
Taula 8. Objectius didàctics del Projecte A. Creació d'una empresa amb beneficis socials (ONG)	57

RESUM

Aquest treball té com a objectiu reflexionar sobre quina opinió tenen els docents respecte als alumnes amb altes capacitats intel·lectuals als estudis de formació professional, sensibilitzar de la realitat d'aquest col·lectiu i suggerir metodologies flexibles dins l'aula, que permetin un treball autònom, d'investigació, creatiu i motivador. Amb caràcter previ, hem analitzat què són les altes capacitats intel·lectuals i quina realitat viuen aquests alumnes a les aules, quant al grau d'identificació, mites i falses creences i quines eines educatives se'ls pot d'oferir per tal que els seus talents es puguin desenvolupar.

Paraules clau: altes capacitats intel·lectuals, talent, superdotació, formació professional

ABSTRACT

The aim of this paper is to reflect on the teachers' opinion regarding intellectually gifted students in vocational training, to raise awareness of their reality, and to suggest flexible methodologies in the classroom allowing a self-sufficient, research-oriented, creative and challenging work. First of all, the questions of who are gifted students and what is the reality they face in the classroom -in terms of degree of identification, myths and false beliefs, and tools to be offered in order to develop their talents- have been analysed.

Keywords: gifted students, talent, intellectual giftedness, vocational education

JUSTIFICACIÓ DEL TEMA

Sabem com reconèixer el talent? Coneixem com podem detectar els alumnes amb altes capacitats intel·lectuals (ACI)? Atenem adequadament les necessitats educatives d'aquests alumnes?

Els alumnes amb ACI constitueixen un grup heterogeni d'alumnes que mereixen una resposta educativa adaptada a les seves capacitats, possibilitats, motivacions i ritmes d'aprenentatge. Es tracta d'un col·lectiu sovint oblidat pel sistema educatiu, malgrat que es tracta de nins, nines i joves amb necessitats educatives diferents o específiques. Per tal de poder desenvolupar els seus talents, no és suficient tenir una capacitat innata, sinó que serà necessari una gran motivació i un entrenament rigorós.

D'altra banda, els estudis de formació professional (FP) són els que tenen menys alumnes amb ACI identificats. A més a més, també són els estudis menys valorats del sistema educatiu espanyol, malgrat que aporten una opció de futur com a formació de professionals amb bon nivell de qualificació professional, avalat per les xifres d'inserció laboral i la bona valoració que en fan les empreses.

Els alumnes que presenten altes capacitats intel·lectuals, sigui associades a una superdotació o a un talent, dins els estudis de formació professional, podríem dir que són del tot invisibles pel nostre sistema educatiu.

OBJECTIUS DEL TREBALL

Els alumnes superdotats i talentosos¹ tenen el dret de tenir al seu abast les eines adients per fer possible el desenvolupament del seu potencial i talent, en qualsevol nivell educatiu, inclosa d'educació postobligatòria i, en concret, la

¹ Per les característiques d'aquest treball, no analitzarem de forma exhaustiva els alumnes precoços, si bé aquests alumnes també formen part del grup d'alumnes classificats com a "alumnes amb altes capacitats intel·lectuals".

formació professional, així com de fomentar la participació d'aquests alumnes per aconseguir un correcte desenvolupament social i emocional.

En general, el professorat no disposa de la formació adequada ni dels suficients espais de treball conjunt amb els equips d'orientadors, per poder reconèixer possibles talents en els seus alumnes. Aquesta situació és encara més preocupant entre els professors d'FP. Davant aquestes mancances, les polítiques educatives s'han de plantejar donar una resposta immediata si volem garantir els principis d'equitat i qualitat educativa.

Amb aquest treball de fi de màster, es pretén indagar en l'opinió que tenen els docents respecte als alumnes amb ACI als estudis de formació professional, sensibilitzar de la realitat d'aquest col·lectiu, sovint estigmatitzat per mites i falses creences, i suggerir metodologies flexibles dins l'aula, que permetin aflorar talents i habilitats dels alumnes dins la formació professional.

Com a objectius generals, s'han definit:

- Conèixer les percepcions i opinions d'alguns docents de formació professional respecte els alumnes amb altes capacitats intel·lectuals.
- Proposar metodologies docents que permetin que els alumnes amb ACI presents a l'aula emergeixin, en el cas d'alumnes no identificats, i que els alumnes que ja han estat identificats puguin desenvolupar-se correctament en l'àmbit cognitiu, social i emocional.

Com a objectius més específics, s'han establert els següents:

- Recollir informació que ens permeti veure si les percepcions dels docents s'ajusten a la realitat envers els alumnes amb ACI i el tipus d'alumnes que cursen FP.
- Sensibilitzar els docents davant la realitat de l'heterogeneïtat dels alumnes amb ACI.
- Detectar mancances que poden tenir els docents per identificar i atendre alumnes que presenten altes capacitats intel·lectuals.

Part 1. ESTAT DE LA QÜESTIÓ

1. La formació professional a Espanya

La formació professional, als seus orígens, va tenir una funció específicament professionalitzadora. Amb la Llei General d'Educació, l'any 1970, i amb la universalització de l'educació, la formació professional passa a ser un recurs d'escolarització. Però les lleis posteriors han permès que l'FP comenci a recuperar el reconeixement social que ha de tenir i han propiciat la implantació de noves ofertes formatives (Aulí, Carbonell i Serra, 2011).

Així, la LOGSE (1990) dona un fort impuls a l'FP a Espanya i inicia una gran reforma del sistema que arriba fins als nostres dies (Pérez, 2001), introduint les competències –que seran el resultat dels aprenentatges de capacitats i habilitats– com a base del sistema. Aquesta visió enfocada en els resultats dels aprenentatges constituirà l'eix del canvi cap a una nova formació professional a tota Europa, adaptada a la realitat social i econòmica.

La LOCE (2002), va mantenir l'organització de l'FP en els mateixos termes previstos en la LOGSE (1990), regulant aspectes com l'accessibilitat als estudis, entre d'altres.

Finalment, amb l'arribada de la LOE (2006) i la LOMCE (2013), es conserva l'enfoc marcat per la LOGSE (1990), mantenint la mateixa l'estructura i principis anteriors.

Actualment, els estudis d'FP són estudis professionals, més propers al mercat laboral i pretenen donar resposta a la necessitat de personal qualificat i especialitzat en els diferents sectors econòmics. D'altra banda, analitzant l'alta inserció laboral dels titulats en FP, podem afirmar que els estudis responen a la demanda real d'ocupació².

² Segons l'Informe del mercat de treball (2015) que publica anualment el Servei públic estatal d'ocupació (SEPE), s'ha registrat un increment en la contractació de titulats en FP, del 19,15% en el cas de grau superior i del 17,77% en el cas de grau mitjà.

Així, avui dia, la formació professional incorpora bons professionals al mercat laboral i la societat dirigeix, cada cop més, la seva mirada cap a aquests estudis, al mateix temps que espera respostes concretes i garantia de futur (Aulí et al. 2011).

Malgrat això, una part de la societat encara considera que l'alumnat vàlid ha de cursar Batxillerat, encaminat cap a la Universitat i és el títol universitari que consolida un determinat triomf social. La persona que "serveix" va a Batxillerat, la que no, a FP, quan aquesta distinció no té cap fonament (Anon, 2017; Uranga, 2016; Sanmartín, 2015).

1.1. Què és la formació professional? Com s'organitza?

L'oferta formativa d'FP respon a les necessitats de la societat i el mercat laboral, permetent la qualificació d'una professió, la millora en l'acompliment de la professió, la preparació i l'accés amb èxit al mercat laboral i la participació activa a la vida social, cultural i econòmica.

L'FP a Espanya té una organització modular, ajustada als diferents camps professionals que s'ofereixen, i inclou continguts teòrics i pràctics. Aquests continguts formatius es complementen amb un mòdul de formació en centres de treball³, imprescindible per a l'obtenció del corresponent títol.

Els estudis s'estructuren en 26 famílies professionals, que ofereixen més de 150 cicles formatius, que s'organitzen en cursos de 2.000 hores repartides en 2 cursos acadèmics, finalitzats els quals s'atorga el corresponent títol professional, segons tres nivells de competència. Aquests tres nivells són:

- Cicles d'FP Bàsica (FPB), que condueixen al títol de professional bàsic.
- Cicles formatius de grau mitjà (CFGM) –secundària postobligatòria–, que un cop superats donen dret al títol de tècnic.

³ També es pot cursar FP Dual, una modalitat de formació professional que combina l'aprenentatge a les empreses i als centres formatius, en règim d'alternança.

- Cicles formatius de grau superior (CFGS) –educació superior–, que atorguen el títol de tècnic superior.

1.2. Quins estudis ofereix la formació professional?

Els diferents títols d'FP (professional bàsic, tècnic i tècnic superior) s'agrupen, com hem dit, en famílies professionals. A la *taula 1* es recullen les 26 famílies professionals actuals.

Taula 1

Famílies professionals de la formació professional a Espanya

Activitats físiques i Esportives	Administració i Gestió	Agrària
Arts gràfiques	Arts i Artesania	Comerç i Màrqueting
Edificació i Obra Civil	Electricitat i Electrònica	Energia i Aigua
Fabricació Mecànica	Hostaleria i Turisme	Imatge Personal
Imatge i So	Indústries Alimentàries	Indústries extractives
Informàtica i Comunicacions	Instal·lació i Manteniment	Fusta, Moble i Suro
Marítim pesquera	Química	Sanitària
Seguretat i Medi Ambient	Serveis Socioculturals i a la Comunitat	Tèxtil, Confecció i Pell
Transport i Manteniment de vehicles	Vidre i Ceràmica	

Font: Elaboració pròpia.

Actualment, conviuen títols de formació professional regulats per la LOGSE (1990) i d'altres regulats per la LOE (2006).

Els títols d'FP són de caràcter oficial i tenen validesa acadèmica i professional a tot el territori nacional, independentment de la comunitat autònoma on s'hagin cursat els estudis.

A l'annex 1 es recull l'oferta formativa de les Illes Balears, per famílies professionals i nivells de professionalitat.

2. La intel·ligència i les altes capacitats intel·lectuals

Des del principi dels temps s'ha tingut present que no totes les persones són iguals pel que fa a la intel·ligència. Les primeres teories sobre intel·ligència tenien en compte no tan sols els coneixements adquirits, sinó també la capacitat d'aprendre i d'adaptar-se amb èxit a l'entorn, tot i que es considerava com una característica innata, explicada per factors genètics.

Avui dia sabem que no podem separar la intel·ligència heretada d'aquella adquirida a través de l'experiència i, en el cas de nins i nines, s'atribueix una mateixa proporció a cada una, segons diversos autors com Petrill i Wilkerson (2000) o Weinberg (1989) (citats a Woolfolk, 2010). D'altra banda, alguns científics del desenvolupament asseguren que genètica i experiència no influeixen directament en la intel·ligència de les persones, sinó que formen part d'un complex sistema de desenvolupament de l'ésser humà (Papalia, Wendkos-Olds i Duskin-Felman, 2010).

No hi ha un consens entre els diferents autors sobre el que entenem per intel·ligència. De les moltes definicions que existeixen i després de revisar-ne moltes d'elles, ens referirem a la que recullen Gómez-Masdevall i Mir (2011), donat que integra diferents elements. En aquest sentit, direm que la intel·ligència és la capacitat d'adquirir coneixements i utilitzar-los per resoldre problemes i adaptar-se a l'entorn i als canvis. Segons aquestes autores, *“podríem definir la intel·ligència com la capacitat de coordinar, gestionar, organitzar el coneixement i al mateix temps saber escollir la millor opció per resoldre un determinat problema”* (Gómez-Masdevall i Mir, 2011 p. 17).

La intel·ligència no és estàtica, sinó que es va modificant amb estímuls com la personalitat de cada individu, l'aprenentatge, l'ambient familiar, afectiu i social i l'experiència de la vida.

2.1. Teories i models. Una o moltes intel·ligències?

Tot i que la intel·ligència es pot mesurar mitjançant proves psicomètriques, tant individuals com grupals, la intel·ligència humana inclou altres aspectes, com ara la creativitat, les habilitats socials o l'autoconeixement, que no són valorables amb la mesura del quocient intel·lectual (QI). D'altra banda, per a obtenir èxits extraordinaris, no és suficient tenir un QI elevat, sinó que es requereixen altres factors com ara motivació, perseverança, esforç i confiança en un mateix, així com un entorn estimulants i comprensiu (Feenstra, 2004).

Si ens remuntem als orígens de la intel·ligència monolítica, podem dir que es tenia una concepció teòrica de la intel·ligència com un tot, com a única variable, i els primers models lligats a l'estudi d'aquesta qüestió són els de Galton, l'any 1883, encara experimentals, on investiga els aspectes hereditaris i psicofísics de la intel·ligència (Peña del Agua, 2004).

No obstant això, les teories actuals defineixen la intel·ligència des d'un àmbit més complex (intel·ligència factorialista). Dos exemples serien els següents models:

a) El model de Sternberg o Teoria triàdica de la intel·ligència.

Segons Sternberg (1995; citat a Martín-Lobo, 2004), la intel·ligència es desenvolupa en estreta interacció amb el món intern de l'infant, les experiències viscudes i la relació amb el món exterior. Aquests tres aspectes, desenvolupats correctament, són els que poden dur a l'èxit a la vida.

- Intel·ligència analítica. Com la persona es relaciona amb el seu món interior, la seva capacitat de captar, memoritzar i treballar amb la informació.
- Intel·ligència creativa. Reflecteix l'aspecte experimental de la persona i implica entendre, comprendre i sintetitzar per oferir respostes creatives a diverses situacions.

- Intel·ligència pràctica. Reflexa com es relaciona la persona amb el món exterior, amb el seu context: captar, entendre i resoldre problemes o situacions de la vida.

b) Teoria de les Intel·ligències múltiples de Gardner

Gardner (2001; citat a Gómez-Masdevall i Mir, 2011) afirma que la intel·ligència no és més que un conjunt de capacitats o habilitats que es poden treballar. Si bé hi ha un component genèric, podem desenvolupar-les més o menys segons l'entorn, les experiències viscudes o l'educació rebuda.

Així, la intel·ligència és, segons Gardner (2001), un conjunt d'intel·ligències múltiples, diferents i interdependents. En destaca nou intel·ligències a valorar:

- Intel·ligència lingüística: capacitat d'expressar-se a través del llenguatge, de pensar i donar sentit clar a missatges lingüístics i de captar significats complexos.
- Intel·ligència logicomatemàtica: facilitat de càlcul i resolució de problemes lògics i matemàtics, així com per percebre formes geomètriques.
- Intel·ligència espacial: capacitat de pensament en tres direccions i percepció visual aguda, incloent-hi direccions a l'espai concret i abstracte.
- Intel·ligència corporal-cinestèsica: capacitat de controlar els moviments corporals amb habilitat i expressivitat i de manipular objectes.
- Intel·ligència musical: capacitat d'identificar, apreciar i produir tant sons naturals com musicals, de diferents intensitats, distingint ritmes, melodies, tons, timbres i freqüències.
- Intel·ligència naturista: manifesten interès i sensibilitat per qualsevol tema relacionat amb la natura així com preocupació pels problemes ecològics i de cura del planeta, i saben observar, identificar, classificar i comprendre models de la natura.
- Intel·ligència interpersonal: capacitat de percebre els sentiments dels altres i comprendre'ls, interactuant amb empatia i creativitat.

- Intel·ligència intrapersonal: capacitat d'entendre's un mateix i construir una visió precisa d'un mateix, amb autoestima i automotivació.
- Intel·ligència espiritual: natural i espontània motivació per qüestions existencials i espirituals.

Segons Gardner (2005; citat a Papalia et al., 2010), una intel·ligència elevada en una àrea no té per què venir acompanyada d'una alta intel·ligència en qualsevol de les altres àrees. Una persona pot tenir una alta capacitat en art, precisió de moviments, relacions socials o autocomprensió, però no tenir un QI elevat.

2.2. Què són les altes capacitats intel·lectuals?

En relació a les ACI i des d'aquesta visió inicial monolítica, solia considerar-se que les persones amb altes capacitats eren aquelles que tenien un quocient intel·lectual (QI) major de 130. Però aquesta definició ha quedat avui en dia en desús, de la mà d'una nova manera d'entendre la intel·ligència, i que inclou aspectes com la creativitat i les habilitats específiques.

En el nostre treball, per definit el terme d'altres capacitats intel·lectuals ens centrarem en dos models:

a) Model de Gagné

Segons Gagné (1995; citat a Pérez i Domínguez, 2006), les persones amb ACI tenen habilitats naturals (genètiques) per damunt de les de la població normal, i les utilitzen de forma espontània, si bé influeixen l'ambient i l'entrenament formal i informal.

El model de Gagné proposa diferenciar entre superdotació, per referir-se a capacitats naturals o aptituds, i talent, entès com a capacitats desenvolupades.

Gagné agrupa les habilitats naturals en quatre grups, –intel·lectuals, socioafectives, creatives i sensomotrius–, i defensa l'existència de factors que poden potenciar o inhibir la capacitat d'aprendre, com ara els factors personals

(motivació, interès, autoconfiança, perseverança i actitud) i els ambientals (relacions amb altres persones i experiències de vida).

b) Model de Castelló i Batlle

El model que proposen Castelló i Batlle (1998) pretén ajudar-nos a entendre la complexitat de les ACI tenint en compte el context i les necessitats socials, presenta una fiabilitat adequada –donat que es fonamenta en un procediment científic–, i és relativament senzill d'utilitzar.

Segons aquest model, ens trobaríem davant dos grups d'alumnes excepcionals: els superdotats, alumnes excepcionals intel·lectualment perquè gaudeixen d'un alt nivell de funcionament de l'intel·lecte, i els talentosos, que es caracteritzen per rendiments parcials extraordinaris en alguna àrea que pot ser o no estrictament intel·lectual. La capacitat de detectar les habilitats excepcionals d'aquests alumnes dependrà dels valors i interessos socials i culturals.

Així, les diferents formes en què les altes capacitats intel·lectuals es poden manifestar queden recollides a la *taula 2*.

Taula 2

Diferents manifestacions d'altres capacitats, segons Castelló i Batlle (1998)

Superdotació	Talent acadèmic	Talent figuratiu	Talent artístic-figuratiu
Talent verbal	Talent numèric	Talent espacial	Talent creatiu

Font: Elaboració pròpia.

La identificació d'aquests alumnes pot donar-se segons les següents tipologies:

- Alumnes amb talents simples o específics.
- Alumnes amb talents múltiples.
- Alumnes amb talents complexes, on podem incloure el talent acadèmic, el figuratiu i l'artístic-figuratiu.

- Alumnes que presenten talents conglomerats, on es poden combinar una configuració intel·lectual complexa amb un talent simple o múltiple.
- Alumnes superdotats.

2.3. Com detectar les altes capacitats intel·lectuals?

Per aplicar el model de Castelló i Batlle (1998), per tal d'identificar alumnes superdotats i talentosos, primer hem de comprendre aquests dos conceptes:

Superdotació

L'alumne superdotat disposa d'un nivell elevat de recursos cognitius de totes les aptituds intel·lectuals així com capacitat per tractar i processar tot tipus d'informació. També destaca en intel·ligència social i emocional. En alguns casos, algunes d'aquestes característiques poden no manifestar-se fins al final de l'adolescència, ja que l'evolució d'aquest perfil d'excepcionalitat és lenta i complexa, si bé la superdotació pot ser avaluada mitjançant test d'intel·ligència a partir dels 12 anys. Aquests alumnes mostren preferència per la relació entre continguts i per l'aprenentatge de sistemes complexos, i els seus mestres els solen descriure com alumnes normals amb rendiment correcte, en general, i excepcional en alguna matèria que els interessi en especial. Moltes vegades, la situació d'excepcionalitat en l'àmbit cognitiu els dirigeix a baixos nivells de motivació i baix aprofitament dels aprenentatges.

La superdotació s'ha d'entendre com un perfil amb bona intel·ligència lògica i creativa, i bons recursos intel·lectuals que permeten una producció eficaç en qualsevol àmbit i la resolució de problemes complexos, impossibles de solucionar amb un únic recurs (Castelló i Martínez, 1999). La característica bàsica dels superdotats és la flexibilitat i són creatius, perseverants, observadors i sensibles. Tenen una especial predisposició per aprendre i solen tenir bona autoestima i confiança en ells mateixos.

Talent

El talent fa referència a aquella persona que mostra una elevada aptitud en un àmbit concret o en una forma de processar informació, mantenint nivells discrets i inclús deficitaris en la resta d'àmbits o formes de processament (Castelló i Martínez, 1999). Tenen una destresa o habilitat determinada i específica o gran capacitat en relació amb un aspecte de la intel·ligència. La irregularitat és la seva característica.

Quan el talentós només destaca en una àrea concreta, direm que té un talent simple. En aquesta àrea, el talentós es mostrarà sovint molt més efectiu que la resta dels seus companys, inclosos els superdotats.

Quan es combinen diferents aptituds específiques que donen lloc a un talent que es pot identificar, ens referirem a talents complexes, com el talent acadèmic, que combina com a mínim recursos verbals, lògics i de gestió de la memòria, o el talent artístic, que combina creativitat, gestió perceptiva i aptitud espacial.

- Talent matemàtic

Els alumnes amb aquest talent disposen de recursos de representació i manipulació d'informació quantitativa i/o numèrica. Gaudeixen de l'estudi dels nombres i poden establir relacions entre objectes que els altres no solen captar. Els resultats d'aquests alumnes solen ser molt irregulars, ja que són elevats en les matèries relacionades amb les matemàtiques, però poden ser discretes en aquelles en les que domina la informació verbal. Aquest fet pot fer relativament senzill detectar aquest tipus de talent. Quant a habilitats socials i emocionals, acostumen a tenir dificultats.

- Talent lògic

Cognitivament, el talent lògic i el talent creatiu són molt similars. No obstant això, el talent lògic té més recursos culturals i escolars en garantia de l'èxit acadèmic, sempre que puguin utilitzar raonaments deductius o inductius, o la manipulació de conceptes abstractes. No es senten còmodes amb situacions obertes i ambigües i poden tenir problemes d'interacció social.

- Talent social

Tenen una capacitat especial per coordinar un grup i que assoleixi uns objectius. És difícil avaluar aquest talent, si bé es poden utilitzar qüestionaris d'intel·ligència emocional on es valoren les habilitats socials, capacitat de lideratge i d'interacció social. Aquests alumnes mostren facilitat per interactuar entre iguals i amb els adults, i tenen facilitat per empatitzar. La bona capacitat de socialització els pot ajudar a assolir bons resultats acadèmics.

- Talent creatiu

La creativitat no està associada únicament a la producció artística. Aquests alumnes manifesten poca linealitat pel que fa a funcionament cognitiu i tenen facilitat per resoldre problemes i explorar alternatives. El seu pensament acostuma a ser dinàmic i flexible. Les persones molt creatives sovint mostren comportaments variats i diferents dels considerats socialment normals. Els seus resultats acadèmics acostumen a ser baixos, ja que poden presentar dificultats de concentració a causa de la linealitat del seu pensament. Quant a habilitats socials, soles ser divertits i sociables amb els companys d'aula.

- Talent verbal

Aquestes persones tenen una gran capacitat i habilitat per utilitzar correctament el llenguatge oral i escrit, és a dir, tenen una gran intel·ligència lingüística, la qual cosa els afavoreix en situacions d'avaluació (treballs, exàmens, etc.) i en altres aspectes. Tanmateix, poden tenir descompensació en relació a altres àrees com la matemàtica o la figurativa. Solen tenir bones relacions socials i no acostumen a tenir problemes de rendiment acadèmic, excepte en cas de descompensació.

- Talent acadèmic (talent complex)

Aquest talent combina elevats recursos verbals, lògics i memorístics. Solen tenir capacitat per retenir i utilitzar qualsevol tipus d'informació i bona organització lògica. Tenen totes les habilitats mentals necessàries per a l'èxit acadèmic. El talent acadèmic pot dur a l'alumne a l'avorriment, dificultats socials amb els companys i autoestima sobredimensionada. D'altra banda, per la facilitat inicial

que tenen per l'aprenentatge, poden tenir dificultats derivades de la manca d'hàbits d'estudi.

- Talent artístic-figuratiu (talent complex)

Són persones amb gran aptitud espacial, raonament lògic i creatiu. Tenen gran capacitat per percebre imatges internes i externes. Tenen també capacitat pel dibuix i la caricatura. Un dels seus problemes principals pot ser la motivació, ja que els seus interessos sovint es troben fora de l'escola, podent originar resultats acadèmics desiguals o discrets. En ser un talent complex, la interacció de les seves habilitats és de gran importància.

2.4. Característiques de l'alumnat amb ACI

L'alumnat amb ACI no és un grup uniforme amb perfil únic, però si solen compartir una sèrie de característiques comunes que cal conèixer, especialment de cara a la seva identificació (Rodríguez, Rabassa, Salas i Pardo, 2015).

D'altra banda, hem de tenir present que les altes capacitats intel·lectuals inclouen una gran varietat d'habilitats, capacitats i característiques, com ja hem vist. Alguns alumnes potser no destaquen en les assignatures curriculars dins l'escola, però potser tenen talents especials per la música, la dansa, les arts plàstiques o la capacitat de lideratge (Heward, 2000).

En general, aquests alumnes manifesten una elevada intel·ligència i facilitat tant per aprendre com per utilitzar els coneixements adquirits. Però hem de tenir present que, quan parlem d'altres capacitats intel·lectuals, ens trobem davant d'un grup heterogeni. No totes les persones amb ACI són iguals. Per tant, tot i que les característiques exposades es donen amb certa freqüència, això no significa que una persona pugui ser d'altres capacitats intel·lectuals i no tenir aquestes característiques i, al contrari, que una persona pugui tenir una o varies d'aquestes característiques, però no ser d'altres capacitats intel·lectuals. En aquest sentit, segons Gerson i Carracedo (2007; citat a Gómez-Masdevall i Mir, 2011), les característiques que usualment podem trobar en els alumnes ACI es poden resumir en tres grups:

- **Característiques intel·lectuals**

- Gran capacitat d'abstracció i inusual capacitat per processar la informació.
- Habilitat per generar idees, solucions i pensament crític.
- Molt bona memòria juntament amb una habilitat precoç per la lectoescriptura.
- Bona habilitat verbal i bona comprensió de les subtileses del llenguatge.
- Comportament encaminat a un propòsit determinat.
- Elevat nivell d'energia i capacitat per resoldre situacions problemàtiques.
- Tendència a examinar el què és inusual i establir nexes de relació entre coses que aparentment no els tenen.
- Tendència a seleccionar i dedicar el seu temps en allò que els interessa i motiva.

- **Característiques emocionals**

- Agut sentit de la justícia, de la llibertat i de l'humor.
- Perfeccionista, hipersensible i persistent en mantenir el seu punt de vista.
- Elevat nivell d'autoconeixement i despreocupació per les normes socials
- Expressen amb profunditat i de forma espontània els seus sentiments.
- Tendència a l'automarginació i escassa tolerància la frustració.

- **Característiques perceptives**

- Intuïció molt accentuada, més enllà del que és visible i el que és tangible.
- Tenen una capacitat innata per captar l'essencial dels fenòmens.
- Gran agudesesa visual i auditiva.

D'altra banda, els alumnes amb ACI també poden presentar dissincronies. La síndrome de dissincronia, descrita pel psicòleg Jean-Charles Terrassier (1992), fa referència a l'evolució desigual dels diferents àmbits de desenvolupament (intel·lectual, emocional, fisiològic, social i familiar). Aquest desajust pot produir un conflicte personal en l'alumne amb ACI, generant inseguretat o baixa adaptació al grup. Els casos en què s'observa més dissincronia, segons Castelló i Martínez (1999), són –en aquest ordre– alumnes precoços, talents acadèmics, talents lògics i superdotats.

Les dissincronies poden agrupar-se, segons Terrassier (1992; citat a Miguel-López i Moya-Gutiérrez, 2012), en dos blocs: dissincronies internes, que es refereixen a l'àmbit de l'alumne per si mateix, i dissincronies socials, que afecten les relacions amb el món que l'envolta.

Pel que fa a l'etapa adolescent, les dissincronies socials, poden produir-se entre l'alumne i l'escola o entre l'alumne i la família.

- L'alumne i l'escola: el desenvolupament intel·lectual i mental de l'alumne és major que el de la resta de la classe. En veure's obligat a seguir el ritme del grup, pot sentir frustració, desmotivació o avorriment, que poden provocar baix rendiment i problemes de disciplina.
- L'alumne i la família: es pot donar quan la família no sap tractar adequadament les altes capacitats del jove.

La dissincronia pot provocar als alumnes amb ACI tensió, patiment i angoixa, ja que es veuen i se senten diferents dels seus companys, pel que fa a desenvolupament intel·lectual, emocional i social.

La majoria dels alumnes no mostraran totes les característiques, però en aquells que si es presenten, ho faran de forma continuada en el temps. D'altra banda, alguns nins, nines i joves poden presentar una o dues característiques de les esmentades, sense que necessàriament presentin ACI. Tanmateix, hem de dir que en relació a les ACI existeix encara avui dia un gran desconeixement, la qual cosa perjudica, en algunes ocasions, el treball dels professionals. Les persones

que no estan formades adequadament, esperen que aquestes característiques es presentin totes elles i/o a nivells molt alts, el que fa que els al·lots i les al·lotes sovint no estiguin ben identificats.

En les darreres dècades, en l'àmbit educatiu, s'han produït grans millores per intentar que totes les persones, sigui quina sigui la seva característica o necessitat, estiguin integrades i formin part d'una escola inclusiva de qualitat, donat que cada alumne és diferent i mereix una resposta a la seva realitat. Així, en el cas d'alumnes amb ACI, l'escola inclusiva ha de procurar l'eliminació de barreres per l'aprenentatge i la participació dels alumnes excepcionals, amb la finalitat d'oferir-los oportunitats educatives per tal que desenvolupin el seu potencial i talent, així com la participació dins l'escola i fomentar el seu correcte desenvolupament social i emocional, per tal de garantir els principis d'equitat educativa i de qualitat educativa (Martínez i Guirado, 2010).

Segons les estimacions dels experts, i des del punt de vista educatiu, es considera que un de cada 25 alumnes pot ser considerat superdotat, segons les conclusions de la IX Conferència Mundial de Nins Superdotats de 1991, dada que seria equivalent a la que considera López-Andrada i col·laboradors (1997) d'un alumne superdotat per aula (citats a Martín-Gálvez, López-Andrada i González-González 2010).

2.5. Problemàtica escolar de superdotats i talentosos.

La identificació, mitjançant processos de detecció i avaluació psicopedagògica, és el primer pas per determinar la resposta educativa més adient i atendre les necessitats dels alumnes amb ACI.

“A Espanya hi ha uns tres-cents mil alumnes superdotats en les etapes d'educació obligatòria, dels quals tan sols se n'han identificat uns dos mil (el 0,6%). El 70% té baix rendiment i entre el 35 i el 50%, fracàs escolar, i la majoria d'ells no està degudament identificat ni avaluat i, per tant, no està adequadament atès” (Martín-Gálvez et al., 2010 pàg. 10).

Segons Steven I. Pfeiffer (2016), des de l'escola no es pot seguir ignorant els alumnes més capaços. Les escoles han d'assegurar la identificació primerenca dels alumnes amb més potencial i donar-los la formació adequada per protegir el seu futur i assegurar el seu desenvolupament. D'altra banda, el que determinarà si alumne amb ACI arriba a ser un adult amb ACI, no serà només la seva predisposició innata sinó que és una interacció de diferents factors com l'entorn, la família, els factors psicosocials i la seva personalitat.

Els alumnes amb ACI, en els seus aprenentatges, tot i que solen tenir facilitat per memoritzar dades, prefereixen establir relacions entre els continguts, indagar *el perquè* de les coses o saber *què passaria si* (molta curiositat) i tenen una alta capacitat per processar informació, de pensament convergent i abstracte i d'observació. Per això, les metodologies més adients per atendre aquests alumnes són aquelles que els hi permetin crear connexions entre continguts i aprofundir en els temes que siguin del seu interès.

Algunes vegades, als professors els hi manca flexibilitat per atendre adequadament a l'alumne amb ACI, i la norma de l'alumne menys avantatjat s'imposa a l'alumne amb ACI. *"Ningú imposaria la mateixa norma a un alumne amb menys capacitat intel·lectual, ja que s'entendria que tal exigència és incorrecte. Però, imposar-ho a un alumne superdotat, és igualment incorrecte"* (Feenstra, 2004 pàg. 140).

D'altra banda, la majoria d'especialistes afirmen que l'alumne amb ACI configura un estil cognitiu que comporta la necessitat de semblar perfecte i, al mateix temps, evitar semblar imperfecte davant dels altres, provocades per les altes expectatives i uns alts nivells de responsabilitat i resultats que se'ls hi demanen (Sastre, 2012).

És freqüent entre els nins, nines i joves amb ACI una exagerada autoexigència, inclús per damunt de les seves possibilitats reals, acompanyada d'una alta competitivitat, escassa flexibilitat i intolerància a la frustració. D'altra banda, els alumnes superdotats i talentosos tenen experiències prèvies d'èxit i són amants de les tasques noves i difícils. Al seu entorn, la família i l'escola també poden

fomentar l'exigència desmesurada demanant-los més del que són capaços de donar. Aquesta autoexigència i l'esperit perfeccionista els pot ocasionar una contínua insatisfacció personal (Aguilar-Parra, Manzano-León, Trigueros, Fernández-Campoy i Alcaraz-Ibáñez, 2016).

L'alumne amb ACI no és el més aplicat quan el nivell d'ensenyament és lent, avorrit o repetitiu per ell. De fet, *"el problema més gran per l'alumne superdotat és l'avorrimet"* (Feenstra, 2004 pàg. 138). Els hi agrada comprendre, relacionar i crear, però poden tenir problemes amb les tasques repetitives i que no els hi aporten motivacions intrínseques i autonomia de coneixements.

- **Adaptació al grup**

Els alumnes amb ACI, especialment els superdotats, emocionalment, comencen la pubertat abans que els seus companys. Així, si l'adolescència és una etapa complicada per a qualsevol infant, per l'adolescent superdotat pot suposar una doble complicació, i sovint ha de triar entre les activitats que li agraden i l'adaptació al grup d'amics (Feenstra, 2004).

Els joves amb ACI es reconeixen diferents dels altres. A l'adolescència, pertànyer al grup és molt important: els amics es valoren molt positivament i la relació és més freqüent, al mateix temps que hi ha una separació de la família.

Davant aquesta realitat, l'adolescent pot decidir no afrontar aquesta realitat de sentir-se diferent, causant-li estrès, angoixa i fins i tot depressió. Segons Coleman i Cross (2000; citat a Feenstra, 2004), poden adoptar tres comportaments diferents:

1. L'alumne visible: pot ser el líder de la classe (tindrà èxit acadèmic i social) o bé pot no integrar-se (optarà per l'èxit acadèmic, però pot donar una imatge arrogant).
2. L'alumne invisible: s'adapta a l'entorn, observa el rendiment dels seus companys i baixa el seu nivell. Sovint passa totalment inadvertit.

L'objectiu principal és pertànyer al grup, però moltes vegades els companys detecten la incongruència i opten per no acceptar-lo.

3. L'alumne alienat: l'alumne opta per desviar l'atenció a altres conductes: aspecte excèntric, conductes inadaptades, etc.

La influència social i el fet de sentir-se rebutjat pot generar en l'adolescent amb ACI un gran patiment intern i el desig de resoldre la situació, que el pot dur a comportaments inadequats com ara respondre incorrectament al professor, cridar l'atenció fent ximpleries a classe, imitar els companys i no ser autèntic i cometre errors voluntàriament i amagar les seves capacitats. Aquest comportament, viscut de forma reiterada, pot causar frustració personal i fracàs escolar. *"En molts de problemes de conducta a les aules es pot amagar una alta capacitat d'un infant intel·ligent al qual els seus pares i educadors no hem sabut orientar"* (Martín-Lobo, 2004 pàg. 110).

▪ **Desmotivació**

La motivació, juntament amb la capacitat intel·lectual, l'estil d'aprenentatge i els coneixements adquirits, són la clau de l'èxit de l'aprenentatge. Si un alumne no està motivat, no pot aprendre. Els alumnes amb ACI tenen motivacions intrínseques respecte als continguts que són del seu interès, és a dir, entenen les tasques com a part d'un procés per augmentar els seus coneixements. El valor que l'alumne doni a la tasca proposta pel docent dependrà, entre d'altres, de la utilitat que tingui, la qualificació que li aportin, la valoració dels companys o l'autonomia de què gaudeixi durant el procés d'aprenentatge (Moruno-Torres, Sánchez-Reula i Torrego, 2012).

Com ja hem referit al perfil cognitiu de l'adolescent, les persones amb ACI són amants de l'autonomia i la creativitat i el que els hi agrada i motiva és comprendre, relacionar i crear, perdent l'interès davant tasques repetitives i sense sentit per a ells.

Algunes conductes, com ara una postura desinteressada a l'aula, despreocupació per les tasques a realitzar, desorganització, baixada de les

qualificacions, conductes disruptives o falta d'assistència, ens poden fer pensar que l'alumne ha perdut la motivació. La causa de la desmotivació sol centrar-se en el contingut de les assignatures, la lentitud de les explicacions i l'avorriment. També pot influir el fet que l'alumne no estigui ben integrat en el grup.

Per motivar l'alumne amb ACI tenim diferents eines que podríem aplicar, tant a l'escola com a l'àmbit familiar, com ara escoltar els seus problemes i sentiments, elaborar un pla de treball que inclogui les tasques d'escola i d'altres activitats del seu interès que pugui fer fora de l'escola i practicar estratègies d'atenció i d'actitud positiva, entre d'altres.

▪ **Problemes Emocionals**

Segons Peñas (2008), els adolescents superdotats són joves preocupats per l'entorn i la justícia, molt responsables, però al mateix temps molt autocrítics, sensibles i amb risc de patir ansietat a causa de les altes expectatives dipositades en ells.

Els adolescents amb ACI poden tenir un alt nivell d'estrès produït per causes diverses: sentir-se diferent, la manca de motivació, l'avorriment a classe, no sentir-se recolzat pels professors, amics o família, les altes expectatives que generen en el seu entorn, l'excessiu perfeccionisme, la indisciplina, els problemes de conducta i la por al fracàs.

Les situacions d'estrès no resoltes poden generar sentiments de ràbia, desesperació, frustració i depressió en els joves. Per tal de canalitzar correctament les seves emocions, l'alumne amb ACI haurà de treballar certes habilitats emocionals, com ara:

- Aprendre a tolerar la frustració.
- Fixar-se objectius realistes d'acord amb les seves capacitats i que es puguin dur a terme.
- Aprendre a valorar-se en positiu, evitant una autoexigència desmesurada.
- Afrontar els problemes i cercar-ne solucions.

- Compartir els sentiments amb persones properes de confiança.
- Ajudar-se del sentit de l'humor per veure la part absurda d'algunes situacions, sense to cínic.

▪ **Baix rendiment**

Segons Pérez (1993; citat a Pérez i Lorente, 2006 pàg. 245), el baix rendiment és:

“un fenomen psicològic que descriu els efectes temporals o permanents més freqüents que afecten la personalitat de nins i adolescents d'altres capacitats, com a resultat de la seva situació psicològica i de les condicions educatives i socials en la que es desenvolupen, mostrant, entre altres aspectes, rebuig al sistema educatiu, fracàs escolar, problemes de conducta i/o rebuig de qualsevol sistema normatiu d'aprenentatge”.

A la *taula 3* es recullen els principals factors que poden influir en el fracàs escolar dels alumnes amb altres capacitats intel·lectuals.

Taula 3

Factors que influeixen en el fracàs escolar d'alumnes amb altres capacitats intel·lectuals

Personals	Socials i Familiars	Context Escolar
<ul style="list-style-type: none"> • Por al fracàs. • Por a l'èxit. • Perfeccionisme. • Autopercepció. • Dissincronia. • Autoestima. • Autoconcepte. • Sexe. • Problemes físics o neurofuncionals. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pressions de la família. • Rebuig social. • Ambient social i cultural. • Atenció dedicada pels pares. • Grau d'afectivitat i disciplina. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sistema poc flexible. • Estereotips sobre les altres capacitats intel·lectuals. • Manca d'identificació primerenca. • Manca de formació del professorat. • Manca d'hàbits d'estudi. • Actitud desfavorable cap al col·legi i el professorat.

Font: Elaboració pròpia.

Les causes del fracàs escolar dependran del que s'entengui per fracàs escolar en nins, nines i joves amb ACI, si bé les podem classificar en tres grans grups: personals, sociofamiliars i de context escolar.

Els alumnes amb ACI i baix rendiment comparteixen característiques determinades de conducta, segons Wallace i Walberg (1988; citat a Pérez i Lorente 2006), com ara: actitud crítica amb l'escola, humor sarcàstic, manca d'energia i motivació, facilitat de distracció, impaciència o actitud defensiva, entre d'altres.

El baix rendiment de l'alumne pot tenir efectes negatius de caràcter personal, familiar, escolar i de relacions socials, i conformen un cercle viciós difícil de trencar.

3. Altes capacitats intel·lectuals a la formació professional.

Alguns pocs alumnes amb ACI poden ser reconeguts sense necessitat d'un procés de valoració formal o informal, però la majoria d'ells passen inadvertits. La seva necessitat de pertànyer al grup pot fer que reprimeixin els seus talents o amaguin les seves capacitats intel·lectuals. Segons Martín-Lobo (2004), un número significatiu d'aquests estudiants no acaben el Batxillerat i un alt percentatge no accedeix a la Universitat, tot i que podrien treure bons resultats amb poc esforç.

Segons Betts i Naihart (1988), és del tot necessari que, tant els educadors com els pares d'alumnes amb ACI, entenguin les necessitats cognitives, emocionals i socials pròpies d'aquests joves, i que seran diferents en funció del perfil de l'alumne. Així, no tots els alumnes amb ACI es veuen afectats per aquesta realitat de la mateixa manera.

D'una banda, els joves amb ACI poden decantar-se, de forma voluntària, per estudis més pràctics com els que ofereix la formació professional, per l'aprenentatge autodidàctic més adient amb la seva preferència, pel treball independent i autònom, o per l'explotació de camps més artístics, com la

fotografia, el disseny o la pintura, o de camps oberts que els permetin més flexibilitat i moviment així com vagin canviant els seus interessos.

Malauradament, com hem vist, el nostre sistema educatiu no sempre és capaç d'oferir els recursos adients per atendre les necessitats educatives dels alumnes amb ACI –que moltes vegades no han estat detectats–, derivant-los a ‘programes alternatius’ d'educació obligatòria, com la formació professional bàsica, o aconsellant-los un cicle formatiu de grau mitjà o superior, davant el fracàs escolar que presenten fruit de la seva desmotivació.

En aquest sentit, es fa necessària una bona orientació professional que serveixi de guia als alumnes amb ACI per a reconèixer la seva vocació real. Els problemes més comuns, en relació a l'elecció d'una professió per part d'aquests alumnes, serien la multipotencialitat i les expectatives (Pérez i López, 2006):

- Multipotencialitat: la bona predisposició en diferents àrees de coneixement de molts alumnes superdotats⁴ poden esdevenir un conflicte perquè no saben decidir-se per una àrea o una altra. En aquest cas, s'hauria de dirigir als alumnes cap a opcions àmplies que permetin diferents alternatives o especialitats.
- Expectatives: les expectatives de familiars i professors poden ser causa de conflicte en l'alumne si no es tenen en compte les preferències personals de l'alumne superdotat o, en l'altre extrem, no es coneixen a fons les capacitats dels alumnes.

Un bon exemple d'expectatives en conflicte amb els interessos de l'alumne és el que es recull a Pérez i López (2006, pàg. 298):

“Un exemple il·lustratiu és la frase que citen Davis i Rimm (1989) del diari d'una estudiant de secundària, «m'agradaria viure de forma diferent, m'agradaria allunyar-me, viure a una casa a prop del mar i escriure contes... o també podria llicenciar-me en ciències exactes,

⁴ Alguns superdotats i, especialment, els alumnes talentosos concentren els seus interessos i/o capacitats especials en una sola àrea.

dedicar-me a l'ensenyament universitari, casar-me i tenir fills; si m'ho repeteixen moltes vegades, acabaré fent-ho»”.

El perfil conformista i la capacitat d'adaptació que han desenvolupat molts joves amb ACI, per poder adaptar-se a l'escola i la societat, els fan més donats a deixar-se influir pels desitjos d'altres, i poden acabar per estancar-se intel·lectualment o emocionalment.

Part 2. INVESTIGACIÓ DESCRIPTIVA

En aquesta segona part, hem fet una investigació descriptiva, a partir de les dades publicades d'alumnes amb ACI identificats a les nostres aules i de les opinions que hem recollit d'un grup de docents, dades i percepcions que anirem presentant, interpretant i valorant.

4. Xifres per a la reflexió

Un dels objectius del nostre treball era conèixer les percepcions i opinions d'alguns docents de formació professional respecte els alumnes amb ACI.

Per tal de tenir una idea en relació a què coneixen els docents d'FP de les persones amb ACI, com creuen ells que poden potenciar els seus talents i quins obstacles detecten per tal d'atendre adequadament aquests alumnes, hem analitzat la informació proporcionada per una mostra de 16 docents que imparteixen classe a FP, 11 dones i 5 homes. La mostra s'ha recollit a 9 centres diferents, de Mallorca i Menorca, tant a centres públics com concertats. L'edat mitjana dels professors entrevistats és de 41,5 anys i el temps que duen exercint com a professionals de la docència, de mitjana, és de 12,8 anys.

La metodologia utilitzada per recollir informació ha estat una entrevista presencial estructurada (recollides a l'*annex 2*), de durada aproximada d'uns 15 minuts. Amb aquest recull d'informació volem confirmar si les nostres percepcions prèvies es veuen reflectides a la realitat docent de les persones

entrevistades, no en un afany d'investigació, sinó amb intenció d'informar, de provocar certa influència en l'entorn i d'oferir una proposta pràctica d'intervenció adient per atendre aquests alumnes, des d'una perspectiva inclusiva.

Respecte a la visió de l'FP a Espanya, tots els docents entrevistats asseguren que el valor social de la Universitat és molt superior, percepció fomentada tant pels pares com pels mateixos docents. Els docents manifesten, com a sensació general, que els alumnes de Batxillerat tenen un nivell d'aprenentatge superior i, en canvi, els alumnes d'FP sovint tenen menys capacitat intel·lectual.

A la *taula 4* es refereix l'alumnat amb necessitats educatives específiques per ACI, en valors absoluts i per comunitats autònomes.

Taula 4

Alumnat amb necessitats educatives per altes capacitats intel·lectuals a Espanya. Curs 2015-16.

Alumnat amb capacitats intel·lectuals per comunitat autònoma i ensenyament.

Nombre d'alumnes

	TOTAL	Infantil 2n cicle	Primària	ESO	Batxillerat	FP Bàsica	FP GM	FP GS
TOTAL	23.745	201	12.468	8.597	2.383	7	38	51
ANDALUCIA	9.680	21	5.412	3.121	1.070	5	19	32
ARAGÓ	125	1	43	71	10	0	0	0
ASTÚRIES	683	8	350	247	70	0	2	6
BALEARS	627	6	330	219	64	0	3	5
CANÀRIES	1.972	3	1.094	724	147	0	3	1
CANTÀBRIA	131	3	73	42	12	0	1	0
CASTELLA I LLEÓ	611	13	321	229	47	1	0	0
CASTELLA-LA MANXA	329	12	208	93	16	0	0	0
CATALUNYA	416	6	219	138	53	-	0	0
COMUNITAT VALENCIANA	1.063	58	684	278	43	0	0	0
EXTREMADURA	239	13	130	71	23	0	2	0
GALÍCIA	1.474	32	861	490	91	0	0	0
MADRID	1.975	6	1.187	684	98	0	0	0
MÚRCIA	3.552	8	1.067	1.899	566	1	4	7
NAVARRA	286	2	151	102	31	0	0	0
PAÍS BASC	383	5	216	131	28	0	3	0
RIOJA	191	4	116	56	14	0	1	0
CEUTA	4	0	2	2	0	0	0	0
MELILLA	4	0	4	0	0	0	0	0

Font: Estadística dels Ensenyaments no universitaris.
Subdirecció General d'Estadística i Estudis del Ministeri d'Educació, Cultura i Esports.

A l'annex 3 hem incorporat els resultats d'alumnes ACI identificats per comunitats autònomes respecte als alumnes totals matriculats a estudis no universitaris.

A la taula 5 es detallen els alumnes amb ACI a FP en relació al total d'alumnes matriculats en aquests estudis, tant en valor absolut com en percentatge, pel curs 2015-16.

A l'annex 4 es presenten les mateixes dades pel curs 2014-2015 i, a l'annex 5, una comparativa de l'evolució de la identificació d'alumnes amb ACI a FP entre els dos períodes escolars.

Taula 5

Alumnat amb necessitats educatives per altes capacitats intel·lectuals a FP a Espanya, respecte als alumnes matriculats. Curs 2015-16.

Alumnat amb capacitats intel·lectuals a FP per comunitat autònoma i cicle.									
Nombre d'alumnes									
	FP Bàsica			FP GM			FP GS		
	Total	ACI	%	Total	ACI	%	Total	ACI	%
TOTAL	61.909	7	0,01%	349.631	38	0,01%	353.920	51	0,01%
ANDALUCIA	11.978	5	0,04%	63.541	19	0,03%	58.978	32	0,05%
ARAGÓ	2.361	0	0,00%	9.152	0	0,00%	9.671	0	0,00%
ASTÚRIES	630	0	0,00%	7.545	2	0,03%	8.329	6	0,07%
BALEARS	1.738	0	0,00%	7.169	3	0,04%	4.871	5	0,10%
CANÀRIES	3.236	0	0,00%	19.010	3	0,02%	20.061	1	0,00%
CANTÀBRIA	675	0	0,00%	5.273	1	0,02%	5.191	0	0,00%
CASTELLA I LLEÓ	3.804	1	0,03%	18.176	0	0,00%	17.837	0	0,00%
CASTELLA-LA MANXA	4.094	0	0,00%	16.779	0	0,00%	15.530	0	0,00%
CATALUNYA	-	-	-	62.966	0	0,00%	63.303	0	0,00%
COMUNITAT VALENCIANA	9.442	0	0,00%	43.088	0	0,00%	41.381	0	0,00%
EXTREMADURA	2.175	0	0,00%	7.930	2	0,03%	8.297	0	0,00%
GALÍCIA	3.501	0	0,00%	21.986	0	0,00%	23.816	0	0,00%
MADRID	8.614	0	0,00%	34.169	0	0,00%	38.761	0	0,00%
MÚRCIA	3.113	1	0,03%	10.691	4	0,04%	10.045	7	0,07%
NAVARRA	819	0	0,00%	3.971	0	0,00%	4.035	0	0,00%
PAÍS BASC	4.007	0	0,00%	13.993	3	0,02%	19.723	0	0,00%
RIOJA	885	0	0,00%	2.563	1	0,04%	2.503	0	0,00%
CEUTA	350	0	0,00%	921	0	0,00%	876	0	0,00%
MELILLA	487	0	0,00%	708	0	0,00%	712	0	0,00%

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Estadística dels Ensenyaments no universitaris. Subdirecció General d'Estadística i Estudis del Ministeri d'Educació, Cultura i Esports.

Dels 16 docents entrevistats, tan sols dos manifesten haver-se trobat amb alumnes amb ACI dins l'aula, durant tota la seva carrera professional (3 casos), i sempre a ESO. Tots manifesten que ni tenen, ni han tingut mai, ni coneixen cap cas a través d'altres docents, d'altres capacitats intel·lectuals a FP, tot i que 6 d'ells creuen que si n'hi ha i 4 diuen que en poden haver-hi.

Consideram significatiu i un indicador de què encara hi ha molt de camí per recórrer en relació a les ACI a l'FP, que la percepció dels docents sigui que aquests alumnes estan presents a les aules d'FP (un 62,50%, malgrat els prejudicis, creuen que hi ha o potser hi ha alumnes amb ACI a les aules d'FP), però les estadístiques oficials publicades demostren molt baixa identificació d'aquesta realitat, i un gran desequilibri entre comunitats autònomes. Així, comunitats amb una matrícula absoluta alta d'alumnes a FP, com ara Catalunya, Comunitat Valenciana, Galícia o Madrid no declaren cap cas d'altres capacitats intel·lectuals a FP. En la mateixa línia, altres comunitats amb una quantitat d'alumnes matriculats més modesta, com Aragó, Castella-i-Lleó, Castella-La-Manxa o Navarra, també tenen index pràcticament nuls d'identificació a les seves aules d'FP. En canvi, comunitats com Andalusia, on tenen instaurat un programa d'identificació de les ACI de forma generalitzada, Astúries, Balears, Canàries, Cantàbria, Extremadura, Múrcia, on han apostat per un nou protocol d'identificació de les altes capacitats, País Basc o La Rioja, declaren tenir-ne casos dins les aules. Tot i això, els percentatges reals d'alumnes superdotats o talentosos (encara no identificats) a FP han de ser molt superiors als publicats pel Ministeri d'Educació, Cultura i Esports. En aquest sentit, centrant-nos en el cas de Balears, tot i que anam avançant en la identificació dels alumnes ACI, no és possible que en tota la formació professional bàsica no hi hagi i un sol cas d'alumne amb ACI, que en formació professional de grau mitjà es detecti tan sols un 0,04% que és pràcticament com no reconèixer cap cas, i en grau superior un 0,10%, també molt allunyat de les expectatives dels experts en aquesta matèria, com ja hem vist a la primera part del nostre treball, que diuen que 1 de cada 25 alumnes pot ser superdotat. Si bé és cert que les estimacions que apunten que al voltant d'un 4% de la població escolar presenta ACI es refereix principalment als estudiants de Primària i Secundària, i que en el cas de l'FP les xifres podrien

ser inferiors a causa de l'existència d'un filtratge previ d'alumnes, no és menys cert que la realitat de les ACI a FP continua sent molt escassa en xifres d'identificació, i consideram que encara s'han de fer més esforços per anar avançant en aquest camp.

5. El paper del docent davant les altes capacitats intel·lectuals.

"Un nin intel·ligent no ho és sempre i, si no rep el suport adequat, els seus dots poden acabar per desaparèixer", IX Conferència Mundial d'infants superdotats, La Haya, 30 de juliol al 2 d'agost de 1991 (citat a Martín-Gálvez et al., 2010 pàg. 31).

Segons Sánchez-Manzano (1997), són necessàries almenys tres condicions per tal de permetre que els nins, nines i joves amb ACI puguin expressar-les dins l'aula i puguin ser identificats: actitud positiva del professor envers l'alumne amb ACI, formació docent adequada en com educar aquests alumnes i adaptacions curriculars individuals dins l'aula. L'actitud del docent cap al col·lectiu d'alumnes amb alta capacitat intel·lectual és clau en el procés d'ensenyament-aprenentatge d'aquests alumnes. Malauradament, en alguns casos, els docents que tenen alumnes amb ACI dins l'aula, lluny de mantenir una actitud positiva, tracten d'evitar allò que consideren un problema potencial, la qual cosa repercuteix de forma molt negativa en l'alumne i en els seus resultats acadèmics. D'altra banda, la flexibilització en les metodologies i la incorporació de TIC com a eina educativa, seran una bona ajuda no tan sols pel col·lectiu de joves amb ACI, sinó que també contribuirà al desenvolupament del currículum dels alumnes menys capaços.

5.1. Què saben els docents de les ACI? Mites i falses creences.

Dels 16 docents entrevistats, 7 manifesten que no saben res o pràcticament res de les altes capacitats intel·lectuals, 5 diuen que en saben alguna cosa (no obstant això, en el transcurs de la conversa, quasi tots relacionen únicament alta capacitat amb alt quocient intel·lectual o elevada intel·ligència) i només 4 tenen

alguns coneixements sobre aquest tema, tot i que només 2 poden diferenciar de manera més o menys correcta entre les nocions de precocitat, talent i superdotació.

Hi ha una sèrie de falses creences sobre els alumnes amb altes capacitats intel·lectuals, segons exposen Gómez-Masdevall i Mir (2011), que inclouen opinions socials molt arrelades -inclús a l'àmbit escolar- i un sentit erroni de les altes capacitats intel·lectuals, i que distorsionen la realitat d'aquests alumnes.

En les entrevistes realitzades als docents hem pogut constatar la presència d'algunes d'aquestes falses creences per part del professorat, amb afirmacions com ara que *"no cal fer res perquè ja són prou intel·ligent"*, que *"cal centrar els esforços en els alumnes que presenten dificultats d'aprenentatge"*, que *"els alumnes amb altes capacitats intel·lectuals són els que presenten un QI elevat"*, que *"tenen problemes per relacionar-se amb els companys"*, que *"s'avorreixen a classe"*, que mostren un *"alt compromís amb la tasca"*, o que *"presenten un aprenentatge ràpid en totes les àrees"*. Si bé és cert que els alumnes ACI solen aprendre amb més rapidesa que altres alumnes, també és cert que es dona un aprenentatge significatiu en aquelles àrees que els motiven. Igualment, l'alt compromís amb la tasca s'observa quan hi ha un interès per part de l'alumne.

En aquest sentit, a l'*annex 6* recollim un resum dels principals mites i expectatives que es tenen sobre alumnes amb ACI.

D'acord amb les entrevistes realitzades al nostre grup de docents, podem afirmar que les idees errònies més arrelades i que sembla que continuen perpetuant-se avui dia són:

- Els joves amb ACI cerquen un bon rendiment escolar i destaquen a totes les àrees del currículum acadèmic.
- No necessiten ajuda, ja que tenen recursos suficients per fer front a les dificultats.

- Els superdotats es defineixen únicament per un alt QI, que se situa per damunt de 130.
- Les persones amb ACI són intel·lectualment superiors, en el sentit que aprenen més ràpidament que la resta.
- Quasi sempre tenen dificultats en el desenvolupament emocional.
- Els alumnes amb ACI s'avorreixen a classe.
- Els professors tendeixen a confondre ACI amb la superdotació, considerant que tots els alumnes amb ACI són superdotats.

Pel que fa a la trajectòria acadèmica d'aquests alumnes, la meitat dels docents entrevistats creuen que molts alumnes amb ACI no arriben a la Universitat, bé per desmotivació, fracàs escolar, avorriment o inflexibilitat del sistema educatiu, per una banda, o bé per voluntat pròpia perquè volen seguir un camí més en sintonia amb els seus interessos. En canvi, gairebé 1 de cada 3 pensa que l'objectiu de qualsevol alumne amb ACI serà anar a la Universitat, com a fita màxima i de prestigi que pot assolir. La resta, manifesta que no saben quina preferència podria aquest tipus d'alumnat.

Sovint, les oportunitats que els nins, nines i joves amb ACI tenen per mostrar les seves habilitats a l'educació obligatòria són molt limitades, la qual cosa implica un elevat percentatge d'alumnes amb talent i/o superdotació sense identificar. Alguns d'aquests joves no acabaran els seus estudis i un alt percentatge no accedirà a la Universitat, malgrat la seva capacitat per desenvolupar-se sense problemes en aquell entorn. (Rivas, Hernández, Sancho i Núñez, 2012).

5.2. Com poden potenciar, els docents, les aptituds i talents dels nostres alumnes, des del punt de vista de l'educació inclusiva.

Tot i que més de la meitat dels docents entrevistats creuen que els alumnes amb ACI estan presents (o potser estan presents) a les aules d'FP, la gran majoria no du a terme cap acció o activitat que permeti que aquestes capacitats puguin

aflorar. Això no obstant, alguns docents manifesten que fan activitats de recerca, resolució d'exercicis de dificultat diversa, aprenentatge cooperatiu, funcionalitat i llibertat de feina. La meitat dels docents entrevistats creuen que haurien de cercar informació sobre com actuar en cas de tenir un cas d'ACI dins l'aula, bé a través del departament d'orientació, bé amb formació docent, bé a través de companys de professió o bé de forma autodidàctica, ja que parteixen del desconeixement.

Les necessitats de l'alumnat amb ACI han de ser detectades i ateses de forma continuada, per tal que puguin desenvolupar el seu potencial i talent i expressar-se socialment i emocionalment (Martín-Lobo, 2004).

Alguns dels docents entrevistats creuen que seria fonamental una bona detecció precoç als primers cursos d'ESO, una atenció personalitzada cap a aquest col·lectiu d'alumnes en coordinació amb el departament d'orientació, així com potenciar els punts forts dels alumnes i aconseguir la seva motivació mitjançant la flexibilització del sistema educatiu, la proposta d'activitats d'exploració i investigació per part de l'alumne però amb supervisió dels docents i activitats complementàries de resolució més complexes per oferir a aquests alumnes.

Els professors semblen tenir dificultats per identificar els alumnes susceptibles de tenir ACI. Segons Rayo (2001), el percentatge d'identificació se situaria al voltant del 19,71%, passant desapercebuts el 80,20% dels alumnes superdotats o talentosos. Aquestes dades confirmen la necessitat, no només d'implantar protocols de detecció, sinó també de formar als docents de manera que millori la seva capacitat per intuir quan pot haver una capacitat superior i se sensibilitzi als professionals de la docència amb el tema de les altes capacitats intel·lectuals. En el cas d'alumnes d'FP, també podria ser d'utilitat la realització de qüestionaris d'autovaloració, tal com proposen Pérez, Álvarez i Rodríguez (2008), amb l'objectiu de determinar el coneixement i la valoració que tenen els mateixos alumnes respecte fortaleses, debilitats i límits de les seves capacitats cognitives i, en particular, per l'exercici de la seva professió, valorant-se aspectes com la percepció personal sobre el rendiment d'un mateix, reconeixement de

característiques personals i influència d'aquestes en el rendiment acadèmic i l'acompliment professional futur i actitud davant el fracàs intel·lectual.

“Els docents han de saber que existeixen, han de voler trobar-los, han de voler atendre’ls i, després, han de trobar en els orientadors el suport i la guia necessaris per completar, primerament, la identificació i, després, els canvis precisos en les pautes educatives” (Rodríguez et al, 2015 pàg. 20).

Sovint, segons Pérez et al. (2008), els adolescents amb ACI que poden estar presents a les aules de formació professional, demostren moltes d'aquestes característiques:

- Impaciència amb la lentitud dels altres.
- Inconformisme i independència, tendència a la recerca autònoma de coneixements.
- Construcció autònoma i conscient de la seva manera d'aprendre.
- Utilització reflexiva de recursos cognitius i metacognitius per les tasques professionals.
- Polifacetisme, excessiva energia i entusiasme.
- Interessos primerencs ben definits que fonamenten l'elecció de la professió.
- Preferència per les activitats d'investigació, resolució de problemes reals i les produccions creatives.
- Autonomia i responsabilitat davant les tasques professionals.

Els professors han de facilitar el desenvolupament i perfeccionament dels talents i habilitats dels joves i, d'altra banda, fomentar l'autonomia dels alumnes, i l'autoconeixement de les seves pròpies habilitats, forteses i debilitats, permetent a l'alumne qüestionar les idees preestablertes i suggerir noves maneres de fer, fomentant la independència, confiança i creativitat, però oferint el suport adequat sempre que sigui necessari (Olszewski-Kubilius, Subtonik i Worrel, 2015).

Basant-nos en els treballs de Gómez-Masdevall i Mir (2011), Feenstra (2004), Mills (2003) i Grau i Prieto (1996), consideram que els professors d'alumnes que presenten ACI, sigui quin sigui el seu perfil, haurien de procurar treballar les següents habilitats i competències docents:

- Transmetre seguretat i confiança als alumnes
- Permetre que expressin els seus sentiments i que s'acceptin tal com són.
- Apreciar les qualitats úniques dels seus alumnes amb ACI.
- Permetre als alumnes el treball autònom i respectar interessos i preferències.
- Flexibilitzar els ensenyaments per ajustar la resposta educativa a les necessitats dels alumnes amb ACI.
- Destacar la importància de col·laborar amb el grup i treballar en equip.
- Adaptar i elaborar material específic i experimentar amb metodologies noves i TIC.
- Valorar la capacitat crítica i creativa dels alumnes.
- Reservar temps per a tutories individuals amb l'alumne.
- Cultivar la paciència, l'empatia i la confiança en la seva funció docent.

5.3. Obstacles que troben els docents, a l'aula, davant la realitat dels alumnes amb altes capacitats intel·lectuals

Segons les entrevistes realitzades, els docents manifesten de forma unànime una necessitat imperiosa de formació del professorat, així com majors recursos humans tant des del punt de vista de més orientadors als departaments, com des del punt de vista de més docents dins l'aula (o menys alumnes). D'altra banda, manifesten la percepció del fet que pocs o molt pocs centres educatius tracten realment el tema de les altes capacitats intel·lectuals, centrant les prioritats en altres assumptes com els alumnes amb dificultats d'aprenentatge, conductes disruptives o que presenten fracàs escolar per diversos motius. Denuncien una

manca d'informació total sobre el tema de l'alta capacitació intel·lectual dins l'àmbit educatiu, especialment a postobligatòria i, en concret, a formació professional, però també als mitjans de comunicació i a la societat en general. Una de les docents entrevistades expressa la necessitat urgent d'un treball conjunt entre instituts, famílies i associacions d'altres capacitats.

En relació a l'educació dels joves amb ACI, queda molt per fer. Les demandes de formació dels docents entrevistats segueixen la mateixa línia ja iniciada per Sánchez-Manzano (2001), qui afirma que un dels majors inconvenients és l'escassa, per no dir nul·la, formació del professorat en el tema d'altres capacitats intel·lectuals. Sense la formació adequada, els alumnes superdotats ni podran ser identificats ni podran rebre l'educació adient a les seves necessitats.

“L'èxit de tot programa educatiu depèn, en gran part, de la bona preparació dels professors. Un professorat poc preparat és un professorat sense il·lusions, sense iniciatives, sense possibilitats de descobrir la diversitat dels seus alumnes. Encara més si entre els seus alumnes n'hi ha algun o alguns amb unes característiques excepcionals. Està comprovat que els mestres sense una preparació especial sobre el món dels alumnes superdotats molt sovint s'hi mostren hostils, els rebutgen, ja que els senten com una molèstia, no els comprenen i no saben com actuar davant les seves situacions diverses, i de vegades problemàtiques” (Grau i Prieto, 1996; citat a Rodríguez et al, 2015, pàg 23).

Els professors poden observar diferents aptituds intel·lectuals dels alumnes, mitjançant els rendiments acadèmics, les característiques dels alumnes, la seva manera d'aprendre, la creativitat, etc. Els docents, sense dubte, haurien de compartir les seves experiències amb altres companys respecte a un alumne o una alumna, fomentant un treball amb consciència d'equip i cohesió de professorat.

A tall de conclusió, podríem resumir els obstacles a la tasca docent dins el procés d'atenció dels alumnes amb ACI en els següents aspectes:

- Manca de tradició en l'atenció educativa de les necessitats educatives específiques per aquests alumnes. Dins el marc d'educació inclusiva, de qualitat i per a tothom, també s'ha d'incloure aquells alumnes amb altes capacitats intel·lectuals.
- Es fa necessària una feina de sensibilització dins el món educatiu però també a l'àmbit social en general.
- S'ha de donar resposta a tots els alumnes que es troben dins les ACI, amb una atenció personalitzada d'acord amb les seves motivacions, interessos i ritmes d'aprenentatge.
- Pren especial rellevància el paper de l'orientador del centre, no tan sols per a l'avaluació psicopedagògica que permeti la identificació dels alumnes, sinó també per donar resposta a les necessitats educatives específiques de cada alumne, dissenyant els plans individuals, les accions per atendre la diversitat i el pla d'acció tutorial.
- S'ha de fomentar la col·laboració entre l'àmbit educatiu, la família, les associacions d'altres capacitats i el context socials, pel correcte desenvolupament de les capacitats dels alumnes.

Part 3. DESENVOLUPAMENT DE LA PROPOSTA

6. Les altes capacitats intel·lectuals a les aules

Durant l'etapa d'educació obligatòria, tant a primària com a secundària, les respostes educatives que solen aplicar-se, per considerar-se les més adequades pels alumnes amb ACI, se centren en l'adaptació del currículum mitjançant l'acceleració, els agrupaments o l'enriquiment curricular, amb un estudi previ i personalitzat de les necessitats particulars de l'alumne.

6.1. Com aprenen els alumnes amb ACI?

Els joves amb altes capacitats intel·lectuals, en general, solen sentir-se còmodes davant situacions complexes i tenen preferència per establir relacions entre continguts i seguir un mètode d'aprenentatge flexible, més que per emmagatzemar informació sense saber *“el perquè”* de les coses, o *“què passaria en cas de”*. Molts d'aquests alumnes tenen una dominància de l'hemisferi dret del cervell i es regeixen per un pensament divergent amb preferència per mètodes d'aprenentatge visuals, oberts, intuïtius i creatius. Finalment, els alumnes amb ACI tenen la necessitat d'aprofundir en els aprenentatges, la qual cosa es pot materialitzar, segons recull Martínez-Torres (2011), d'acord amb tres criteris:

1. Ampliació. Oferint activitats, individuals o grupal, que permetin a l'alumne aprofundir en una o diverses àrees del currículum.
2. Radial. Prioritzant les connexions entre diferents àrees del coneixement, més que en el coneixement en si mateix.
3. Aleatori. Planejant activitats que no necessàriament formen part del currículum del curs però que poden relacionar-se amb aquest.

6.2. Quines habilitats hauria de tenir el professorat per atendre adequadament els alumnes amb ACI?

L'educació inclusiva implica un canvi de rol del professorat, qui haurà d'adquirir nous coneixements complementaris a la seva formació en la matèria que imparteix, per tal de desenvolupar les competències necessàries per reconèixer i treballar amb persones amb ACI.

D'altra banda, algunes de les habilitats clau que haurà de tenir el professorat, tal com apunten Martínez-Torres (2011), Renzulli (2010) i Martin-Lobo (2004), són:

- Flexibilitat i recursos personals.
- Coneixements sobre els mecanismes per adquirir i processar la informació.

- Coneixements sobre les altes capacitats intel·lectuals.
- Coneixements sobre diferents models d'aprendre a aprendre i models de creativitat aplicats a l'aula.
- Utilització de noves formes d'avaluació en el procés d'aprenentatge.
- Ensenyar seguint un nou rol centrat en la maduresa personal i no en els coneixements adquirits.
- Posar a l'abast dels alumnes nous recursos per accedir a la informació i aprendre a classificar-la, analitzar-la i elaborar-la.
- Valorar el pensament autònom dels alumnes.
- Ser tolerant amb idees diferents de les pròpies.
- Valorar i fomentar la creativitat de l'alumnat.

Els professors sense una preparació especial i adequada per atendre alumnes amb ACI, sovint mostren desinterès o oposició cap a aquests alumnes. En canvi, els que tenen formació i experiència amb aquests estudiants tenen tendència a mostrar entusiasme i interès per a treballar amb ells (Alonso i Benito, 1996).

7. Un nou concepte dels estudis d'FP

La nostra proposta pels ensenyaments d'FP, partint de les característiques dels mateixos ensenyaments, pretén anar més enllà d'oferir una resposta educativa pels alumnes que presentin ACI; volem proposar un nou concepte de formació professional, més proper al món real i que ofereixi garanties d'èxit escolar a tots els alumnes, inclosos els alumnes amb ACI.

Així, proposem la inclusió de l'aprenentatge basat en projectes (ABP) com a base metodològica dels estudis de formació professional, permetent als alumnes crear connexions entre diferents mòduls, aprofundir en els continguts que siguin més interessants per a ells, pensar i resoldre problemes i, en definitiva, ser els protagonistes del seu aprenentatge, amb la idea que una nova manera d'educar

a FP és possible i, inclús, necessària, com defensen Arévalo (2017) o Hernando (2016), entre altres experts.

Segons Sánchez-Iniesta (1995; citat a Torregó i Zariquiey 2012), els projectes estan relacionats amb la realitat i han de sorgir dels interessos de l'alumne, afavorint la motivació, la contextualització dels aprenentatges i, al mateix temps, augmentant la seva funcionalitat, així com fomentant la seva aplicació a altres situacions estudiades dins l'aula.

D'altra banda, Barrows (1986) afirma que l'ABP parteix d'un problema inicial per adquirir i integrar els aprenentatges, fent que l'alumne sigui l'autèntic protagonista, assumeixi responsabilitats i tingui un paper actiu en el procés.

Hem de tenir present que el nostre programa d'ABP, entès com una eina d'intervenció per atendre els alumnes amb ACI, haurà de comptar amb l'assessorament permanent del departament d'orientació.

No obstant això, la proposta cerca la finalitat última de transformar de forma global els estudis d'FP, progressivament, amb la intenció d'adequar la formació a la realitat del món laboral. Avui dia, un bon professional no és aquell que té més coneixements, sinó el qui sap utilitzar-los de forma adequada per cercar solucions eficients. Les empreses demanen treballadors amb formació especialitzada i que siguin capaços de fer feina en equip, prendre decisions i resoldre problemes. En definitiva, l'actitud pren més importància que els coneixements en si.

La idea seria l'ensenyament a partir dels centres d'interès dels alumnes però, al mateix temps, de manera globalitzada, amb una reorganització dels espais i del temps dins l'aula, dels recursos disponibles i amb metodologies actives⁵ que permetin a l'alumne personalitzar el seu aprenentatge, gestionar la recerca i tractament de la informació, aprendre a fer feina en equip, fer propostes, prendre

⁵ Des de la base de l'ABP es podrien incloure diverses activitats utilitzant altres eines metodològiques, com ara l'aprenentatge basat en problemes, l'aprenentatge basat en el joc, els debats dirigits, l'estudi d'un cas, l'aprenentatge a través de les simulacions o l'aprenentatge cooperatiu.

decisions, crear un producte final i autoavaluar-se. Es tracta, en definitiva, d'implicar a l'alumne en el procés d'aprenentatge, valorant el grau de motivació, iniciativa i creativitat, i no tan sols els coneixements adquirits (Fernández, 2006).

Els projectes impliquen un treball d'investigació on s'estudia un tema específic, en profunditat, i de forma interdisciplinària, el que permet oferir els continguts de forma més motivadora, tractar els temes des d'una perspectiva global, atendre la diversitat a l'aula, aprendre a construir coneixements i aconseguir aprenentatges significatius i funcionals –aprendre fent– (Trujillo, 2013).

En paraules de Renzulli (2010), es tracta d'assolir un aprenentatge d'alt nivell, basat en 4 principis:

1. Cada alumne és únic. S'han de tenir en compte totes les habilitats, interessos i estils d'aprenentatge.
2. L'aprenentatge és més efectiu quan els alumnes gaudeixen amb el que fan.
3. L'aprenentatge significatiu es dona quan el contingut i el procés s'aprenen en un context real i un problema present. L'alumne ha de poder decidir en la selecció del problema.
4. S'han de promoure les habilitats per assolir els coneixements i el pensament.

Els projectes permeten a l'alumne trencar la dependència amb el professor, gaudir d'autonomia i desenvolupar la creativitat. Segons Renzulli (2010), el rol del professor en les activitats de l'ABP serà guiar als estudiants, ajudar-los a trobar la informació i els recursos metodològics i entendre com utilitzar-los.

8. Programa d'intervenció al CFGM de Gestió Administrativa per atendre persones amb ACI mitjançant ABP

8.1. Justificació

El treball per projectes és un treball força autònom en el que la tasca del professor ha de ser la de guiar i facilitar l'accés a la informació i els materials, i permet als alumnes aprofundir en l'aprenentatge, és a dir, guanyar en qualitat i

no en quantitat. Per això, es considera una metodologia molt apropiada pels alumnes que presenten ACI, però que a la vegada pot beneficiar el conjunt d'estudiants, pot fomentar el treball cooperatiu i ajuda a assolir un aprenentatge significatiu, donant sentit al procés d'aprenentatge de l'alumne i, per tant, millorant la seva motivació, actitud i implicació (Martínez, 2011).

8.2. Àmbit d'aplicació

El programa d'intervenció que presentem se situa en els estudis de Gestió Administrativa, de nivell FP grau mitjà i dins la família professional d'Administració i Gestió, amb una durada de 2.000 h.⁶

Normativa d'aplicació:

- Reial Decret 1631/2009, de 30 d'octubre, pel qual s'estableix el títol de Tècnic en Gestió Administrativa i es fixen els seus ensenyaments mínims.
- Ordre EDU / 1999/2010, de 13 de juliol, per la qual s'estableix el currículum del cicle formatiu de Grau Mitjà corresponent al títol de Tècnic en Gestió administrativa.

El perfil professional del títol de Tècnic en Gestió Administrativa queda determinat per la seva competència general, les seves competències professionals, personals i socials, i per la relació de qualificacions i, si s'escau, unitats de competència del Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals incloses en el títol, segons estableix el RD 1631/2009. A l'*annex 7* queden recollides aquestes competències així com les unitats de competències adquirides pels alumnes.

Quant a l'entorn professional, finalitzats els estudis, podran exercir la seva activitat tant a grans com a mitjanes i petites empreses, en qualsevol sector d'activitat, i principalment al sector serveis, així com a les administracions públiques, oferint suport administratiu en les tasques d'administració i gestió de les empreses i institucions així com en l'atenció als clients i ciutadans.

⁶ Referent Europeu CINE-3

L'organització d'aquests estudis queda recollida a l'*annex 8*, on es detallen els mòduls que componen cada curs i les hores lectives.

8.3. Objectius de la proposta

Objectiu general. Millorar l'aprenentatge dels alumnes, donat que aprenem millor si ens situam en el context d'allò que estem aprenent, si podem dirigir el nostre aprenentatge i quan tenim oportunitat de resoldre reptes i prendre decisions.

Objectius específics. Fomentar les següents habilitats:

- Aprendre a fer una tasca d'investigació, recerca, ordenació, classificació, anàlisi, síntesi i elaboració de la informació.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge metacognitives (aprendre a aprendre), la qual cosa serà d'utilitat a l'alumne per anar construint el seu propi entorn personal d'aprenentatge (PLE).
- Cercar estratègies i reflexionar sobre els camins més eficients per planificar la feina.
- Adaptar-se a situacions no previstes i resoldre problemes i/o cercar-ne solucions.
- Socialitzar i fomentar habilitats emocionals, en especial l'empatia, el respecte als altres, el treball en equip, l'ajuda mútua i la capacitat de lideratge.
- Tenir iniciativa emprenedora i valorar la innovació i la creativitat.
- Assolir competències comunicatives i expressar i defensar opinions, tant en català i castellà, com en anglès.
- Conèixer i utilitzar diferents eines informàtiques i altres recursos.
- Fomentar valors socials com ara l'esforç, la responsabilitat, l'autonomia, l'autoregulació, la creativitat, la cultura del diàleg, el bon ús dels recursos i les instal·lacions i la cura del medi ambient.

Objectius pels alumnes amb ACI. L'aprenentatge per projectes, integrat de forma habitual als estudis d'FP, pretén oferir als joves amb ACI les següents facilitats:

- Afavorir l'interès i motivació pels continguts curriculars i extracurriculars i permetre l'elecció d'aquells temes que s'adaptin als seus interessos.
- Establir criteris d'exigència adequats al seu nivell durant tot el projecte (investigació, tractament de la informació, elaboració d'un document final i exposició).
- Promoure la creativitat tant en el document final del treball com en la forma d'expressió comunicativa.
- Presentar diferents hipòtesis o escenaris possibles per afavorir la recerca de diferents solucions.
- Assegurar-se que, en determinats moments del projecte, o en alguns dels projectes, l'alumne amb ACI pugui treballar de forma individual o amb un company de nivell alt.
- Tutoritzar a l'alumne per assegurar-nos que interioritza les tècniques d'investigació i d'aprenentatge, de manera que en el futur pugui utilitzar les mateixes tècniques per altres aprenentatges autodidactes del seu interès.
- Acceptar que hi ha diferents ritmes d'aprenentatge i respectar els companys que necessiten més temps.

8.4. Metodologia, organització de l'aula i recursos.

El perfil professional que demanen les empreses requereix un aprenentatge que fomenti, com hem dit, habilitats i actituds com ara el treball en equip, la iniciativa, la recerca d'informació, la resolució de problemes, l'empatia o la capacitat d'adaptació, entre d'altres. Per tant, haurem de cercar metodologies que permetin preparar bons professionals i, per tant, que ensenyin als alumnes a gestionar la complexitat, interpretar informació, decidir davant alternatives, resoldre problemes, expressar i defensar idees i valorin la innovació i la iniciativa emprenedora. Segons Arévalo (2012), una cosa és ensenyar, transmetre

coneixements, i una altra diferent és que els alumnes aprenguin, que sàpiguen posar en pràctica els coneixements. I això només és possible mitjançant metodologies actives. Una idea similar és la que exposa De La Cruz (2005; citat a Fernández, 2006), que afirma que formar no és transmetre per tal que els alumnes acumulin coneixements. Les competències fan referència al coneixement aplicat. I l'aprenentatge per competències suposa conèixer, comprendre i utilitzar de forma pertinent.

En la mateixa línia, Torrego, Monge, Pedrajas i Martínez-Virseda (2015) proposen estratègies metodològiques basades en principis de motivació, activitat, interacció entre iguals i treball cooperatiu dinàmic, combinant activitats diferents com ara debats, anàlisi d'informacions, intercanvi d'opinions o observació, entre d'altres, amb l'objectiu principal de desenvolupar al màxim les competències de tots els estudiants, inclosos els estudiants amb ACI.

L'aprenentatge basat en projectes ens permet treballar tots aquests conceptes, i permet incorporar diferents tècniques dins un mateix projecte, alhora que garanteix que l'alumne sigui el centre del procés d'aprenentatge, li permet tenir un paper actiu, fomenta l'aprenentatge entre iguals, la flexibilitat i la creativitat.

En el treball per projectes, l'alumne ha de fer una tasca d'investigació i recerca d'informació, una tasca d'ordenació, classificació i anàlisi d'aquesta informació, posada en comú amb la resta de companys del grup (si és el cas) i una tasca de síntesi i valoració de la informació tractada, elaborant un document final, una presentació del projecte acabat i extraient les conclusions (Trujillo, 2013).

Per tal de fer feina per projectes, l'organització de l'aula és molt important. S'ha de procurar crear diferents espais a disposició dels alumnes, i deixar-los fer feina de forma oberta i flexible, quant a noves idees, tasques o materials i demanant responsabilitat a l'alumnat quant a continguts, procediments i ritmes. La nostra aula haurà d'incorporar els següents espais:

- un espai per investigar: serà una aula rica en recursos per cercar informació.

- un espai per l'anàlisi: on es podrà revisar documentació, discutir idees, prendre decisions, etc.
- un espai per crear: serà un espai adient per afavorir la creativitat, les maquetes, el dibuix, etc.
- un espai executiu: on es treballarà en l'elaboració del producte final del projecte
- un espai de descans, per desconnectar uns minuts i tornar a la feina.

Pel que fa als recursos, l'alumne haurà de tenir accés al potencial tecnològic que li ofereixen les TIC (Pozo, 2010). Els alumnes han de disposar d'ordinadors amb connexió a internet així com llibres i material físic de consulta, que permetin als alumnes cercar la informació necessària, contrastar-la, analitzar-la, treure conclusions i, finalment, elaborar un producte final.

Així, les TIC són fonamentals en qualsevol projecte d'aprenentatge i a la vida diària de l'alumnat. No obstant això, és interessant, tal com apunta Trujillo (2013), mantenir un equilibri entre les necessitats del projecte i l'ús del recurs més senzill possible. No és la tecnologia en si el que ens interessa, si no va acompanyada dels processos cognitius, comunicatius i emocionals que les TIC poden generar.

L'accés a un ordinador és necessari però no suficient. Si el que pretenem és, com hem dit, l'aprenentatge autònom, el treball cooperatiu i la gestió del coneixement, es requereix una plataforma que faciliti aquesta tasca, un entorn virtual d'aprenentatge, com Moodle, que ens ofereix múltiples possibilitats d'aprenentatge, avaluació i comunicació.

L'activitat estrella pel que fa a projectes serien els projectes col·laboratius en xarxa. Darrere de cada projecte hi haurà una xarxa de professors amb l'objectiu de compartir materials, aprendre mútuament i plantejar-se els reptes educatius a cada moment, creant lligams per millorar la tasca docent. Els projectes són compartits per diferents centres educatius amb la finalitat de crear un producte comú, donat que vivim en un món en constant interacció, aprofitant la capacitat de comunicació i creació que tenen els joves (Pérez-Sánchez, 2010).

8.5. Temporalització

La idea de la nostra proposta seria introduir el màxim de continguts possibles dins el treball per projectes, de forma que es converteixi en una proposta diària durant tot el curs acadèmic, i que cada projecte presentat treballi competències en relació a diversos mòduls, de forma interdisciplinària. Si a poc a poc es van introduint els projectes a les aules d'FP, a mitjà termini es podrà aconseguir una FP basada en projectes de treball, més en concordança amb el món laboral.

8.6. Atenció a la diversitat

L'educació inclusiva no significa adoptar mesures especials per un determinat alumnat, sinó adoptar un model formatiu que faciliti l'aprenentatge de tots els alumnes, en la seva diversitat.

Tal com afirmen Torrego i Zariquiey (2012), la metodologia per atendre alumnes amb ACI dins l'educació inclusiva s'ha de basar en els principis de diferenciació, per permetre diversificació de situacions d'aprenentatge, autonomia, per afavorir el desenvolupament de les capacitats de l'alumnat, i cooperació, per aprofitar al màxim les dinàmiques d'interacció.

En aquest sentit, l'ABP és una eina que respecta els ritmes, facilita la cooperació entre iguals i permet donar flexibilitat als aprenentatges, afavorint l'aprenentatge per a tothom, donat que són els mateixos alumnes els que van construir els coneixements a partir de la interacció dels components del grup, els quals aporten els seus valors, idees, percepcions, motivacions, capacitats i estils cognitius⁷.

L'alumne amb ACI ha de tenir l'opció de treballar determinats projectes en grup, amb els seus companys, mentes que d'altres podria triar treballar-los individualment i de forma paral·lela a les classes normals. D'aquesta manera, es

⁷ A l'art. 8 de l'Ordre EDU/1999/2010 s'estableix la necessitat d'impartir el cicle amb una metodologia flexible i oberta, basada en l'autoaprenentatge i adaptada a les condicions, capacitats i necessitats personals de l'alumnat.

fomenta un aprenentatge cooperatiu a la vegada que es permet, a l'alumne amb ACI, la realització d'un projecte d'investigació autònom i en solitari.

D'altra banda, l'ABP permet a l'alumnat amb ACI desenvolupar habilitats socials centrades en la cooperació, la solidaritat i l'acceptació dels altres.

8.7. Avaluació del projecte

El projecte exigirà una coordinació pedagògica entre els diferents docents implicats en els mòduls que es treballen al projecte. La nota final del projecte podrà suposar un % diferent en cada mòdul, segons els continguts treballats i les competències adquirides pels alumnes, que els docents podran consensuar amb caràcter previ a la presentació del projecte als seus alumnes.

Quant als instruments i tècniques d'avaluació, hem de tenir present que l'avaluació no pot realitzar-se des d'un punt de vista tradicional, sinó que s'han de valorar competències d'acord amb els continguts, però també basant-se en els objectius generals i específics de la nostra proposta, segons el desenvolupament mateix del projecte (fases, resolució de punts crítics, elaboració del producte final i exposició) i d'acord amb l'actitud i participació dels alumnes. A la *taula 6* recollim els instruments d'avaluació que utilitzarem, depenent del projecte que estiguem duent a terme, o la fase en què ens trobem.

Taula 6

Tècniques i instruments per avaluar un projecte a FP

Tècniques	Instruments	Què podem avaluar?		
		Coneixements	Habilitats	Actituds
Observació	Guia d'observació	x	X	X
	Diari d'aprenentatge	x	X	X
Anàlisi de l'acompliment	Portafoli	x	X	
	Rúbrica	x	X	X

Font: Elaboració pròpia.

Així, no es tracta de valorar únicament el resultat final de l'aprenentatge, sinó el procés en si mateix.

A l'*annex 9* recollim les diferents utilitats que podem donar a cada instrument d'avaluació, segons la finalitat que perseguim.

8.8. Avaluació de la proposta d'intervenció per alumnes ACI

Per cada projecte es durà a terme una avaluació, com a mecanisme de control del procés, que ens servirà per a futures decisions amb la intenció de millorar el programa. A l'*annex 10* recollim un model d'entrevista per alumnes amb ACI, una enquesta general pel grup-classe i un qüestionari d'autoavaluació.

8.9. Activitats per a treballar mitjançant Projectes

Projecte A. Creació i venda d'un producte innovador

El repte final d'aquest projecte serà crear un producte innovador, que encara no existeixi als mercats, i definir una estratègia de venda per aquest.

A partir de la tècnica de Pluja d'idees, cada grup de treball haurà de cercar una idea original per a la creació d'un nou producte, que pugui respondre a les necessitats dels mercats, i definir els avantatges del seu producte, el públic al qual va dirigit i quina competència creiem que trobarem. Ens podem ajudar de la tècnica DAFO per tal de fer una anàlisi de diferents escenaris. L'anàlisi DAFO és una eina d'estudi de la situació d'una empresa o un projecte, analitzant les seves característiques internes (Debilitats i Fortaleses) i la seva situació externa (Amenaces i Oportunitats) en una matriu. Els alumnes hauran de cercar informació, pensar i ser creatius, consensuar opinions i prendre decisions.

Un cop definit el producte, cada grup crearà un document on detallarà l'estratègia de venda, promoció i publicitat del producte, en català, castellà i anglès, i en un o diferents mitjans de comunicació a decidir pels alumnes (propaganda, web, xarxes socials, podcast, etc.), així com el material publicitari en si.

A una de les sessions, visualitzarem el vídeo “Hudsucker Proxy (1994), The Scene” i farem un debat sobre la importància del màrqueting dins una empresa i quines són les vies més eficients per donar-se a conèixer.

Finalment, es farà una presentació en grup, mitjançant una petxakutxa, per compartir amb els companys de classe el procés de creació de la seva idea, incloent-hi necessàriament una dificultat que se'ls hagi presentat durant el projecte, i com l'han resolt.

Objectius didàctics, continguts i criteris d'avaluació

Amb aquest projecte, treballarem els diversos objectius generals didàctics, segons RD 1631/2009 que exposam a la *taula 7*.

Taula 7

Objectius didàctics del Projecte A. Creació i venda d'un producte innovador

Reconèixer i identificar les possibilitats de negoci, analitzant el mercat i estudiant la viabilitat empresarial per a la generació d'autoocupació.
Valorar la diversitat d'opinions com a font d'enriquiment, reconeixent altres pràctiques, idees o creences, per a resoldre problemes i prendre decisions.
Transmetre comunicacions de forma oral, telemàtica o escrita, analitzant els protocols de qualitat i imatge empresarial o institucional per tal de desenvolupar l'activitat d'atenció al client/usuari.
Identificar i seleccionar expressions en llengua anglesa, de l'empresa, per elaborar documents i comunicacions.
Analitzar les possibilitats de les aplicacions i equips informàtics, pel correcte tractament de la informació per elaborar documents i comunicacions.
Realitzar documents i comunicacions en el format característic i en condicions de qualitat, aplicant tècniques de tractament de la informació.
Valorar les activitats de treball en un procés productiu, identificant la seva aportació al procés global per a l'assoliment dels objectius de producció.
Reconèixer i identificar possibilitats de millora professional, mitjançant la recerca d'informació i adquirint nous coneixements per la innovació i actualització en l'àmbit laboral.

Font: Elaboració pròpia.

Els mòduls implicats en el projecte són de 1r curs del cicle: Comunicació empresarial i atenció al client (0437), Empresa i Administració (0439), Tractament informàtic de la informació (0440), Anglès (0444), Formació i Orientació Laboral (0449). Els continguts principals que es treballaran durant el projecte i criteris d'avaluació vénen recollits a l'*annex 11*.

Avaluació dels alumnes: criteris de qualificació i tècniques d'avaluació

L'avaluació dels alumnes en aquest projecte, on la creativitat, la capacitat d'expressió i el màrqueting tenen un pes important, es basarà en l'observació a l'aula, per avaluar la feina feta durant el projecte, un portafoli amb les conclusions que l'alumne hi ha extret sobre la importància del màrqueting després de la sessió de debat, i una rúbrica, per avaluar el document final amb caràcter publicitari i la petxakutxa resumint el seu procés de creació. Els diferents instruments d'avaluació vénen incorporats a l'*annex 12*.

Projecte B. Creació d'una empresa amb beneficis socials (ONG).

El repte final del projecte consisteix a dur a terme un Pla de Negoci des de la realitat de la creació d'una ONG amb finalitats socials. Per això, explicarem el procés de constitució d'una associació sense ànim de lucre i començarem els tràmits per inscriure-la. Les fases del Pla de Negoci (*figura 1*), malgrat no tenir ànim de lucre, seran les mateixes que per qualsevol projecte empresarial, i constituïran l'eix del nostre projecte educatiu:

Fase 1. Idea. Definir el Pla de Negoci. Què volem fer, perquè i com hi farem?

Fase 2. Objectius. Definida la nostra idea de negoci, establirem els objectius que volem aconseguir i a qui destinarem els beneficis. En el nostre cas, els alumnes escolliran una ONG local (per exemple, "Mallorca sense Fam", "Sóller Solidari amb els Refugiats", "Projecte Home Balears" o qualsevol altre).

Fase 3. Estudi de Mercat. Quines accions podem emprendre? Què podem vendre? A qui ens volem dirigir? On i com? Els alumnes cercaran diverses opcions de "producció" per dur a terme. Alguns exemples podrien ser la venda d'articles de "merchandising" (xapes, punts de llibre, camisetes, clauers, etc.)

dissenyats pels mateixos alumnes, l'organització d'esdeveniments com exposicions, concerts o gimcanes solidàries, etc.

Fase 4. Demanda i Oferta. En aquesta fase haurem de valorar allò que els possibles "clients" estan disposats a consumir, a quin preu i quin és el cost de producció té, així com fer un estudi de la competència.

Fase 5. Màrqueting. Quines accions emprendre per donar a conèixer la meua iniciativa? Com ho faré? Quines previsions d'ingressos tinc?

Fase 6. Pla econòmic de viabilitat. Quins recursos necessitam?

Fase 7. Inici de l'activitat, fase que tancaria aquest projecte i n'obriria un de nou, de gestió d'un negoci.

Figura 1

Pla de Negoci: Un projecte solidari

Font: Elaboració pròpia.

Objectius didàctics, continguts i criteris d'avaluació

Amb aquest projecte, treballarem els diversos objectius generals didàctics, segons RD 1631/2009 que exposam a la *taula 8*.

Taula 8

Objectius didàctics del Projecte B. Creació d'una empresa amb beneficis socials (ONG)

Reconèixer i identificar les possibilitats de negoci, analitzant el mercat i estudiant la viabilitat empresarial per a la generació d'autoocupació.
Valorar la diversitat d'opinions com a font d'enriquiment, reconeixent altres pràctiques, idees o creences, per a resoldre problemes i prendre decisions.
Transmetre comunicacions de forma oral, telemàtica o escrita, analitzant els protocols de qualitat i imatge empresarial o institucional per tal de desenvolupar l'activitat d'atenció al client/usuari.
Identificar i seleccionar expressions en llengua anglesa, de l'empresa, per elaborar documents i comunicacions.
Analitzar les possibilitats de les aplicacions i equips informàtics, pel correcte tractament de la informació per elaborar documents i comunicacions.
Realitzar documents i comunicacions en el format característic i en condicions de qualitat, aplicant tècniques de tractament de la informació.
Valorar les activitats de treball en un procés productiu, identificant la seva aportació al procés global per a l'assoliment dels objectius de producció.
Reconèixer i identificar possibilitats de millora professional, mitjançant la recerca d'informació i adquirint nous coneixements per la innovació i actualització en l'àmbit laboral.
Reconèixer les principals aplicacions informàtiques de gestió per al seu ús assidu en l'acompliment de l'activitat administrativa.
Comparar i avaluar els elements que intervenen en la gestió de la tresoreria, els productes i serveis financers bàsics i els documents relacionats amb aquests, comprovant les necessitats de liquiditat i finançament de l'empresa per realitzar les gestions administratives relacionades.
Analitzar els documents o comunicacions que s'utilitzen en l'empresa, reconeixent la seva estructura, elements i característiques per elaborar-los.

Font: Elaboració pròpia.

Els mòduls implicats en el projecte són de 2n curs del cicle: Empresa a l'aula (0446) i Operacions auxiliars de gestió de tresoreria (0448). Els continguts principals que es treballaran durant el projecte i criteris d'avaluació vénen recollits a l'*annex 13*.

Avaluació del projecte. Criteris de qualificació i tècniques d'avaluació

L'avaluació dels alumnes en aquest projecte es basarà, d'una banda i principalment, en la capacitat de fer feina en equip, consensuar opinions, col·laborar en un projecte comú i donar importància als valors socials i, d'altra banda, en la capacitat d'expressió, la creativitat i la divulgació del projecte.

Farem servir la tècnica de l'observació a l'aula.

D'altra banda, els alumnes elaboraran un diari d'aprenentatge i realitzaran una autoavaluació del projecte i dels coneixements i habilitats adquirits.

CONCLUSIONS

El propòsit d'aquest treball era conèixer l'opinió dels docents envers les altes capacitats intel·lectuals a la formació professional, sensibilitzar de les necessitats educatives d'aquest col·lectiu i suggerir metodologies actives i flexibles dins l'aula, que permetin aflorar talents i habilitats dels alumnes.

Primerament, cal reflexionar sobre la realitat de l'FP al nostre país, que es troba infravalorada respecte als estudis de Batxillerat i/o Universitaris. Per això, consideram que l'FP a Espanya ha de viure una transformació pedagògica, adaptada a la realitat social que l'envolta i a les demandes del mercat laboral, per tal d'aconseguir el prestigi que mereix.

En segon lloc, pel que fa a la realitat de les persones amb altes capacitats intel·lectuals, es fa necessària una tasca de sensibilització de la societat en general, identificació primerenca als centres educatius i amplia formació del professorat, si volem potenciar les capacitats i talents dels nostres joves. No és una feina fàcil, donat que els alumnes amb ACI presenten un perfil heterogeni, i

cada cas s'haurà d'atendre de forma individualitzada assegurant una resposta educativa adaptada a la seva personalitat, ja que aquests alumnes aprenen, actuen i reaccionen de forma diferent a com ho fan altres joves. D'altra banda, existeixen moltes idees errònies sobre aquests alumnes. Una de les més esteses i que afecta la funció del professor és que es té la percepció que els alumnes amb ACI han de ser bons en tot, però alguns alumnes amb ACI poden no destacar en les assignatures curriculars.

Si els nostres docents no tenen la formació adient, no poden ajudar a identificar els joves amb ACI, ni poden intervenir per atendre'ls adequadament. De fet, la majoria dels nins, nines i joves amb ACI no estan encara identificats i, per tant, no reben formació específica. Si els alumnes senten que les seves necessitats no són ateses, la seva motivació es veu afectada, el seu rendiment pot baixar i el seu comportament es pot veure afectat negativament. Segons Renzulli (2010), la formació del professorat és l'eina principal en l'educació d'aquests alumnes: *"Tots els estudiants han de tenir oportunitats per desenvolupar els seus talents i potencialitats únics que els portin a construir vides sense calcigar ni minimitzar els valors d'uns altres en el procés"* (Renzulli, 2010, pàg. 34).

Finalment, l'actitud oberta cap a una nova manera d'ensenyar, mitjançant metodologies actives, que permetin la independència i autonomia dels estudiants, i que fomentin la cooperació, la creativitat i la innovació, es fa indispensable en el camí cap a l'èxit. En aquest sentit, considerem que l'aprenentatge basat en projectes és una eina metodològica molt apropiada pels estudiants d'FP, que no només pot donar resposta a les demandes dels joves amb ACI, sinó que beneficia també la resta d'alumnes. L'ABP posa a l'alumne al centre del seu aprenentatge, adquirint no sols les competències curriculars del cicle formatiu, sinó també altres habilitats com la recerca i gestió de la informació, la presa de decisions, la capacitat d'adaptació, la resolució de problemes, el treball en equip, la creativitat, la iniciativa o la capacitat de lideratge.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Aguilar-Parra, J. M.; Manzano-León, A.; Trigueros, R.; Fernández-Campoy, J. M. i Alcaraz-Ibáñez, M. (2016). Reducción de la disincronía social y psicomotora de niños y niñas con altas capacidades a través del deporte. *IV Congreso internacional de deporte inclusivo*, 181-189. Almería: Universidad de Almería.
- Anon, (2017). [Blog] Ventajas y desventajas de la formación profesional. *Capitol Empresa*. [Accès 2 Juliol 2017]. Disponible a:
<http://blog.capitolempresa.com/ventajas-desventajas-formacion-profesional/>
- Arévalo, J. (2014). PBL en FP. [Accès 29 Juny 2017]. Disponible a:
<https://www.youtube.com/watch?v=zi2qx07WhyI>
- Arévalo, J. (2017). Hacia un futuro diferente. *Jornadas Modelando la FP 2017*. [Accès 26 Juny 2017]. Disponible a:
<https://www.youtube.com/watch?v=TvPaXSMf4I4>
- Aulí, A.; Carbonell, J. i Serra, J. (2011). La formació professional a les Balears (1930-1970). Palma: AMEIB
- Barrows, H. S. (1986), A taxonomy of problem-based learning methods. *Medical Education*, 20, 481–486.
- Betts, G. T. i Neihart, M. (1988). Profiles of the Gifted and Talented. *Gifted Child Quarterly*, 32 (2), 248-253.
- CAIB (2017). Formació Professional - Oferta Curs 2016-2017. Palma: Comunitat Autònoma de les Illes Balears. [Accès 9 Abril 2017]. Disponible a:
http://www.caib.es/sites/fp/ca/oferta_curs_2016-2017-86615/#
- Castelló, A. i Batlle, C. (1998). Aspectos teóricos e instrumentales en la identificación del alumnado superdotado y talentoso. Propuesta de un protocolo. *FAISCA*, 6, 26-66.
- Castelló, A. i Martínez, M. (1999). Alumnat excepcionalment dotat intel·lectualment. Identificació i intervenció educativa. *Documents d'Educació Especial Generalitat de Catalunya*. Departament d'Ensenyament.

- Coleman, L.J. i Cross, T.L. (2000). Social-emotional development and the Personal Experience of Giftedness. *International Handbook of Giftedness and Talent*, 203-212.
- Davis, G.A. i Rimm, S.B. (1989). Education of the gifted and talent. Nova Jersey: Prentice Hall.
- De La Cruz, M.A. (2003): Taller sobre el proceso de aprendizaje-enseñanza de competencias. Zaragoza: Instituto de Ciencias de la Educación. Universidad de Zaragoza.
- Feenstra, C. (2004). El niño superdotado. Barcelona: Medici.
- Fernández, A. (2006). Metodologías activas para la formación de competencias. *Educatio siglo XXI*, 24, 35-56
- Gagné, F. (1995). Hidden Meaning of Talent Development Concept. *The Educational Forum*, 59, 350-362.
- Gardner, H. (2001). La intel·ligència reformulada. Las inteligencias múltiples en el siglo XXI. Barcelona: Paidós.
- Garder, H. (2005). Inteligencias Múltiples. La teoría en la práctica. Barcelona: Paidós.
- Gerson, K. I Carracedo, S. (2007). Niños con altas capacidades a la luz de las Múltiples Inteligencias. Buenos Aires: Lumen SRL
- Gómez-Masdevall, M. i Mir, V. (2011). Altas Capacidades en niños y niñas. Detención, identificación e integración en la escuela y en la familia. 1st. ed. Madrid: Narcea.
- Grau, S. i Prieto, M.D. (1996). La formación de profesores de alumnos superdotados. *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 27 (set-dec), 127-139.
- Hernando A. (2016). Viaje a la escuela del siglo XXI. Disponible a: https://www.fundaciontelefonica.com/educacion_innovacion/viaje-escuela-siglo-21/
- Heward, W. (2000). Niños excepcionales. Madrid: Pearson Prentice Hall.
- Hudsucker Proxy (1994), The Scene. [Accès 27 Maig 2017]. Disponible a: <https://www.youtube.com/watch?v=Ng3XHPdexNM>

- Informe del Mercado de Trabajo Estatal (2015). Madrid: Servicio Público de Empleo Estatal. Ministerio de Empleo y Seguridad Social. Gobierno de España. [Accès 14 Abril 2017]. Disponible a:
http://www.sepe.es/contenidos/que_es_el_sepe/publicaciones/pdf/pdf_mercado_trabajo/imt2015_datos2014_estatal_general.pdf.
- Llei 14/1970, de 4 d'agost, general d'educació i finançament de la reforma educativa (LGE). Madrid: BOE del 6 d'agost de 1970.
- Llei orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu (LOGSE). Madrid: BOE del 4 d'octubre.
- Llei orgànica 5/2002, de 19 de juny, de les qualificacions i de la formació professional. Madrid: BOE del 20 de juny.
- Llei orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de qualitat de l'educació (LOCE). Madrid: BOE del 24 de desembre.
- Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOE). Madrid: BOE del 4 de maig.
- Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa (LOMCE). Madrid: BOE 9 de desembre.
- López-Andrada, B., Cabezas-Fernández, M., Urraca-Martínez, S., González-Mejía, M.J. i López-Medina, B. (1997). Alumnos superdotados. Primer seguimiento del estudio longitudinal de una muestra de 108 alumnos potenciales superdotados nacidos en 1985. Ayudas a la investigación educativa, convocatoria 1995 CIDE
- López-Andrada, B. (1998). Resultados, conclusiones y sugerencias del primer seguimiento de una muestra de 108 alumnos potenciales superdotados. Estudio comparativo inter e intra sexos y grupos. *Ponencia del Congreso Internacional de "Respuestas Educativas para alumnos superdotados y talentosos"*. Asociación Aragonesa de Superdotados. Zaragoza, 8-11 de julio.
- Martín-Gálvez, J.; López-Andrada, B. i González-González, M. (2010). Alumnos precoces, superdotados y de altas capacidades. 1st. ed. Madrid: Secretaria de Estado de Educación, de Formación profesional y de Universidades. Ministerio de Educación y Cultura.
- Martín-Lobo, M. (2004). Niños inteligentes. 1st. ed. Madrid: Palabra.
- Martínez-Torres, M. i Guirado-Serrat, A. (2010). Alumnado con altas capacidades. Barcelona: Graó.

- Martínez-Torres, M. (2011). La atención al alumnado con altas capacidades. *Orientación educativa: Atención a la diversidad y educación inclusiva*, 127-146. Martín, E. i Mauri, T. (coords.). Barcelona: Graó
- Miguel-López, A. i Moya-Gutiérrez, A. (2012). Conceptos generales del alumno con altas capacidades. *Alumnos con altas capacidades y aprendizaje cooperativo*, 1. Torrego, J. (coord.) Madrid: SM.
- Mills, C.J. (2003). Characteristics of effective teachers of gifted students: Teacher background and personality styles of students. *Gifted Child Quarterly*, 47 (4), 272-281
- Mills, C. J. i Brody, L. E. (2002). The Doubly Exceptional Child: A principal's dilemma. *Streamlined Seminar*, 20 (4), 1-2.
- Moruno-Torres, P., Sánchez-Reula, M. i Torrego, J.C. (2012). La evaluación del grupo clase: procedimientos y recursos. *Alumnos con altas capacidades y aprendizaje cooperativo*, 5. Torrego, J. (coord.) Madrid: SM.
- Olszewski-Kubilius, P., Subtonik, R. i Worrel, F. (2015). Rethinking Giftedness: A Developmental Approach. *Revista de Educación*, 368 (abr-jun), 40-65.
- Ordre EDU / 1999/2010, de 13 de juliol, per la qual s'estableix el currículum del cicle formatiu de Grau Mitjà corresponent al títol de Tècnic en Gestió administrativa. Madrid: BOE de 26 de Juliol.
- Papalia, D., Wendkos-Olds, S. i Duskin-Felman, R. (2010). *Desarrollo humano*, 11th.ed. México, D.F.: McGraw-Hill Interamericana.
- Peña del Agua, A.M. (2004). Las teories de la inteligencia y la superdotación. *Aula abierta*, 84, 23-38. Universidad de Oviedo.
- Peñas-Fernández, M. (2008). Características socioemocionales de las personas adolescentes superdotadas. 1st. ed. Madrid: Centro de Investigación y Documentación Educativa. Ministerio de Educación, Política social y Deporte. Secretaría General Técnica. CIDE.
- Pérez, L. (1993). 10 palabras clave en superdotados. Navarra: Verbo Divino.
- Pérez-Estarells, C. (2001). La formación profesional y el sistema nacional de cualificaciones. Una clave de futuro. Madrid: *Revista del Ministerio de Trabajo e Inmigración*, 31, 91-113.

- Pérez, D; Álvarez, I.M. i Rodríguez, C.E. (2008). La identificación del talento en la formación profesional. Diseño y resultado de una estrategia. *Revista Complutense de Educación*, 19 (1), 191-207.
- Pérez-Sánchez, A. (2010). Aprenentatge en xarxa. A *Ordinadors a les aules. La clau és la metodologia*, 135-147. Barba, C i Capella, S. (2010) (coord.). Barcelona: Graó.
- Pérez, L.F. i Domínguez, P. (2006). El concepto de superdotación como base de las experiencias y propuestas de intervención educativa. *Alumnos con capacidad superior*, 17-50. Pérez, L.F. (coord.). 1st. ed. Madrid: Síntesis.
- Pérez, L.F. i López, E. (2006). La orientación vocacional de los alumnos con talento. *Alumnos con capacidad superior*, 295-326. Pérez, L.F. (coord.). 1st. ed. Madrid: Síntesis.
- Pérez, L.F. i Lorente, R. (2006). Fracaso escolar en niños y jóvenes con capacidad superior. *Alumnos con capacidad superior*, 241-264. Pérez, L.F. (coord.). 1st. ed. Madrid: Síntesis.
- Pérez, L.F. i Beltrán Llera, J. (2004). La educación de los alumnos superdotados en la nueva sociedad de la información. *Revista de Tecnologías de la Información y Comunicación Educativas*, 5. Madrid: Ministerio de Educación Cultura y Deporte. Disponible a:
<http://ares.cnice.mec.es/informes/08/documentos/indice.htm>
- Petrill, S.A. i Wilkerson, B. (2000), Intelligence and achievement: a behavioral genètic perspective. *Educational Psychology Review*, 12, 185-199.
- Pfeiffer, S.I. (2016, 4 de febrer) Entrevista de Javier Tourón a Steven I. Pfeiffer. [Accès 26 Maig 2017]. Disponible a:
<https://www.youtube.com/watch?v=bYIF-RpElgU>
- Pozo, M. (2010). Com treballar amb ordinadors portàtils a les aules. Aprenentatge basat en problemes i projectes de comprensió. A *Ordinadors a les aules. La clau és la metodologia.*, p.135-147. Barba, C i Capella, S. (2010) (coord.). Barcelona: Graó.
- Rayo, J. (2001). Quiénes y cómo son los superdotados. Implicaciones familiares y escolares. Madrid: Editorial EOS
- Reial Decret 1631/2009, de 30 d'octubre, pel qual s'estableix el títol de Tècnic en Gestió Administrativa i es fixen els seus ensenyaments mínims. Madrid: BOE de l'1 de desembre.

- Renzulli, J. S. (2010). El rol del profesor en el desarrollo del talento. *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 13 (1), 33-40.
- Rivas, J.I; Hernández, F.; Sancho, J.M. i Núñez, C. (2012). Historias de vida en educación: Sujeto, Diálogo, Experiencia. Barcelona: Dipòsit Digital UB. <http://hdl.handle.net/2445/32345>
- Rodríguez, R.; Rabassa, G.; Salas, R. i Pardo, A. (2015). Protocol d'identificació i avaluació de l'alumnat d'altas capacitats intel·lectuals en centres escolars. El repte de donar resposta a les necessitats educatives d'aquest alumnat. A IRIE (2015), *Informes de recerca en educació. Illes Balears 2015*. Palma: Institut de Recerca i Innovació Educativa.
- Sánchez-Iniesta, T. (1995). La construcción del aprendizaje en el aula. Aplicación del enfoque globalizador e la enseñanza. Buenos Aires: Editorial Magisterio del Río de la Plata.
- Sánchez-Manzano, E. (1997). Hacia una didáctica para la educación de los niños superdotados. *Revista Complutense de Educación*, 8 (2). Madrid: Universidad Complutense de Madrid.
- Sánchez-Manzano, E. (2001). Principios de educación especial. Madrid: Editorial CCS.
- Sanmartín, O. (2015, 9 d'Abril). España no da la talla en FP. El Mundo. [Accès 2 Juliol 2017]. Disponible a: <http://www.elmundo.es/espana/2015/04/09/55265766268e3eb0778b4576.html>
- Sastre, S. (2012). Alta capacidad intelectual: perfeccionismo y regulación metacognitiva. *Revista de Neurología*, 54 (1) S21-S29.
- Sternberg (1988). Triarchic mind: a new theory of human intelligence. Viking, Nova York.
- Terrassier, J-C. (1992). La disincronía: creatividad y rigidez de la escuela frente al derecho a la diversidad. *Desarrollo y educación de los niños superdotados*, 251-260. Benito, Y (coord.) 1st. ed. Salamanca: Amarú Ediciones.
- Todofp.es. (2017). Portal Todo FP. [Accès 9 Abril 2017]. Diponible a: <http://www.todofp.es/>

- Torrego, J.C. i Zariquiey, F. (2012). Unidades didácticas de aprendizaje cooperativo para alumnos con altas capacidades. *Alumnos con altas capacidades y aprendizaje cooperativo*, 9. Torrego, J. (coord.) Madrid: SM.
- Torrego, J.C; Monge, C.; Pedrajas, M.L. i Martínez-Virseda, C. (2015). Formación del profesorado en aprendizaje cooperativo y alumnos con altas capacidades: un enfoque inclusivo. *Revista Latinoamericana de Educación Inclusiva*, 9 (2), 91-110.
- Trujillo, F. (2013). Aprendizaje basado en proyectos. *Formación en red*. Madrid: INTEF.
- Uranga, F. (2016, 23 de Setembre). ¿Estudias FP? Estos son los ciclos con más salidas laborales en España. El País. [Accès 2 Juliol 2017]. Disponible a: http://economia.elpais.com/economia/2016/09/22/actualidad/1474535751_945157.html
- Wallace, T. i Walberg, H. (1998). Personality traits and childhood environments of eminent essayists. *Gifted Child Quarterly*, 31 (2), 65-69.
- Weinberg, R.A. (1989). Intelligence and IQ. *American Psychologist*, 44, 98-104.
- Woolfolk, A. (2010). *Psicología educativa*. 1st ed. México: Prentice-Hall.

ANNEXES

Annex 1. Oferta formativa d'FP a les Illes Balears, curs 2016-17.

FORMACIÓ PROFESSIONAL BÀSICA (FPB) Curs 2016-2017		Administració gestió (AOG)	Agència (AGA)	Comerç i turisme (COM)	Electricitat i electrònica (ELE)	Informàtica i electrònica (IEE)	Indústria i construcció (IND)	Sanitat i salut (SAN)	Serveis i turisme (SER)	Transport i mobilitat (TRM)	
		ADDH: Serveis d'assistència	AGMT: Aplicacions i components d'arab	COMT: Serveis comercials	ELET: Electricitat i electrònica	INIE: Informàtica i electrònica	INDT: Indústria i construcció	SANT: Sanitat i salut	SERV: Serveis i turisme	TRMT: Transport i mobilitat de vehicles (TM)	
CENTRES DE MALLORCA											
Alcudia	IES Alcudia										
Andrax	IES Baltasar Porcel										
Andrax	(CC) Ramon Llull	●									
Artà	IES Llorenç Garcias i Font										
Calvià	IES Calvià										
Calvià	IES Sen Ferrer										
Campor	IES Damià Huguet	●									
Capdepera	IES Capdepera		●								
Capdepera	IES Felanitx			●							
Felanx	(CC) Sant Alfons										
Felanx	IES Berenguer d'Anola										
Felanx	IES Pau Casanoves										
Formentor	IES Lluïsmajor										
Formentor	IES S'Arenal										
Formentor	IES Manacor										
Formentor	IES Mossèn Alcover	●									
Formentor	IES Porto Cristo										
Mirambell	IES Marratxí										
Mirambell	(CC) Es Llezer	●									
Muro	IES Albuñaira		●								
Muro	IES Antoni Maura										
Muro	IES Aurora a Píscornell										
Muro	IES Francesc de Borja Moll										
Muro	IES Guillem Sagrera										
Muro	IES Joan Alcover	●									
Muro	IES Joan Maria Thomas										
Muro	IES Josep Sureda i Blanes		●								
Muro	IES Juniper Serra										
Muro	IES Pallescu										
Muro	IES Ramon Llull										
Muro	IES Ses Estacions	●									
Muro	IES Sen Pac										
Muro	CEE Son Ferriol		●								
Muro	(CC) CIDE		●								
Muro	(CC) La Puríssima (NEE)		●								
Muro	(CC) Sant Feliu Nou										
Muro	(CC) Sant Josep Oliver										
Muro	Fundació S'Estel (*)										
Pollença	IES Guillem Cifre de Colonya										
Porreres	IES Porreres		●								
Sa Pobla	CFP Joan Tàrr										
Santa Margalida	IES Santa Margalida										
Santanyí	IES Santanyí										
Sineu	IES Sineu										
Sóller	IES Guillem Colom Casanoves	●									
Son Servera	IES Pulg de Sa Font										
CENTRES DE MENORCA											
Azor	IES Josep Miquel Guàrdia										
Ouidella de Menorca	IES Josep M. Guàrdia										
Ouidella de Menorca	IES Maria Àngels Cardona										
Más	IES Cap de Llevant										
Más	IES Joan Ramis i Ramis	●									
Más	IES Pasqual Calbó i Caldes		●								
CENTRES D'EIVISSA											
Eivissa	IES Ildor Macebich										
Eivissa	IES Sa Blanca Dona										
Eivissa	IES Sa Colòmina										
Eivissa	IES Sta. Maria d'Eivissa										
Sant Agustí des Vedrà	IES Sant Agustí										
Sant Antoni de Portmany	IES Quarto de Portmany	●									
Sant Antoni de Portmany	IES Sa Serra										
Sant Joan de Llorja	IES Balafra										
Sant Jordi de ses Salines	IES Algaró	●									
Santa Eulària des Riu	IES Xarc	●									
CENTRES DE FORMENTERA											
Sant Francesc Xavier	IES Marc Ferrer										

(*) Les classes s'imparteixen al Centre Socioeducatiu Es Planes.
 (*) L'oferta d'aquests centres està condicionada al nombre de sol·licituds.
 ● Oferta implantada.
 ■ Oferta restringida.

El cicles de formació professional bàsica que s'imparteixen al IES i als CFP són ensenyaments cofinançats pel Fons Social Europeu (FSE) en el marc del Programa Operatiu d'Ocupació, Formació i Educació 2014-2020.

CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR
Curs 2016-2017

	Cicles formatius												Màster (M)	Diploma (D)	Títol de Grau (T)	Títol de Màster (TM)		
	AF211	AF212	AF213	AF214	AF215	AF216	AF217	AF218	AF219	AF220	AF221	AF222						
Aquesta taula pot tenir alguna variació dependent del nombre de places disponibles.																		
CENTRES DE MALLORCA																		
Alcudia																		
And																		
Cala	ES Alcudia																	
	ES Llorens Clotens i Fort																	
	ES Brendol (C)																	
Cala	ES Cala																	
	ES Son Ferrer																	
	ES Felanitx																	
Felanitx	PI Sant Antoni - Es Llaboner																	
	ES Bienguer d'Ansoa																	
Inca	ES Pla Casanova																	
	ES Llorenç																	
Inca	ES Llorenç																	
	ES Manacor																	
	ES Mossèn Alcover																	
Manacor	PI Centre d'Estudis Manacorers																	
	PI Global Centre d'Estudis																	
	CO) Es Llorens																	
Marxal	ES Marxal																	
	CFP San Lluís																	
Muro	ES Albufera																	
	ES Antoni Maura																	
	ES Antònia Lluís Salvador																	
	ES CTEI																	
	ES Emili Darder																	
	ES Francesc de Borja Moll																	
	ES Guillem Sagrera																	
	ES Josep Maria Llompart																	
	ES Jaume Serra																	
	ES Felicitat																	
	ES Ramon Lull																	
	ES Ses Estacions																	
	ES Son Pons																	
	ES Son Rufin																	
	Palma	CFP Indústria i Turisme																
CO) Mestra Sta de Montserrat																		
CO) Sant Francesc																		
CO) Sant Llorenç Clot																		
PI Acadèmia Fleming																		
PI ADEMA																		
PI CIDE																		
PI EDEP																		
PI Escola d'Ingenyeria																		
PI ESERP Business School																		
PI La Salle																		
PI Lluís Vives																		
Polpenya	ES Guillem Clot de Colomers																	
	CFP Joan Taul																	
Sa Pobla	CFP Joan Taul																	
Santa Margalida	ES Santa Margalida																	
CENTRES DE MENORCA																		
Ciutadella de Menorca	ES Josep M. Quatrecas																	
	ES Maria Àngels Cardona																	
	ES Cap de Llorens																	
Maó	ES Joan Ramon i Ramon																	
	ES Francesc Cabrer i Cabrer																	
CENTRES D'IBIZA																		
Eivissa	ES Isidre Mucabach																	
	ES Sa Blanca Dona																	
	ES Sa Colònia																	
Sant Antoni de Portmany	ES Quarta de Portmany																	
Sant Josep de sa Talass	ES Alghati																	

(C) Les dades s'ajusten a diferents entitats locals esportives del municipi de Cala
 CFP Centre Integral de Formació Professional
 CO) Centre concertat
 PI) Centre privat
 (A) Títol LOESE
 (B) Títol LOE
 (I) Un curs acadèmic més (E) CI) Formació en centres de treball
 (D) Curs curs acadèmic, cursa FPCT
 ● Cicles implantats
 ◆ Organització temporal especial

**CICLES FORMATIUS
DE FP DUAL
Curs 2016-2017**

CFGM-AD21	(2) Gestió administrativa (E)	Administració i gestió (ADG)
CFGS-AD22	(2) Administració i finances (E)	
CFGM-AG22	(2) Producció agropecuària (E)	Agraria (AGA)
CFGS-COM3	(2) Gestió de vendes i espais comercials (E)	Comerç i marketing (COM)
CFGS-ELE1	(2) Sistemes electrotècnics i automàtics (E)	Electricitat i electrònica (ELE)
CFGM-HOT1	(2) Cuina i gastronomia (E)	Hobleria i turisme (HOT)
CFGM-HOT2	(2) Serveis en restauració (E)	
CFGS-IFC3	(2) Desenvolupament d'aplicacions webs (E)	Informàtica i comunicacions (IFC)
CFGM-TM22	(2) Electromecànica de vehicles automòbils (E)	Transport i manteniment de vehicles (TMV)

Aquesta oferta pot tenir alguna variació dependent del nombre de persones matriculades.

CENTRES DE MALLORCA		CFGM-AD21	CFGS-AD22	CFGM-AG22	CFGS-COM3	CFGS-ELE1	CFGM-HOT1	CFGM-HOT2	CFGS-IFC3	CFGM-TM22
Aldúdia	IES Alcúdia	●					●	●		
Calvià	IES Calvià						●	●		
Inca	IES Berenguer d'Anoia				●					
Manacor	IES Manacor					●				
Palma	IES Francesc de Borja Moll								●	
	IES Josep Surda i Blanes Δ			●						
	IES Ses Estacions		●							
	IES Son Pacs									●
	(CC) Sant Josep Obrer		●							

Δ Pendent de confirmar

Annex 2. Entrevistes a docents d'FP (FPB, CFGM i CFGS)

Entrevista 1. Alcúdia.

Identificació del professor/a

- a) Sexe: Home.
- b) Edat: 47 anys.
- c) Anys com a docent: 19 anys
- d) Família professional: Administració i Gestió.
- e) A quin/s cicle/s formatiu/s imparteixes classe enguany:
Grau Superior Administració i Finances i Grau Mitjà Gestió Administrativa.
- f) A quin centre o IES imparteixes classe enguany: IES Alcúdia.

Altes capacitats a FP

1. Saps que són les altes capacitats?

Si, tinc una idea.

Què coneixes de les altes capacitats?

Són alumnat que tenen una capacitat d'aprenentatge superior al que estem acostumats dins una aula, aprenen més ràpidament.

2. Coneixes la diferència entre precocitat, talent i superdotació?

Crec que sí, per intuïció.

3. Creus que l'FP a Espanya té el mateix valor social que els estudis de batxillerat i la Universitat?

Malauradament no. L'FP està socialment menys valorada que la Universitat, sense dubte.

Per què?

Perquè socialment encara es pensa que l'FP és per alumnes que no els hi costa estudiar perquè no tenen bones capacitats, o per manca d'interès o motivació.

4. Has tingut mai un alumne d'altres capacitats? On? Quan? Què va passar?

No, mai.

5. Creus que hi ha alumnes d'altres capacitats a l'FP?

Segurament no. Els alumnes d'FP tenen un altre perfil.

6. Tots els altes capacitats arriben (o volen arribar) a la Universitat? Per què?

No, perquè tal vegada, si no s'ha detectat, un alumne d'altres capacitats es pot confondre amb un alumne de baixes capacitats, ja que li fas un nivell més baix

del que li correspon i acaba avorrint-se i desmotivant-se, i al final opta per abandonar els estudis.

7. Quines accions i/o activitats fas perquè puguin aflorar els alumnes amb altes capacitats? I per tal que puguin aflorar talents i/o aptituds que puguin tenir alguns alumnes?

Crec que els alumnes tenen un nivell molt baix a FP, en general, i mai m'he trobat alumnes d'altres capacitats. Jo diria, més aviat, que és tot el contrari: els alumnes d'FP tenen un nivell, potser, d'un cicle inferior, és a dir, els de CFGS tenen nivell de CFGM i els de CFGM tenen nivell d'FP Bàsica. Aquí també venim d'un error del nivell que s'agafa a Batxillerat i del nivell que s'agafa a ESO, en el sentit que no són nivells reals, tampoc. Vull dir, que també tenen un nivell baix, a ESO i Batxillerat, els alumnes d'avui dia. És molt complicat això, seria per fer un debat educatiu extens!

8. Hi ha alumnes detectats d'altres capacitats a les teves classes d'FP? N'has trobat mai?

No, ni jo m'he trobat ni mai cap company meu m'ha dit comentat que s'hagi trobat un alumne d'altres capacitats a FP. Crec que no n'hi ha.

Si en tinguessis, quines accions i/o activitats creus que faries amb/per aquests alumnes?

M'informaria de com actuar seguint indicacions del departament d'orientació per evitar que l'alumne acabés desmotivats i perquè com que mai n'he trobat, no sabria que fer.

9. Què creus que s'hauria de fer, en general, per atendre'ls adequadament?

S'haurien de fer més protocols d'actuació des del PEC i en col·laboració amb orientació educativa, que són els experts en la matèria. Potser ja existeix algun tipus de protocol, però jo no els conec. També formació al professorat, específica per altes capacitats.

10. Es fa? Per què no es fa? Què faria falta per poder-ho fer?

Jo vull pensar que si un docent de Batxillerat o ESO troba un alumne d'altres capacitats, intenta fer el que estigui en les seves mans per intentar que l'alumne vagi evolucionant i no fracassi, i no es confongui un alumne amb altes capacitats amb un alumne de baixes capacitats.

11. Quines creus que són les carències i/o llacunes, tant personals com generals, en aquest camp?

Crec que són infinites: formació professorat des d'una perspectiva bàsica, inclús pitjor a FP perquè trobes alumnes amb situacions complicades de gestionar o alumnat que costa més pensar que tal vegada puguin necessitar una intervenció, també recursos en el sentit de menys alumnes per aula, a fi d'atendre'ls adequadament.

Entrevista 2. Manacor 1.

Identificació del professor/a

- a) Sexe: **Dona.**
- b) Edat: **46 anys.**
- c) Anys com a docent: **16 anys.**
- d) Família professional: **Administració i Gestió.**
- e) A quin/s cicle/s formatiu/s imparteixes classe enguany: **G. Mitjà de Comerç, Gestió administrativa i Informàtica.**
- f) A quin centre o IES imparteixes classe enguany: **IES Manacor.**

Altes capacitats a FP

1. Saps que són les altes capacitats?

Si, més o menys.

Què coneixes de les altes capacitats?

En conec ben poca cosa, la veritat.

2. Coneixes la diferència entre precocitat, talent i superdotació?

No.

3. Creus que l'FP a Espanya té el mateix valor social que els estudis de batxillerat i la Universitat?

No.

Per què?

La FP està infravalorat per la societat i també per l'empresariat.

4. Has tingut mai un alumne d'altres capacitats? On? Quan? Què va passar?

No.

5. Creus que hi ha alumnes d'altres capacitats a l'FP?

No.

6. Tots els altes capacitats arriben (o volen arribar) a la Universitat? Per què?
Si, tots volen arribar perquè socialment està molt més reconegut. La FP no té el mateix reconeixement.

7. Quines accions i/o activitats fas per a que puguin aflorar els alumnes amb altes capacitats? I per tal que puguin aflorar talents i/o aptituds que puguin tenir alguns alumnes?

No ho sé, no en faig cap, crec.

8. Hi ha alumnes detectats d'altres capacitats a les teves classes d'FP? N'has trobat mai?

No.

Si en tinguessis, quines accions i/o activitats creus que faries amb/per aquests alumnes?

Faria activitats de més nivell per a ells, perquè puguin assolir més reptes, i aprenguin més coses i no s'avorreixin.

9. Què creus que s'hauria de fer, en general, per atendre'ls adequadament?

Preparar més i millor als docents. Hi ha manca de formació.

10. Es fa? Per què no es fa? Què faria falta per poder-ho fer?

Crec que no es fa res perquè hi ha altres necessitats més urgents com el fracàs escolar.

11. Quines creus que són les carències i/o llacunes, tant personals com generals, en aquest camp?

Les desconec totalment, no et sabria dir.

Entrevista 3. Manacor 2.

Identificació del professor/a

a) Sexe: Home.

b) Edat: 37 anys.

c) Anys com a docent: 10 anys.

d) Família professional: Electricitat i electrònica.

e) A quin/s cicle/s formatiu/s imparteixes classe enguany:

G. Mitjà Instal·lacions elèctriques i G. Superior Sistemes Electrotècnics i automàtics.

f) A quin centre o IES imparteixes classe enguany: IES Manacor.

Altes capacitats a FP

1. Saps que són les altes capacitats?

Sí, més o menys, però desconec els detalls. Vull dir que en tinc una idea, però no una gran informació sobre el tema.

Què coneixes de les altes capacitats?

Poca cosa.

2. Coneixes la diferència entre precocitat, talent i superdotació?

No.

3. Creus que l'FP a Espanya té el mateix valor social que els estudis de batxillerat i la Universitat?

No.

Per què?

La Universitat està sobrevalorada en detriment de l'FP.

4. Has tingut mai un alumne d'altas capacitats? On? Quan? Què va passar?

No, mai.

5. Creus que hi ha alumnes d'altas capacitats a l'FP?

N'hi pot haver algun, supòs.

6. Tots els altes capacitats arriben (o volen arribar) a la Universitat? Per què?

Imagin que sí, perquè la Universitat té més prestigi.

7. Quines accions i/o activitats fas perquè puguin aflorar els alumnes amb altes capacitats? I per tal que puguin aflorar talents i/o aptituds que puguin tenir alguns alumnes?

Ni idea. Jo diria que conscientment no faig res especial.

8. Hi ha alumnes detectats d'altas capacitats a les teves classes d'FP? N'has trobat mai?

No.

Si en tinguessis, quines accions i/o activitats creus que faries amb/per aquests alumnes?

M'hauria de preparar jo primer per saber què he de fer. En principi no sabria què fer.

9. Què creus que s'hauria de fer, en general, per atendre'ls adequadament?

No ho puc dir, perquè desconec totalment el tema.

10. Es fa? Per què no es fa? Què faria falta per poder-ho fer?

No crec que es faci res, perquè supòs que hi ha molt pocs casos o cap d'altres capacitats a FP.

11. Quines creus que són les carències i/o llacunes, tant personals com generals, en aquest camp?

No ho sé, ni idea.

Entrevista 4. Menorca 1.

Identificació del professor/a

a) Sexe: Dona.

b) Edat: 34 anys.

c) Anys com a docent: 9 anys.

d) Família professional: Filologia Catalana.

e) A quin/s cicle/s formatiu/s imparteixes classe enguany:

Mòduls de Comunicació i Societat a FP Bàsica de Cuina i Hosteleria, Administratius i Mecànica.

f) A quin centre o IES imparteixes classe enguany: IES Maria Àngels Cardona, de Ciutadella (Menorca).

Altes capacitats a FP

1. Saps que són les altes capacitats?

Sí.

Què coneixes de les altes capacitats?

Un alumne amb altes capacitats és aquell que té un quocient intel·lectual per sobre de la mitjana, que no sempre s'ha de traduir en bons resultats acadèmics, però.

2. Coneixes la diferència entre precocitat, talent i superdotació?

Precoc és algú que sap fer coses abans del que és habitual per a la seva edat, talentós és algú que fa molt bé alguna cosa concreta (no necessàriament lligada a la intel·ligència entesa com a coneixements teòrics), superdotat és algú que en general té molts coneixements de moltes àrees.

3. Creus que l'FP a Espanya té el mateix valor social que els estudis de batxillerat i la Universitat?

No.

Per què?

Tot i que des de fa alguns anys s'intenta que no es relacioni FP amb fracàs escolar o amb alumnes "tontos", venim de molts anys creient que la sortida bona i adequada per a la gent "intel·ligent" és la Universitat, deixant l'FP per aquells que no són prou "intel·ligents" o capaços.

4. Has tingut mai un alumne d'altres capacitats? On? Quan? Què va passar?

Sí. N'he tingut dos a instituts de Maó. Un anava al ritme dels seus companys perquè se l'havia avançat un curs, a més a més, s'ha de tenir en compte que era un grup British, un programa que ja de per si reuneix alumnes considerats bons, per tant no destacava en cap aspecte; l'altre, en teoria, estava diagnosticat com a tal però mai vaig notar que tingués més capacitat per a la meva assignatura (català) que altres companys, però tampoc vam veure mai que fos per falta de motivació, tampoc se'l veia més interessat a saber més coses de les que ja s'explicaven ni demostrava que hagués adquirit els coneixements que s'explicaven. No vam saber quins eren els motius dels seus resultats, bons però dins de la mitjana.

5. Creus que hi ha alumnes d'altres capacitats a l'FP?

Sí.

6. Tots els altres capacitats arriben (o volen arribar) a la Universitat? Per què?

Suposo que no. Suposo que un alumne pot preferir matèries més pràctiques tot i tenir una capacitat intel·lectual per sobre de la mitjana.

7. Quines accions i/o activitats fas perquè puguin aflorar els alumnes amb altres capacitats? I per tal que puguin aflorar talents i/o aptituds que puguin tenir alguns alumnes?

La veritat és que sempre m'han vingut diagnosticats i no he fet mai res concret. Si fes alguna cosa seria l'observació i, en cas de pensar que té altres capacitats o talent i aptitud per altres matèries o activitats, ho comentaria a l'Equip Docent perquè l'orientador del centre en pogués fer un seguiment.

8. Hi ha alumnes detectats d'altres capacitats a les teves classes d'FP? N'has trobat mai?

No.

Si en tinguessis, quines accions i/o activitats creus que faries amb/per aquests alumnes?

Intentaria motivar-los amb activitats i feines del mateix temari però més complexes i fent que ells mateixos poguessin ajudar i explicar continguts als seus companys. Que fessin recerca, per exemple. Sempre sobre temes que realment els poguessin motivar.

9. Què creus que s'hauria de fer, en general, per atendre'ls adequadament?

Dotar de més recursos els instituts i, sobretot, formar els docents en aquest aspecte. No hem d'oblidar que als instituts els professors no hem estudiat per ser mestres i a la carrera no se'ns donen eines per atendre les necessitats educatives especials.

10. Es fa? Per què no es fa? Què faria falta per poder-ho fer?

No es fa perquè els recursos sobretot van destinats a la diversitat però cap a la baixa. Vull dir que se sol atendre més els alumnes amb necessitats perquè no arriben al nivell que s'entén com a adequat. Això és així perquè n'hi ha molts més d'aquest tipus que no pas d'altres capacitats. El professorat té una mitjana de 22 o 23 alumnes per aula, és molt difícil arribar a tothom i costa més detectar alumnes d'altres capacitats.

11. Quines creus que són les carències i/o llacunes, tant personals com generals, en aquest camp?

Crec que això ho he contestat en les dues darreres preguntes: a nivell personal, els professors no estem preparats per atendre la diversitat, ens posem al dia a marxar forçades per als alumnes amb un nivell o rendiment més baix, però no s'arriba a tot. A nivell general, els centres no tenen prou personal per atendre tots els alumnes que així ho requereixen, un orientador per un centre de 500 alumnes no és suficient.

Entrevista 5. Menorca 2.

Identificació del professor/a

a) Sexe: Home.

b) Edat: 26 anys.

c) Anys com a docent: 1 any i 1 mes, 6 mesos a FP.

d) Família professional: Activitat Física Esportiva.

e) A quin/s cicle/s formatiu/s imparteixes classe enguany:

G. Mitjà Conducció de Grups i G. Superior Tècnic d'Activitats Fisicoesportives.

f) A quin centre o IES imparteixes classe enguany: Cap de Llevant de Maó (Menorca).

Altes capacitats a FP

1. Saps que són les altes capacitats?

En tinc breus coneixements.

Què coneixes de les altes capacitats?

Són alumnes que tenen necessitats educatives per damunt de la mitjana i necessiten educació especial.

2. Coneixes la diferència entre precocitat, talent i superdotació?

No la sé.

Crec que precocitat és que tens un ritme d'aprenentatge ràpid. Talent és que tens capacitat diferents dels teus companys. I superdotació, que tens capacitats intel·lectuals superiors als teus companys.

3. Creus que l'FP a Espanya té el mateix valor social que els estudis de batxillerat i la Universitat?

No.

Per què?

Socialment l'FP està vista com a inferior a la Universitària.

4. Has tingut mai un alumne d'altres capacitats? On? Quan? Què va passar?

He vist un cas d'un alumne a ESO que li feien proves de diagnòstic.

5. Creus que hi ha alumnes d'altres capacitats a l'FP?

Sí, crec que si n'hi ha.

6. Tots els altes capacitats arriben (o volen arribar) a la Universitat?

Sí.

Per què?

Crec que si voldrien perquè és el punt màxim on poden arribar les altes capacitats.

7. Quines accions i/o activitats fas perquè puguin aflorar els alumnes amb altes capacitats? I per tal que puguin aflorar talents i/o aptituds que puguin tenir alguns alumnes?

No vaig res concret per detectar altes capacitats però altern diferents metodologies per tal que els alumnes puguin desenvolupar diferents aptituds.

8. Hi ha alumnes detectats d'altres capacitats a les teves classes d'FP? N'has trobat mai?

No m'han informat que tingui cap alumne d'altres capacitats.

Si en tinguessis, quines accions i/o activitats creus que faries amb/per aquests alumnes?

Intentaria plantejar activitats més complexes per a ells.

9. Què creus que s'hauria de fer, en general, per atendre'ls adequadament?

S'hauria de fer una feina grupal de tot l'equip educatiu (professorat i orientadora) per tal de veure en concret que necessita l'alumne en especial, i en quines capacitats destaca, i fomentar els espais on ell pugui desenvolupar-se, especialment en situacions pràctiques concretes.

10. Es fa? Per què no es fa? Què faria falta per poder-ho fer?

Més coneixements per part del professorat, ja que sol tractar-se el tema de com educar els alumnes amb necessitats educatives especials perquè en trobes més davall de la mitja però no pas alumnes d'altres capacitats. El desconeixement per part dels professors és ampli.

11. Quines creus que són les carències i/o llacunes, tant personals com generals, en aquest camp?

Les llacunes o carències són moltes en aquest aspecte, ja que només s'atén els altres NESE, i no es prenen mesures x els alumnes d'altres capacitats, donant x suposat que tot ho faran bé. Així poden perdre la motivació o no desenvolupar-se adequadament els seus potencials.

En resum, falta de coneixements i falta d'actuacions a l'educació en general, i si encara ens centrem a FP, el desconeixement és total.

Entrevista 6. Menorca 3.

Identificació del professor/a

a) Sexe: Dona.

b) Edat: 38 anys.

c) Anys com a docent: 10 anys.

d) Família professional: Educació Física

e) A quin/s cicle/s formatiu/s imparteixes classe enguany:

G. Superior Activitats Físiques

f) A quin centre o IES imparteixes classe enguany: IES Cap de Llevant de Mao (Menorca)

Altes capacitats a FP

1. Saps que són les altes capacitats?

Si

Què coneixes de les altes capacitats?

Habilitat que surt de sa norma respecte a la mitjana de la gent, quant a compressió, capacitat de raonament, en general tot el que implica complexitat.

2. Coneixes la diferència entre precocitat, talent i superdotació?

Precocitat crec que seria quan tu creixes abans de la mitjana, el talent és innat i superdotació que tens habilitats per damunt de la resta. Pot ser ...

3. Creus que l'FP a Espanya té el mateix valor social que els estudis de batxillerat i la Universitat?

Ara per ara no.

Per què?

En general no té mateix valor social, però s'està millorant la visió ara que es veu que la Universitat no té les sortides laborals esperades, i l'FP ofereix sortides immediates.

4. Has tingut mai un alumne d'altres capacitats? On? Quan? Què va passar?

Si, a ESO. Jo no he tingut problemes, aprofiten per dedicar-se a temes concrets com música o dansa. Però sé que hi ha companys que han tingut alumnes amb ACI i s'han trobat amb inadaptacions socials o altres problemes.

5. Creus que hi ha alumnes d'altres capacitats a l'FP?

No m'he trobat mai i és possible que no estiguin a FP perquè deuen tenir altres inquietuds. En qualsevol cas, ja per edat i maduresa, hauríem de pensar que ells mateixos han d'aportar si són altes capacitats i no hi hauria d'haver problemes.

6. Tots els altes capacitats arriben (o volen arribar) a la Universitat? Per què?

Si no arriben, no ho sé, però crec que si voldrien i no crec que les seves inspiracions siguin FP. També sé que hi ha alguns alumnes altes capacitats que tenen problemes d'inadaptació social, alumnes que s'avorreixen a ESO i que els

hi costa, i també casos que no volen sobresortir. Però també hi ha casos que ho duen bastant bé i ho van fent, i alguns tenen professors de suports que els donen material addicional.

7. Quines accions i/o activitats fas perquè puguin aflorar els alumnes amb altes capacitats? I per tal que puguin aflorar talents i/o aptituds que puguin tenir alguns alumnes?

Si he tingut algun alta capacitat a educació física, segons les característiques de l'alumne, si tenen molta creativitat sí que ho he aprofitat per dissenyar coreografies, ja que són molt bons liderant pluja d'idees i tenen molta autonomia.

8. Hi ha alumnes detectats d'altres capacitats a les teves classes d'FP? N'has trobat mai?

Mai he tingut alumnes amb altes capacitats a FP, que jo hagi sabut.

Si en tinguessis, quines accions i/o activitats creus que faries amb/per aquests alumnes?

Crec potenciaria els seus punts forts, tant per a ell com per un profit per la seva classe.

9. Què creus que s'hauria de fer, en general, per atendre'ls adequadament?

Crec que s'ha d'estudiar el cas concret d'aquell alumne per saber com actuar tant a l'esfera cognitiva, com social, com emocional.

10. Es fa? Per què no es fa? Què faria falta per poder-ho fer?

Sempre ens faltaran recursos per atendre millor a l'alumnat en general.

11. Quines creus que són les carències i/o llacunes, tant personals com generals, en aquest camp?

Hi ha recomenacions per fer cursos sobre altes capacitats per a saber com actuar a classe, però crec que no enfocats a Educació Física.

Entrevista 7. Palma 1.

Identificació del professor/a

a) Sexe: Dona

b) Edat: 33 anys

c) Anys com a docent: 2 anys i mig

d) Família professional: Administració i Gestió

e) A quin/s cicle/s formatiu/s imparteixes classe enguany:

G. Mitjà Gestió Administrativa, G. Mitjà Instal·lacions elèctriques i FP Bàsica I i II

f) A quin centre o IES imparteixes classe enguany: CIDE cooperativa d'ensenyament

Altes capacitats a FP

1. Saps que són les altes capacitats?

Si, com a concepte general.

Què coneixes de les altes capacitats?

Quasi res, la veritat és que no tinc formació específica en aquest tema.

2. Coneixes la diferència entre precocitat, talent i superdotació?

No. Potser podria intuir-ho, però no ho sé

3. Creus que l'FP a Espanya té el mateix valor social que els estudis de batxillerat i la Universitat?

No.

Per què?

Perquè està menysvalorat. La societat pensa que l'FP són estudis de segona categoria.

4. Has tingut mai un alumne d'altres capacitats? On? Quan? Què va passar?

No, conscientment. Si l'he tingut, no m'han informat, ni jo ho he sabut veure.

5. Creus que hi ha alumnes d'altres capacitats a l'FP?

Si, en deuen haver-hi.

6. Tots els altes capacitats arriben (o volen arribar) a la Universitat?

No ho sé.

Per què?

-

7. Quines accions i/o activitats fas perquè puguin aflorar els alumnes amb altes capacitats? I per tal que puguin aflorar talents i/o aptituds que puguin tenir alguns alumnes?

No en faig cap. No sabria quines activitats podrien servir per a aquesta finalitat. Sempre ens fixam en els alumnes menys capaços, però en les altes capacitats no.

8. Hi ha alumnes detectats d'altres capacitats a les teves classes d'FP? N'has trobat mai?

No.

Si en tinguessis, quines accions i/o activitats creus que faries amb/per aquests alumnes?

No sabria que fer, hauria de demanar a orientació com he d'actuar.

9. Què creus que s'hauria de fer, en general, per atendre'ls adequadament?

No ho sé, és un tema del tot desconegut per jo.

10. Es fa? Per què no es fa? Què faria falta per poder-ho fer?

Sé que a alguns centres fan alguna cosa, però no sé si és adequat ni suficient el que proposen als seus alumnes, ni tampoc quines mancances en troben.

11. Quines creus que són les carències i/o llacunes, tant personals com generals, en aquest camp?

Crec que hi ha una manca total d'informació sobre aquest tema, i també de formació del professorat.

Entrevista 8. Palma 2.

Identificació del professor/a

a) Sexe: Home.

b) Edat: 44 anys.

c) Anys com a docent: 19 anys.

d) Família professional: Administració i Gestió.

e) A quin/s cicle/s formatiu/s imparteixes classe enguany

CFGM Gestió Administrativa.

f) A quin centre o IES imparteixes classe enguany IES Ses Estacions (Palma).

Altes capacitats a FP

1. Saps que són les altes capacitats?

Un poc.

Què coneixes de les altes capacitats?

Són intel·ligències per diferents àmbits.

2. Coneixes la diferència entre precocitat, talent i superdotació?

No gaire, més o menys.

3. Creus que l'FP a Espanya té el mateix valor social que els estudis de batxillerat

i la Universitat?

No.

Per què?

Legalment s'ha igualat molt, però segueixen sense el mateix valor. Els alumnes de batxillerat tenen més nivell que els de Grau Mitjà.

4. Has tingut mai un alumne d'altas capacitats? On? Quan? Què va passar?

No.

5. Creus que hi ha alumnes d'altas capacitats a l'FP?

No.

6. Tots els altas capacitats arriben (o volen arribar) a la Universitat? Per què?

No tinc ni idea.

7. Quines accions i/o activitats fas perquè puguin aflorar els alumnes amb altas capacitats? I per tal que puguin aflorar talents i/o aptituds que puguin tenir alguns alumnes?

Resolució d'exercicis on has d'aplicar les fórmules i funcions vistes a classe.

8. Hi ha alumnes detectats d'altas capacitats a les teves classes d'FP? N'has trobat mai?

No.

Si en tinguessis, quines accions i/o activitats creus que faries amb/per aquests alumnes?

Resolució de problemes fent servir un full de càlcul i una base de dades

9. Què creus que s'hauria de fer, en general, per atendre'ls adequadament?

Classes individuals i motivar-los a aprendre

10. Es fa? Per què no es fa? Què faria falta per poder-ho fer?

Faria falta més professorat

11. Quines creus que són les carències i/o llacunes, tant personals com generals, en aquest camp?

Es tracta molt poc aquest tema als instituts i també als mitjans de comunicació

Entrevista 9. Palma 3.

Identificació del professor/a

a) Sexe: Dona.

b) Edat: 53 anys.

c) Anys com a docent: 15 anys.

d) Família professional: Administració i gestió.

e) A quin/s cicle/s formatiu/s imparteixes classe enguany:

CFGS Assistent de direcció.

f) A quin centre o IES imparteixes classe enguany IES Ses Estacions (Palma).

Altes capacitats a FP

1. Saps que són les altes capacitats?

Sí.

Què coneixes de les altes capacitats?

Són alumnes amb un coeficient d'intel·ligència mot alt.

2. Coneixes la diferència entre precocitat, talent i superdotació?

Sí.

3. Creus que l'FP a Espanya té el mateix valor social que els estudis de batxillerat i la Universitat?

No.

Per què?

Perquè la gent no valora els estudis d'FP. Pensen que és per alumnes que no arriben al nivell que exigeix la Universitat.

4. Has tingut mai un alumne d'altres capacitats? On? Quan? Què va passar?

No.

5. Creus que hi ha alumnes d'altres capacitats a l'FP?

Mai he trobat cap.

6. Tots els altes capacitats arriben (o volen arribar) a la Universitat?

Sí.

Per què?

Perquè pensen que els hi dóna més prestigi i millor estatus social.

7. Quines accions i/o activitats fas perquè puguin aflorar els alumnes amb altes capacitats? I per tal que puguin aflorar talents i/o aptituds que puguin tenir alguns alumnes?

Si fos el cas, els hi donaria exercicis per desenvolupar diferents possibilitats i desenvolupar més les seves capacitats.

8. Hi ha alumnes detectats d'altres capacitats a les teves classes d'FP? N'has

trobat mai?

No.

Si en tinguessis, quines accions i/o activitats creus que faries amb/per aquests alumnes?

Els hi donaria feina que els motivi a fer feina a un nivell més adient per al seu nivell i que puguin desenvolupar els seus interessos.

9. Què creus que s'hauria de fer, en general, per atendre'ls adequadament?

La motivació és la clau perquè facin un treball més adequat a la seva capacitat.

10. Es fa? Per què no es fa? Què faria falta per poder-ho fer?

Crec que no es fa el suficient. Es podria fer si tinguéssim menys alumnat a classe.

11. Quines creus que són les carències i/o llacunes, tant personals com generals, en aquest camp?

Només és una qüestió de doblers. Si tinguéssim menys alumnat a classe, el professor es podria de dedicar més tant als alumnes amb altes capacitats com als alumnes amb necessitats especials.

Entrevista 10. Palma 4.

Identificació del professor/a

a) Sexe: Dona.

b) Edat: 48 anys.

c) Anys com a docent: 18 anys.

d) Família professional Enginyeria elèctrica

e) A quin/s cicle/s formatiu/s imparteixes classe enguany

G. Mitjà Instal·lacions elèctriques

f) A quin centre o IES imparteixes classe enguany CIDE cooperativa d'ensenyament.

Altes capacitats a FP

1. Saps que són les altes capacitats?

Sí.

Què coneixes de les altes capacitats?

Conec que són nins que, pel fet que tenen una capacitat més elevada, poden tenir problemes, igual que els passa als que estan per davall de la mitjana. Pels

alumnes d'altres capacitats s'ha de fer una programació específica adaptada a ells.

2. Coneixes la diferència entre precocitat, talent i superdotació?

Si.

Precocitat supòs que són nins que per sa motivació i estimulació primerenca que tenen a casa, tenen més precocitat a fer les coses, en el desenvolupament psicomotriu especialment.

Talent pens que és capacitat a diferents disciplines, per exemple, talent artístic i no per mates, o a l'inrevés, o talent en llengües i no en arts, o a l'inrevés.

Superdotació és que estàs per damunt en moltes disciplines, que en qualsevol àrea o pràcticament qualsevol àrea estan per damunt de la mitjana i també que adquireixen coneixements més ràpidament.

3. Creus que l'FP a Espanya té el mateix valor social que els estudis de batxillerat i la Universitat?

No.

Per què?

És una xacra social, de sempre, que els que no serveixen per estudiar una carrera han d'anar a FP. I això ho inculquen als alumnes des de casa, els pares, i els mateixos professors als centres educatius. Però no és real. Jo vaig fer COU i els meus companys de la Universitat que venien d'FP tenien molta més preparació que els altres. A més a més, crec que l'FP motiva per anar a la Universitat. Costa molt canviar el rol.

4. Has tingut mai un alumne d'altres capacitats? On? Quan? Què va passar?

No.

5. Creus que hi ha alumnes d'altres capacitats a l'FP?

Crec que si n'hi ha. Jo no he tingut mai, però conec companys que han trobat alumnes que eren d'altres capacitats i que no han estat ben dirigits i això dificulta que aflorin les altres capacitats. Quan estan ben dirigits es desperten els seus talents.

6. Tots els altres capacitats arriben (o volen arribar) a la Universitat?

No.

Per què?

Crec que hi ha dos motius, principalment. Un seria perquè no es dirigeixen bé, es desmotiven i acaben donant molt menys del que poden. Un altre molt diferent seria perquè no volen, perquè justament saben discernir i elegir una altra via més adient amb els seus interessos i motivacions.

7. Quines accions i/o activitats fas perquè puguin aflorar els alumnes amb altes capacitats? I per tal que puguin aflorar talents i/o aptituds que puguin tenir alguns alumnes?

L'FP facilita que es puguin fer activitats d'aquest tipus, ja que és molt pràctica, hi ha molt de treball en equip, llibertat a l'hora de fer feina, etc.

8. Hi ha alumnes detectats d'altres capacitats a les teves classes d'FP? N'has trobat mai?

No

Si en tinguessis, quines accions i/o activitats creus que faries amb/per aquests alumnes?

Faria aprenentatge cooperatiu perquè facilita en general a tots els alumnes i també als d'altres capacitats i també perquè és un treball en conjunt. També donaria feina extra a l'alumne d'altres capacitats.

9. Què creus que s'hauria de fer, en general, per atendre'ls adequadament?

Se'ls ha d'oferir activitats més lliures i que puguin investigar i explorar pel seu compte però amb supervisió i dirigits.

10. Es fa? Per què no es fa? Què faria falta per poder-ho fer?

Si no es fa millor, és perquè no en sabem més i perquè el professorat no està format. Per això, necessitam suport d'orientació i de les associacions d'altres capacitats dins les escoles i instituts.

11. Quines creus que són les carències i/o llacunes, tant personals com generals, en aquest camp?

Bàsicament, la més important seria la formació del professorat en aquesta matèria.

Entrevista 11. Palma 5.

Identificació del professor/a

a) Sexe: Dona

b) Edat: 46 anys.

c) Anys com a docent: 19 anys.

d) Família professional: Administració i Gestió.

e) A quin/s cicle/s formatiu/s imparteixes classe enguany

G. Mitjà d'Administració i Gestió

f) A quin centre o IES imparteixes classe enguany CIDE cooperativa d'ensenyament.

Altes capacitats a FP

1. Saps que són les altes capacitats?

Molt poc

Què coneixes de les altes capacitats?

Són nins amb un coeficient intel·lectual superior a la mitjana, que tenen problemes per relacionar-se i s'avorreixen a classe. De vegades, els fan saltar un curs, però no em sembla bé això. També sé que se'ls fa activitats diferents per ampliar però no sé com. N'hi ha que no són d'altres capacitats en totes les matèries, només en algunes.

2. Coneixes la diferència entre precocitat, talent i superdotació?

Crec que precocitat és que aprèn abans que els altres, talent que se li dona bé una matèria i superdotació que és talentós en més coses i també precoç.

3. Creus que l'FP a Espanya té el mateix valor social que els estudis de batxillerat i la Universitat?

No

Per què?

Perquè tenim la mentalitat social que els alumnes que fan fluixos durant l'ESO han de passar a FP.

4. Has tingut mai un alumne d'altres capacitats? On? Quan? Què va passar?

No

5. Creus que hi ha alumnes d'altres capacitats a l'FP?

Supòs que sí, per no he conegut mai cap cas, ni alumne meu ni d'altres companys.

6. Tots els altes capacitats arriben (o volen arribar) a la Universitat? Per què?

No, alguns arriben a FP per desmotivació cap als estudis i altres per decisió personal, perquè tenen altres interessos.

7. Quines accions i/o activitats fas perquè puguin aflorar els alumnes amb altes capacitats? I per tal que puguin aflorar talents i/o aptituds que puguin tenir alguns alumnes?

No en faig cap

8. Hi ha alumnes detectats d'altres capacitats a les teves classes d'FP? N'has trobat mai?

No

Si en tinguessis, quines accions i/o activitats creus que faries amb/per aquests alumnes?

Faria el mateix, però a l'alumne d'altres capacitats li plantejaria casos més complicats, dins l'aula, perquè hagués de pensar més.

9. Què creus que s'hauria de fer, en general, per atendre'ls adequadament?

No ho sé

10. Es fa? Per què no es fa? Què faria falta per poder-ho fer?

Jo crec que no es fa massa cosa amb aquests alumnes

11. Quines creus que són les carències i/o llacunes, tant personals com generals, en aquest camp?

Crec que hi ha una manca de recursos humans i encara més de formació del professorat.

Entrevista 12. Palma 6.

Identificació del professor/a

a) Sexe: Dona.

b) Edat: 43 anys.

c) Anys com a docent: 16 anys.

d) Família professional: Administració i Gestió

e) A quin/s cicle/s formatiu/s imparteixes classe enguany

G. Mitjà Activitats Comercials

f) A quin centre o IES imparteixes classe enguany: Col·legi Jesús Maria

Altes capacitats a FP

1. Saps que són les altes capacitats?

Sí.

Què coneixes de les altes capacitats?

Són alumnes amb un QI superior a 130

2. Coneixes la diferència entre precocitat, talent i superdotació?

Sí.

Precocitat és que tenen un ritme de desenvolupament major que els altres, però al final, amb el temps, arriben al mateix nivell que els altres.

Talent seria elevada aptitud en una cosa, per exemple, per tocar un instrument.

Superdotació és quan ho tenen tot: alta capacitat intel·lectual, alt nivell creatiu i compromís amb la tasca.

3. Creus que l'FP a Espanya té el mateix valor social que els estudis de batxillerat i la Universitat?

No.

Per què?

Perquè la gent pensa que només fan FP els que per manca de capacitat no poden fer estudis superiors.

4. Has tingut mai un alumne d'altres capacitats? On? Quan? Què va passar?

No, que jo sàpiga.

5. Creus que hi ha alumnes d'altres capacitats a l'FP?

Podria ser.

6. Tots els altres capacitats arriben (o volen arribar) a la Universitat? Per què?

No ho crec, perquè el nostre sistema educatiu només potencia l'habilitat memorística i la capacitat matemàtica.

7. Quines accions i/o activitats fas perquè puguin aflorar els alumnes amb altres capacitats? I per tal que puguin aflorar talents i/o aptituds que puguin tenir alguns alumnes?

Moltes activitats pràctiques com exposicions orals, recerca, cartellera, etc.

8. Hi ha alumnes detectats d'altres capacitats a les teves classes d'FP? N'has trobat mai?

No.

Si en tinguessis, quines accions i/o activitats creus que faries amb/per aquests alumnes?

Doncs supòs que els hi faria fer el mateix que als altres però a un nivell superior per estimular-los.

9. Què creus que s'hauria de fer, en general, per atendre'ls adequadament?

La detecció precoç de les altes capacitats faria que l'alumne pogués triar bé els estudis més adients per les seves capacitats. Per exemple, en el meu cas, m'arribarien més alumnes d'altres capacitats amb talent creatiu o verbal.

10. Es fa? Per què no es fa? Què faria falta per poder-ho fer?

Crec que no es fa, per manca de recursos, de personal i de formació.

11. Quines creus que són les carències i/o llacunes, tant personals com generals, en aquest camp?

Més orientadors i formació del professorat

Entrevista 13. Palma 7.

Identificació del professor/a

a) Sexe: Dona.

b) Edat: 47 anys.

c) Anys com a docent: 22 anys.

d) Família professional: Administració i Gestió.

e) A quin/s cicle/s formatiu/s imparteixes classe enguany

G. Mitjà Gestió administrativa i G. Mitjà Activitats comercials.

f) A quin centre o IES imparteixes classe enguany: Col·legi Jesús Maria.

Altes capacitats a FP

1. Saps que són les altes capacitats?

Més o manco.

Què coneixes de les altes capacitats?

Que hi ha diferents tipus d'altres capacitats.

2. Coneixes la diferència entre precocitat, talent i superdotació?

Sí.

3. Creus que l'FP a Espanya té el mateix valor social que els estudis de batxillerat i la Universitat?

No.

Per què?

Els alumnes que venen a cicles formatius són alumnes que se senten fracassats com a alumnes.

4. Has tingut mai un alumne d'altres capacitats? On? Quan? Què va passar?

No

5. Creus que hi ha alumnes d'altres capacitats a l'FP?

Podria ser, però no s'han detectat.

6. Tots els altres capacitats arriben (o volen arribar) a la Universitat? Per què?

Supòs que no, perquè els alumnes d'altres capacitats poden ser alumnes fracassats en el sistema escolar tradicional.

7. Quines accions i/o activitats fas perquè puguin aflorar els alumnes amb altres capacitats? I per tal que puguin aflorar talents i/o aptituds que puguin tenir alguns alumnes?

Jo crec que les altres capacitats dels alumnes s'han de veure al dia a dia. Segurament hi ha alguns cicles formatius a on es pot detectar més.

8. Hi ha alumnes detectats d'altres capacitats a les teves classes d'FP? N'has trobat mai?

No.

Si en tinguessis, quines accions i/o activitats creus que faries amb/per aquests alumnes?

Hauria de saber quina alta capacitat té.

9. Què creus que s'hauria de fer, en general, per atendre'ls adequadament?

S'hauria de fer una feina conjunta amb el departament d'orientació i una feina personalitzada amb l'alumne.

10. Es fa? Per què no es fa? Què faria falta per poder-ho fer?

No ho sé, perquè mai he tingut cap alumne d'altres capacitats ni he conegut un company que en tingui.

11. Quines creus que són les carències i/o llacunes, tant personals com generals, en aquest camp?

Les altres capacitats crec que s'haurien de detectar a ESO i, juntament amb el departament d'orientació, s'han de planificar les accions que s'han de dur a terme amb aquests alumnes per tal que no es desmotivin i perdin el temps. També és important fer feina amb la família i ajudar-los a treure el millor d'ells.

Entrevista 14. Palma 8.

Identificació del professor/a

a) Sexe: Dona.

b) Edat: 39 anys.

c) Anys com a docent: 2 anys.

d) Família professional: Sanitat

e) A quin/s cicle/s formatiu/s imparteixes classe enguany

G. Mitjà Cures Auxiliars d'Infermeria

f) A quin centre o IES imparteixes classe enguany Es Liceu (Pont d'Inca)

Altes capacitats a FP

1. Saps que són les altes capacitats?

Si, però no molt bé.

Què coneixes de les altes capacitats?

Poca cosa, sé que són persones que van per damunt de la mitja.

2. Coneixes la diferència entre precocitat, talent i superdotació?

No, puc intuir-ho però no exactament

3. Creus que l'FP a Espanya té el mateix valor social que els estudis de batxillerat i la Universitat?

No.

Per què?

Perquè es pensa que qui val, a la Universitat, i qui no, a FP. Crec que és un missatge que forma part de l'imaginari de la societat.

4. Has tingut mai un alumne d'altres capacitats? On? Quan? Què va passar?

No.

5. Creus que hi ha alumnes d'altres capacitats a l'FP?

Segur.

6. Tots els altes capacitats arriben (o volen arribar) a la Universitat? Per què?

No, crec que és un sistema que avorreix, i està tan marcat el camí que no et deixa anar per allà on vols.

7. Quines accions i/o activitats fas perquè puguin aflorar els alumnes amb altes capacitats? I per tal que puguin aflorar talents i/o aptituds que puguin tenir alguns alumnes?

Deix temps lliure, i només doncs algunes pautes per a la realització de la feina.

8. Hi ha alumnes detectats d'altres capacitats a les teves classes d'FP? N'has trobat mai?

No.

Si en tinguessis, quines accions i/o activitats creus que faries amb/per aquests alumnes?

Crec que el primer que faria seria comenta-ho amb professors que porten més anys i si no cercaria altres recursos a veure què hi ha per l'illa.

9. Què creus que s'hauria de fer, en general, per atendre'ls adequadament? Deixar-los anar per lliure, és a dir, botar-se els cursos que considerin per les seves capacitats i formar al professorat per tal que la seva feina sigui la seva passió.

10. Es fa? Per què no es fa? Què faria falta per poder-ho fer?

Crec que llevat d'alguns professors que conec, la resta no en té ganes. Després d'un temps de funcionari, tot canvia i t'acomodes.

11. Quines creus que són les carències i/o llacunes, tant personals com generals, en aquest camp?

Falta d'informació, de formació i d'interès, ja que no m'hi he trobat en aquesta circumstància.

Entrevista 15. Palma 9.

Identificació del professor/a

a) Sexe: Dona.

b) Edat: 43 anys.

c) Anys com a docent: 17 anys.

d) Família professional: Administració i Gestió.

e) A quin/s cicle/s formatiu/s imparteixes classe enguany

G. Mitjà Gestió Administrativa

f) A quin centre o IES imparteixes classe enguany: Col·legi Jesús Maria (Palma)

Altes capacitats a FP

1. Saps que són les altes capacitats?

Sí.

Què coneixes de les altes capacitats?

Són alumnes que tenen talents a determinades matèries. Poden ser superdotats o no.

2. Coneixes la diferència entre precocitat, talent i superdotació?

Sí, la conec.

3. Creus que l'FP a Espanya té el mateix valor social que els estudis de batxillerat i la Universitat?

No.

Per què?

Perquè normalment hi van els alumnes que els hi costa treure l'ESO o bé han fracassat a Batxillerat.

4. Has tingut mai un alumne d'altres capacitats? On? Quan? Què va passar?

Sí, a ESO vaig tenir dos germans diagnosticats. Els hi van fer adaptacions curriculars. Els feia fer activitats extres i més difícils que als altres.

5. Creus que hi ha alumnes d'altres capacitats a l'FP?

No, almenys a Administració i Gestió.

6. Tots els altres capacitats arriben (o volen arribar) a la Universitat?

No.

Per què?

Molts d'ells es frustraven i no volen seguir estudiant.

7. Quines accions i/o activitats fas perquè puguin aflorar els alumnes amb altres capacitats? I per tal que puguin aflorar talents i/o aptituds que puguin tenir alguns alumnes?

A FP no he tingut mai cap alumne amb probabilitat de tenir altres capacitats, per tant, no faig res.

8. Hi ha alumnes detectats d'altres capacitats a les teves classes d'FP? N'has trobat mai?

No.

Si en tinguessis, quines accions i/o activitats creus que faries amb/per aquests alumnes?

Faria adaptacions curriculars segons consell del departament d'orientació.

9. Què creus que s'hauria de fer, en general, per atendre'ls adequadament?

Tenir més professorat i aplicar les indicacions del departament d'orientació quant a adaptacions curriculars.

10. Es fa? Per què no es fa? Què faria falta per poder-ho fer?

No, no es fa perquè no hi ha alumnes d'altres capacitats.

11. Quines creus que són les carències i/o llacunes, tant personals com generals, en aquest camp?

A FP no hi ha carències perquè no hi ha alumnes d'altres capacitats.

Entrevista 16. Sineu 1.

Identificació del professor/a

a) Sexe: Home.

b) Edat: 40 anys.

c) Anys com a docent: 10 anys.

d) Família professional: Informàtica.

e) A quin/s cicle/s formatiu/s imparteixes classe enguany

Grau mitjà Sistemes microinformàtics i xarxes..

f) A quin centre o IES imparteixes classe enguany IES Sineu.

Altes capacitats a FP

1. Saps que són les altres capacitats?

No gaire.

Què coneixes de les altres capacitats?

Crec que és sobre els superdotats, no en sé res més.

2. Coneixes la diferència entre precocitat, talent i superdotació?

No, ni idea. No ho sé.

3. Creus que l'FP a Espanya té el mateix valor social que els estudis de batxillerat i la Universitat?

No, però cada vegada té més consideració.

Per què?

S'ha de canviar el xip que té la societat.

4. Has tingut mai un alumne d'altres capacitats? On? Quan? Què va passar?

No.

5. Creus que hi ha alumnes d'altres capacitats a l'FP?

Potser n'hi ha, però no ho crec.

6. Tots els altres capacitats arriben (o volen arribar) a la Universitat? Per què?

Imagin que sí. Deuen accedir a la carrera que volen estudiar sense cap problema.

7. Quines accions i/o activitats fas perquè puguin aflorar els alumnes amb altes capacitats? I per tal que puguin aflorar talents i/o aptituds que puguin tenir alguns alumnes?

No en faig cap.

8. Hi ha alumnes detectats d'altres capacitats a les teves classes d'FP? N'has trobat mai?

No.

Si en tinguessis, quines accions i/o activitats creus que faries amb/per aquests alumnes?

Ni idea, no sabia què fer.

9. Què creus que s'hauria de fer, en general, per atendre'ls adequadament?

No puc suggerir res pel meu total desconeixement sobre el tema.

10. Es fa? Per què no es fa? Què faria falta per poder-ho fer?

No ho sé.

11. Quines creus que són les carències i/o llacunes, tant personals com generals, en aquest camp?

Ho desconec.

Annex 3. Alumnat ACI identificat en relació al total d'alumnes matriculats a ensenyaments no universitaris.

Alumnat amb capacitats intel·lectuals per comunitat autònoma respecte al total d'alumnes

Nombre d'alumnes

	Ensenyaments no universitaris		
	Total	ACI	%
TOTAL	8.113.239	23.745	0,29%
ANDALUCIA	1.611.481	9.680	0,60%
ARAGÓ	214.523	125	0,06%
ASTÚRIES	137.515	683	0,50%
BALEARS	178.055	627	0,35%
CANÀRIES	353.871	1.972	0,56%
CANTÀBRIA	93.006	131	0,14%
CASTELLA I LLEÓ	356.994	611	0,17%
CASTELLA-LA MANXA	367.560	329	0,09%
CATALUNYA	1.331.508	416	0,03%
COMUNITAT VALENCIANA	858.593	1.063	0,12%
EXTREMADURA	183.471	239	0,13%
GALÍCIA	403.373	1.474	0,37%
MADRID	1.159.653	1.975	0,17%
MÚRCIA	288.173	3.552	1,23%
NAVARRA	110.766	286	0,26%
PAÍS BASC	370.042	383	0,10%
RIOJA	54.238	191	0,35%
CEUTA	19.928	4	0,02%
MELILLA	20.489	4	0,02%

Font: Estadística dels Ensenyaments no universitaris.
Subdirecció General d'Estadística i Estudis del Ministeri d'Educació, Cultura i Esports.

Annex 4. Alumnat amb necessitats educatives per ACI a FP a Espanya, respecte als alumnes matriculats. Curs 2014-15

Alumnat amb capacitats intel·lectuals a FP per comunitat autònoma i cicle.

Nombre d'alumnes

	FP Bàsica			FP GM			FP GS		
	Total	ACI	%	Total	ACI	%	Total	ACI	%
TOTAL	39.867	6	0,02%	355.120	20	0,01%	356.520	40	0,01%
ANDALUCIA	8.633	5	0,06%	63.392	15	0,02%	56.955	34	0,06%
ARAGÓ	1.438	0	0,00%	9.905	0	0,00%	9.428	0	0,00%
ASTÚRIES	430	0	0,00%	8.009	0	0,00%	8.574	2	0,02%
BALEARS	982	0	0,00%	7.132	2	0,03%	4.777	3	0,06%
CANÀRIES	2.279	1	0,04%	20.034	1	0,00%	20.257	0	0,00%
CANTÀBRIA	451	0	0,00%	5.775	0	0,00%	5.470	0	0,00%
CASTELLA I LLEÓ	2.502	0	0,00%	19.890	0	0,00%	18.571	0	0,00%
CASTELLA-LA MANXA	2.860	0	0,00%	17.003	0	0,00%	16.413	0	0,00%
CATALUNYA	0	0	0,00%	60.965	0	0,00%	63.002	0	0,00%
COMUNITAT VALENCIANA	5.435	0	0,00%	43.433	0	0,00%	41.670	0	0,00%
EXTREMADURA	1.433	0	0,00%	8.235	2	0,02%	8.363	1	0,01%
GALÍCIA	2.086	0	0,00%	22.885	0	0,00%	24.841	0	0,00%
MADRID	5.229	0	0,00%	34.982	0	0,00%	39.512	0	0,00%
MÚRCIA	2.196	0	0,00%	11.314	0	0,00%	10.172	0	0,00%
NAVARRA	497	0	0,00%	3.888	0	0,00%	3.892	0	0,00%
PAÍS BASC	2.242	0	0,00%	13.938	0	0,00%	20.614	0	0,00%
RIOJA	581	0	0,00%	2.616	0	0,00%	2.413	0	0,00%
CEUTA	262	0	0,00%	966	0	0,00%	905	0	0,00%
MELILLA	331	0	0,00%	758	0	0,00%	691	0	0,00%

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Estadística dels Ensenyaments no universitaris.
Subdirecció General d'Estadística i Estudis del Ministeri d'Educació, Cultura i Esports.

Annex 5. Evolució de la identificació d'alumnes ACI a FP, entre els cursos 2014-2015 i 2015-16.

Alumnat amb capacitats intel·lectuals a FP per comunitat autònoma, respecte al total d'alumnes matriculats.

Nombre d'alumnes

	Curs 2014-15			Curs 2015-16			Δ ACI
	Total	ACI	%	Total	ACI	%	
TOTAL	751.507	66	0,01%	765.460	96	0,01%	+30
ANDALUCIA	128.980	54	0,04%	134.497	56	0,04%	+2
ARAGÓ	20.771	0	0,00%	21.184	0	0,00%	-
ASTÚRIES	17.013	2	0,01%	16.504	8	0,05%	+6
BALEARS	12.891	5	0,04%	13.778	8	0,06%	+3
CANÀRIES	42.570	2	0,00%	42.307	4	0,01%	+2
CANTÀBRIA	11.696	0	0,00%	11.139	1	0,01%	+1
CASTELLA I LLEÓ	40.963	0	0,00%	39.817	1	0,00%	+1
CASTELLA-LA MANXA	36.276	0	0,00%	36.403	0	0,00%	-
CATALUNYA	123.967	0	0,00%	126.269	0	0,00%	-
COMUNITAT VALENCIANA	90.538	0	0,00%	93.911	0	0,00%	-
EXTREMADURA	18.031	3	0,02%	18.402	2	0,01%	-1
GALÍCIA	49.812	0	0,00%	49.303	0	0,00%	-
MADRID	79.723	0	0,00%	81.544	0	0,00%	-
MÚRCIA	23.682	0	0,00%	23.849	12	0,05%	+12
NAVARRA	8.277	0	0,00%	8.825	0	0,00%	-
PAÍS BASC	36.794	0	0,00%	37.723	3	0,01%	+3
RIOJA	5.610	0	0,00%	5.951	1	0,02%	+1
CEUTA	2.133	0	0,00%	2.147	0	0,00%	-
MELILLA	1.780	0	0,00%	1.907	0	0,00%	-

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Estadística dels Ensenyaments no universitaris.
Subdirecció General d'Estadística i Estudis del Ministeri d'Educació, Cultura i Esports.

Annex 6. Mites en relació als alumnes amb ACI

Mite	Aclariment
Els superdotats/talentsos són de classe mitjana o alta	No necessàriament, si bé influeix l'ambient sociocultural i econòmic a l'hora de possibilitar amb més mitjans el desenvolupament de la potencialitat
És un grup patològic; són fràgils, orgullosos, inestables i solitaris.	Aquest prejudici no es correspon amb la realitat ni apareix a cap investigació. Tot el contrari, tenen menys trastorns de conducta que alumnes "mitjans" i destaquen per tenir recursos pedagògics, autonomia, autocontrol i sociabilitat.
Cerquen un bon rendiment escolar i destaquen a totes les àrees del currículum acadèmic.	Tenir altes capacitats intel·lectuals no és garantia d'èxit escolar. Un 33% destaca, un altre 33% passa desapercebut i l'altre 33% presenta fracàs escolar o té problemes disruptius.
No necessiten ajuda, ja que tenen recursos suficients per fer font a les dificultats.	Han de donar-se les condicions necessàries, ja que l'alumne superdotat no és un ésser extraordinari, sinó una persona "diferent". La mateixa superdotació intel·lectual, si no és atesa adequadament, pot conduir al fracàs escolar.
Els superdotats es defineixen per un alt QI, que se situa per damunt de 130.	Per identificar amb rigor un alumne superdotat, s'ha de fer un estudi rigorós i ampli que contemplin el nombre més gran possible de les variables d'excel·lència.
Formen un estereotip únic: un alumne estrany.	Els alumnes que manifesten condicions de superdotació intel·lectuals, presenten tantes diferències entre si com la resta d'alumnes.
Superior en totes les àrees del desenvolupament.	No necessàriament. És més habitual que destaquin en un aspecte o àrea en concret.
Són alumnes intel·lectualment superiors.	Els "talentsos" solen ser superiors en alguna àrea o aspecte en concret, però no en tot.

Dificultats en el desenvolupament emocional.	En general són més estable, però poden ser més vulnerables emocionalment en el context escolar.
Els alumnes s'avorreixen a classe.	No hi ha evidència vàlida que assegurí que s'avorreixen més o menys que altres alumnes. Dins l'àmbit educatiu, si els objectius no es corresponen amb les seves capacitats i interessos, poden avorrir-se i originar conductes disruptives dins l'aula.
Han de ser atesos per mestres superdotats.	Els mestres han de basar el seu rol en una major maduresa emocional i en una superior disposició de recursos, característiques que li permeten orientar adequadament a l'alumne. No obstant això, alguns professors insegurs poden veure un alumne superdotat o talentós com una amenaça.
Tenen gran motivació per sobresortir a l'àmbit escolar.	Tot i que una implicació elevada envers les tasques pot fer pensar en una superdotació, l'absència d'aquesta implicació mai ha de fer pensar que no estem davant un cas d'alta capacitat intel·lectual.
Els alumnes amb elevat QI tenen garantit l'èxit escolar i professional	Aquesta relació només respon a un 20%. Hauríem de cercar l'altre 80% en aspectes de la personalitat, és a dir, en la intel·ligència emocional: autoconeixement, motivació, gestió de l'humor, control dels impulsos, empatia i habilitats socials.

Font: Martín-Gálvez et al. 2010, pàgs. 33-35

Annex 7. Competències del títol de Gestió Administrativa del CFGM (arts. 4, 5 i 6 del RD 1631/2009)

La competència general d'aquest títol consisteix a realitzar activitats de suport administratiu en l'àmbit laboral, comptable, comercial, financer i fiscal, així com d'atenció al client o usuari, tant en empreses privades com públiques, aplicant la normativa vigent i protocols de qualitat, assegurant la satisfacció del client i actuant segons normes de prevenció de riscos laborals i protecció ambiental.

Les competències professionals, personals i socials d'aquest títol són les següents:

1. Tramitar documents o comunicacions internes o externes en els circuits d'informació de l'empresa.
2. Elaborar documents i comunicacions a partir d'ordres rebudes o informació obtinguda.
3. Classificar, registrar i arxivar comunicacions i documents segons les tècniques apropiades i els paràmetres establerts en l'empresa.
4. Registrar comptablement la documentació suport corresponent a l'operativa de l'empresa en condicions de seguretat i qualitat.
5. Realitzar gestions administratives de tresoreria, seguint les normes i protocols establerts per la gerència per tal de mantenir la liquiditat de l'organització.
6. Efectuar les gestions administratives de les àrees de selecció i formació dels recursos humans de l'empresa, ajustant-se a la normativa vigent i a la política empresarial, sota la supervisió del responsable superior del departament.
7. Donar suport administratiu en l'àrea de gestió laboral de l'empresa ajustant-se a la normativa vigent i sota la supervisió del responsable superior del departament.
8. Realitzar les gestions administratives de l'activitat comercial registrant la documentació suport corresponent a determinades obligacions fiscals derivades.

9. Exercir les activitats d'atenció al client / usuari en l'àmbit administratiu i comercial assegurant els nivells de qualitat establerts i relacionats amb la imatge de l'empresa / institució

10. Aplicar els protocols de seguretat laboral i ambiental, higiene i qualitat durant tot el procés productiu, per evitar danys en les persones i en l'ambient. 11. Complir amb els objectius de la producció, actuant conforme als principis de responsabilitat i mantenint unes relacions professionals adequades amb els membres l'equip de treball.

12. Resoldre problemes i prendre decisions individuals seguint les normes i procediments establerts, definits dins de l'àmbit de la seva competència.

13. Mantenir l'esperit d'innovació, de millora dels processos de producció i d'actualització de coneixements en l'àmbit del seu treball.

14. Exercir els seus drets i complir amb les obligacions derivades de les relacions laborals, d'acord amb el que estableix la legislació vigent.

15. Detectar i analitzar oportunitats d'ocupació i autoocupació desenvolupant una cultura emprenedora i adaptant-se a diferents llocs de treball i noves situacions.

16. Participar de manera activa en la vida econòmica, social i cultural, amb una actitud crítica i responsable.

17. Participar en les activitats de l'empresa amb respecte i actituds de tolerància.

18. Adaptar-se a diferents llocs de treball i noves situacions laborals, originats per canvis tecnològics i organitzatius en els processos productius.

19. Participar en el treball en equip respectant la jerarquia definida en l'organització.

Les qualificacions professionals i unitats de competència del Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals incloses al títol són:

- a) Activitats de recepció i relació amb el client ADG307_2 (RD 107/2008, d'1 de febrer), que compren les següents unitats de competència:
 - a. UC0975_2: Recepcionar i processar les comunicacions internes i externes.

- b. UC0976_2: Realitzar les gestions administratives del procés comercial.
 - c. UC0973_1: Introduir dades i textos a terminals informàtics en condicions de seguretat, qualitat i eficiència.
 - e. UC0978_2: Gestionar l'arxiu en suport convencional i informàtic.
 - f. UC0977_2: Comunicar-se en una llengua estrangera com usuari independent en les activitats de gestió administrativa en relació amb el client.
 - g. C0233_2: Utilitzar aplicacions ofimàtiques en la gestió de la informació i la documentació.
- b) Activitats de gestió administrativa ADG308_2 (RD 107/2008, d'1 de febrer), que compren les següents unitats de competència:
- a. UC0976_2: Realitzar les gestions administratives del procés comercial.
 - b. UC0979_2: Realitzar les gestions administratives de tresoreria.
 - c. UC0980_2: Efectuar les activitats de suport administratiu de Recursos Humans.
 - d. UC0981_2: Realitzar registres comptables.
 - e. UC0973_1: Introduir dades i textos en terminals informàtics en condicions de seguretat, qualitat i eficàcia.
 - f. UC0978_2: Gestionar l'arxiu en suport convencional i informàtic.
 - g. C0233_2: Utilitzar aplicacions ofimàtiques en la gestió de la informació i la documentació.

Annex 8. Mòduls del títol de Gestió Administrativa del CFGM (arts. 10 del RD 1631/2009)

Mòduls	1r. Curs (h.)	2n. Curs (h.)
0437. Comunicació empresarial i atenció al client	160	
0438. Operacions administratives de compra venda	120	
0439. Empresa i administració	100	
0440. Tractament informàtic de la informació	230	
0441. Tècnica comptable	100	
0444. Anglès	160	
0449. Formació i orientació laboral	90	
0442. Operacions administratives de recursos humans		150
0443. Tractament de la documentació comptable		150
0446. Empresa a l'aula		170
0448. Operacions auxiliars de gestió de tresoreria		170
0451. Formació en centres de treball		400

Annex 9. Instruments d'avaluació per ABP

Guia d'observació	L'observació a l'aula durant els projectes ens servirà per avaluar aspectes com ara la participació dels alumnes, el grau d'implicació, la planificació de la feina i l'ordre als espais, la resolució de problemes, la cultura del diàleg, etc.
Diari d'aprenentatge	El diari de l'alumne és una eina d'autoavaluació que permet a l'alumne prendre consciència del seu aprenentatge, els seus interessos, les dificultats, els descobriments, i la presa de decisions o la resolució de conflictes, entre d'altres.
Portafoli	El portafoli permetrà a l'alumne documentar els seu propi aprenentatge i rebre el feedback del docent, de manera que l'alumne pot anar revisant i analitzant els continguts del seu aprenentatge.
Rúbrica	La rúbrica ens permetrà avaluar diferents fases del procés i, en particular, és de gran utilitat per avaluar de forma objectiva el document final que elaborin els alumnes i l'exposició oral del projecte.

Annex 10. Avaluació del programa

a) Entrevista per alumnes amb ACI

A manera de tutoria, podem tenir una xerrada amb l'alumne amb ACI per tal de valorar la nostra intervenció a través del treball per projectes, així com la seva integració dins el grup-classe.

Algunes preguntes que podrien guiar la conversa amb l'alumne podrien ser:

1. Et sents integrat amb els teus companys?
2. Creus que el treball per projectes facilita el treball en equip?
3. Creus que els professors tenen en compte els teus interessos?
4. La metodologia d'ABP creus que millora la teva motivació?
5. T'has sentit lliure en l'aprenentatge?
6. Has pogut observar diferents formes d'aprendre? Creus que et poden servir, ara o en un futur, per aprendre sobre altres temes del teu interès?
7. T'has sentit valorat en el teu grup i creus que has aportat coses interessants?
8. Creus que se t'ha permès assumir riscos i aportar creativitat a la feina?
9. Et sents còmode amb l'ABP? Creus que és més o menys adient per aprendre, respecte a altres metodologies més tradicionals?
10. En algun moment t'has avorrit a classe? Quan i per què?
11. Has après alguna cosa, a través del projecte, que no està directament relacionada amb els continguts de classe? Quina/es?
12. Creus que has prestat més atenció amb l'ABP?

b) Enquesta al grup-classe per valorar el treball per projectes

		1	2	3	4	5	Observacions
1.	Els professors han explicat els objectius del treball per projectes.						
2.	Els professors han explicat de forma clara el repte o problema que hem de resoldre.						
3.	Els espais i el clima d'aula han afavorit la feina per projectes.						
4.	M'agrada més la metodologia d'aprenentatge basat en projectes que la tradicional.						
5.	Els professors ens han servit de guia i ens han ajudat a cercar camins per l'aprenentatge.						
6.	El projecte m'ha ajudat a relacionar la teoria amb la pràctica i el món real						
7.	He aconseguit estar més motivat per l'aprenentatge amb l'ABP.						
8.	M'he sentit còmode amb el meu grup i m'he sentit part indispensable.						
9.	L'ABP m'ha ajudat a fer-me preguntes que d'altra manera no m'hagués plantejat.						
10.	Des del primer moment els professors ens han explicat el sistema d'avaluació.						

1. Mai 2. Poques vegades 3. Algunes vegades 4. Quasi sempre 5. Sempre

c) Qüestionari d'autoavaluació

		1	2	3	A millorar?
1.	El professor s'ha mostrat obert als interessos de l'alumne amb ACI.				
2.	El professor coneix la personalitat de l'alumne amb ACI.				
3.	El professor ha definit el repte del projecte de forma oberta per afavorir diferents solucions.				
4.	El professor ha guiat l'alumne amb ACI en l'observació de com aprèn.				
5.	L'alumne amb ACI ha rebut feedback durant el projecte per aprofundir en un o més temes.				
6.	El professor ha ajudat l'alumne amb ACI a observar diferents formes d'aprendre.				
7.	El professor ha fomentat la creativitat dels alumnes.				
8.	El professor ha deixat que els alumnes assumeixin riscos per descobrir coses noves.				
9.	El professor ha proporcionat estímuls per incitar als alumnes a aprofundir en diferents aspectes.				
10.	El professor ha fomentat un bon clima d'aula, la participació cooperativa i la discussió per tal de promoure un bon treball en equip.				

1. Poques vegades

2. Algunes vegades

3. Quasi sempre

Annex 11. Continguts bàsics i criteris d'avaluació del “Projecte A. Creació i venda d'un producte innovador”

Continguts (Ordre EDU1999/2010, de 13 de Juliol)

Mòdul: Comunicació empresarial i atenció al client (0437)

- Reconeixement de les necessitats dels clients:
 - Concepte i identificació del client
 - Coneixement del client i les seves necessitats
 - Elements d'atenció al client i fases
 - La satisfacció del client
- Potenciació de la imatge de l'empresa:
 - El màrqueting a l'activitat econòmica
 - La imatge corporativa
 - L'oferta i la demanda.
 - Definició de màrqueting i la seva funció dins l'empresa.
 - El producte, el preu i la distribució.
 - Polítiques de comunicació: la publicitat, les relacions públiques i la responsabilitat social corporativa.

Mòdul: Empresa i Administració (0439)

- Característiques de la innovació empresarial
 - El procés innovador en l'activitat empresarial i la competitivitat.
 - Perfil de la iniciativa empenedora i la innovació.
 - La tecnologia com a factor clau de la innovació empresarial.
 - La internacionalització de les empreses com a oportunitat de desenvolupament i innovació.
 - Eines per a la innovació empresarial.

Mòdul: Tractament informàtic de la informació (0440)

- Organització del temps i l'espai de treball, i la postura corporal davant el terminal.
- Instal·lació i actualització d'aplicacions.
 - Entorns d'usuari.
 - Xarxes locals.
 - Compartir i actualitzar recursos.
 - Descarrega, instal·lació, configuració i actualització d'aplicacions i utilitats d'internet.
 - Aplicacions d'ofimàtica.
- Elaboració de documents amb processadors de text
- Integració d'imatges i vídeos en documents
- Elaboració de presentacions

Mòdul: Anglès (0444)

- Anàlisi de missatges orals: comprensió, recursos gramaticals i altres recursos lingüístics
- Interpretació de missatges escrits: recursos digitals, comprensió de texts bàsics, recursos gramaticals i altres recursos.
- Producció de missatges orals: manteniment d'un discurs oral, participació, recursos gramaticals i altres recursos
- Emissió de texts escrits: elaboració d'un text, expressió d'un missatge amb propòsit comunicatiu, recursos gramaticals i altres recursos.

Mòdul: Formació i Orientació Laboral (0449)

- Gestió de conflictes i equips de treball
 - Avantatges i inconvenients del treball en equip a l'empresa
 - Anàlisi de la formació d'equips de treball

- Característiques d'un treball en equip eficaç.
- Participació en el treball d'equip i possibles rols dels diferents integrants.
- Definició de conflicte.
 - Característiques dels conflictes
 - Resolució dels conflictes: mediació, conciliació i arbitratge.

criteris de qualificació (RD 1631/2009, de 30 d'octubre)

Mòdul: Comunicació empresarial i atenció al client (0437)

- Reconeix necessitats de possibles clients aplicant tècniques de comunicació.

Criteris d'avaluació: a) S'han desenvolupat tècniques de comunicació i habilitats socials que faciliten l'empatia amb el client en situacions d'atenció/assessorament al mateix. b) S'han identificat les fases que componen el procés d'atenció al client/consumidor/usuari a través de diferents canals de comunicació. c) S'han reconegut els errors més habituals que es cometien en la comunicació amb el client. d) S'ha identificat el comportament del client.

- Potencia la imatge d'empresa reconeixent i aplicant els elements i eines del màrqueting.

Criteris d'avaluació: a) S'ha identificat el concepte de màrqueting. b) S'han reconegut les funcions principals del màrqueting. c) S'ha valorat la importància del departament de màrqueting. d) S'han diferenciat els elements i eines bàsics que componen el màrqueting. e) S'ha valorat la importància de la imatge corporativa per aconseguir els objectius de l'empresa. f) S'ha valorat la importància de les relacions públiques i l'atenció al client per a la imatge de l'empresa. g) S'ha identificat la fidelització del client com un objectiu prioritari del màrqueting.

Mòdul: Empresa i Administració (0439)

- Descriu les característiques inherents a la innovació empresarial relacionant-les amb l'activitat de creació d'empreses.

Criteris d'avaluació: a) S'han analitzat les diverses possibilitats d'innovació empresarial (tècniques, materials, d'organització interna i externa, entre altres), relacionant-les com a fonts de desenvolupament econòmic i creació d'ocupació. b) S'han descrit les implicacions que té per a la competitivitat empresarial la innovació i la iniciativa emprenedora. c) S'han comparat i documentat diferents experiències d'innovació empresarial, descrivint i valorant els factors de risc assumits en cadascuna d'elles. d) S'han definit les característiques d'empreses de base tecnològica, relacionant-les amb els diferents sectors econòmics. i) S'han enumerat algunes iniciatives innovadores que puguin aplicar-se a empreses o organitzacions ja existents per a la seva millora. f) S'han analitzat possibilitats d'internacionalització d'algunes empreses com a factor d'innovació d'aquestes. g) S'han buscat ajudes i eines, públiques i privades, per a la innovació, creació i internacionalització d'empreses, relacionant-les en un informe, de forma estructurada.

Mòdul: Tractament informàtic de la informació (0440):

- Processa textos alfanumèrics en un teclat estès aplicant les tècniques mecanogràfiques.

Criteris d'avaluació: a) S'han organitzat els elements i espais de treball. b) S'ha mantingut la posició corporal correcta. c) S'ha identificat la posició correcta dels dits en les files del teclat alfanumèric. d) S'han precisat les funcions d'engegada del terminal informàtic. i) S'han emprat coordinadament les línies del teclat alfanumèric i les tecles de signes i puntuació. f) S'ha utilitzat el mètode d'escriptura al tacte en paràgrafs de dificultat progressiva i en taules senzilles. g) S'ha utilitzat el mètode d'escriptura al tacte per realitzar textos en anglès. h) S'ha controlat la velocitat (mínim de 200 p.p. m.) i la precisió (màxim una falta per minut) amb l'ajuda d'un programa informàtic. i) S'han aplicat les normes de

presentació dels diferents documents de text. j) S'han localitzat i corregit els errors mecanogràfics.

- Instal·la i actualitza aplicacions informàtiques relacionades amb la tasca administrativa raonant els passos a seguir en el procés.

Criteris d'avaluació: a) S'han identificat els requisits mínims i òptims per al funcionament de l'aplicació. b) S'han identificat i establert les fases del procés d'instal·lació i actualització. c) S'han respectat les especificacions tècniques del procés d'instal·lació. d) S'han configurat les aplicacions segons els criteris establerts. i) S'han documentat les incidències i el resultat final. f) S'han solucionat problemes en la instal·lació o integració amb el sistema informàtic. g) S'han eliminat i/o afegit components de la instal·lació en l'equip. h) S'han respectat les llicències software.

- Elabora documents de textos utilitzant les opcions d'un processador de textos tipus.

Criteris d'avaluació: a) S'han utilitzat les funcions, prestacions i procediments dels processadors de textos i autoedició. b) S'han identificat les característiques de cada tipus de document. c) S'han redactat documents de text amb la destresa adequada i aplicant les normes d'estructura. d) S'han confeccionat plantilles adaptades als documents administratius tipus. i) S'han integrat objectes, gràfics, taules i fulls de càlcul, i hipervíncles entre uns altres. f) S'han detectat i corregit els errors comesos. g) S'ha recuperat i utilitzat la informació emmagatzemada. h) S'han utilitzat les funcions i utilitats que garanteixin les normes de seguretat, integritat i confidencialitat de les dades

- Integra imatges digitals i seqüències de vídeo, utilitzant aplicacions tipus i perifèrics en documents de l'empresa.

Criteris d'avaluació: a) S'han analitzat els diferents formats d'imatges. b) S'ha realitzat l'adquisició d'imatges amb perifèrics. c) S'ha treballat amb imatges a diferents resolucions, segons la seva finalitat. d) S'han importat i exportat imatges en diversos formats. i) S'han reconegut els elements que componen una seqüència de vídeo. f) S'han analitzat --els tipus de

formats i «codecs» més emprats. g) S'han importat i exportat seqüències de vídeo. h) S'han capturat seqüències de vídeo amb recursos adequats. i) S'han elaborat guies bàsiques de tractament d'imatges i vídeo.

- Elabora presentacions multimèdia utilitzant aplicacions específiques

Criteris d'avaluació: a) S'han identificat les opcions bàsiques de les aplicacions de presentacions. b) Es reconeixen els diferents tipus de vista associats a una presentació. c) S'han aplicat i reconegut les diferents tipografies i normes bàsiques de composició, disseny i utilització del color. d) S'han dissenyat plantilles de presentacions. i) S'han creat presentacions. f) S'han utilitzat perifèrics per executar presentacions.

Mòdul: Anglès (0444)

- Reconeix informació professional i quotidiana continguda en discursos orals emesos en llengua estàndard, analitzant el contingut global del missatge i relacionant-ho amb els recursos lingüístics corresponents.

Criteris d'avaluació: a) S'ha situat el missatge en el seu context. b) S'ha identificat la idea principal del missatge. c) S'ha reconegut la finalitat del missatge directe, telefònic o per un altre mitjà auditiu. d) S'ha extret informació específica en missatges relacionats amb aspectes quotidians de la vida professional i quotidiana. i) S'han seqüenciat els elements constituents del missatge. f) S'han identificat i resumit amb claredat les idees principals d'un discurs sobre temes coneguts, transmès pels mitjans de comunicació i emès en llengua estàndard. g) S'han reconegut les instruccions orals i s'han seguit les indicacions. h) S'ha pres consciència de la importància de comprendre globalment un missatge, sense entendre tots i cadascun dels elements d'aquest.

- Interpreta informació professional continguda en textos escrits senzills, analitzant de forma comprensiva els seus continguts.

Criteris d'avaluació: a) S'han seleccionat els materials de consulta i diccionaris tècnics. b) S'han llegit de forma comprensiva textos clars en llengua estàndard. c) S'ha interpretat el contingut global del missatge. d)

S'ha relacionat el text amb l'àmbit del sector al fet que es refereix. i) S'ha identificat la terminologia utilitzada. f) S'han realitzat traduccions de textos en llengua estàndard utilitzant material de suport en cas necessari. g) S'ha interpretat el missatge rebut a través de suports telemàtics: e-mail, fax, entre d'altres.

- Emet missatges orals clars estructurats, participant com a agent actiu en converses professionals.

Críteris d'avaluació: a) S'han identificat els registres utilitzats per a l'emissió del missatge. b) S'ha comunicat utilitzant fórmules, nexes d'unió i estratègies d'interacció. c) S'han utilitzat normes de protocol en presentacions. d) S'han descrit fets breus i imprevists relacionats amb la seva professió. i) S'ha utilitzat correctament la terminologia de la professió. f) S'han expressat sentiments, idees o opinions. g) S'han enumerat les activitats de la tasca professional. h) S'ha descrit i seqüenciat un procés de treball de la seva competència. i) S'ha justificat l'acceptació o no de propostes realitzades. j) S'ha argumentat l'elecció d'una determinada opció o procediment de treball triat. k) S'ha sol·licitat la reformulació del discurs o part del mateix quan s'ha considerat necessari.

- Elabora textos senzills relacionant regles gramaticals amb el propòsit d'aquests.

Críteris d'avaluació: a) S'han redactat textos breus relacionats amb aspectes quotidians i/ o professionals. b) S'ha organitzat la informació de manera coherent i cohesionada. c) S'han realitzat resums de textos relacionats amb el seu entorn professional. d) S'ha emplenat documentació específica del seu camp professional. i) S'han aplicat les fórmules establertes i el vocabulari específic en l'emplenament de documents. f) S'han resumit les idees principals d'informacions donades, utilitzant els seus propis recursos lingüístics. g) S'han utilitzat les fórmules de cortesia pròpies del document a elaborar.

Mòdul: Formació i Orientació Laboral (0449)

- Aplica les estratègies del treball en equip, valorant la seva eficàcia i eficiència per a la consecució dels objectius de l'organització.

Críteris d'avaluació: a) S'han valorat els avantatges de treball en equip en situacions de treball relacionades amb el perfil del Tècnic en Gestió Administrativa. b) S'han identificat els equips de treball que poden constituir-se en una situació real de treball. c) S'han determinat les característiques de l'equip de treball eficaç enfront dels equips ineficaços. d) S'ha valorat positivament la necessària existència de diversitat de rols i opinions assumits pels membres d'un equip. i) S'ha reconegut la possible existència de conflicte entre els membres d'un grup com un aspecte característic de les organitzacions. f) S'han identificat els tipus de conflictes i les seves fonts. g) S'han determinat procediments per a la resolució del conflicte.

Annex 12. Instruments d'avaluació del “Projecte A. Creació i venda d'un producte innovador”.

a) L'observació a l'aula

		AN	AP	AE	Observacions
1.	Recerca d'informació.				
2.	Ordenació, classificació i síntesi de la informació.				
3.	Anàlisi de la informació.				
4.	Reflexions sobre vies eficients de treball en equip.				
5.	Identificació d'estratègies d'aprenentatge i construcció d'un PLE.				
6.	Utilització de les TIC.				
7.	Treball en equip.				
8.	Autonomia i responsabilitat				
9.	Iniciativa i creativitat.				
10.	Resolució de problemes.				
11.	Acceptació i valoració de la diversitat d'opinions.				
12.	Adaptació al grup				
13.	Cultura del diàleg				
14.	Presa de decisions				

AN. Avaluació Negativa

AP. Avaluació Positiva

AE. Avaluació Excel·lent

b) El Portafoli

Una setmana després de la sessió de debat, sobre màrqueting, els alumnes presentaran un portafoli on hauran d'incloure les conclusions principals i la seva opinió personal, quant al tema de debat.

En concret, els alumnes hauran de incloure, necessàriament al portafoli, els següents punts:

- Què entens per màrqueting?
- La importància del màrqueting.
- Vies eficients per a promocionar un negoci i/o un producte.
- Màrqueting digital.
- Màrqueting tòxic.
- Planificació de màrqueting a una empresa.
- Conclusions i visió personal

El portafoli és d'extensió lliure, si bé es valorarà la capacitat de síntesi.

c) Rúbrica del document final

OBJECTIUS	0 PUNTS	1 PUNT	2 PUNTS	3 PUNTS	OBSERVCIIONS
Document d'estratègia de venda.	La redacció del document és incompleta o inadequada.	La redacció del document recull només algunes de les idees principals pel que fa a estratègies de venda.	La redacció del document recull les idees més significatives però no està ben estructurat o la redacció no és adequada.	La redacció del document recull les idees més significatives i està ben estructurat i redactat.	
La idea: el producte creat	El producte creat no és original ni respon a les necessitats dels mercats.	El producte creat no és original però si respon a les necessitats dels mercats.	El producte creat és força original i respon a les necessitats dels mercats.	El producte creat és molt original i respon a les necessitats dels mercats.	
Material publicitari	El material publicitari no contempla els mínims quant a qualitat i creativitat.	El material publicitari té certa qualitat però és poc creatiu.	El material publicitari té qualitat i presenta alguns elements creatius.	El material publicitari té qualitat i és molt creatiu.	

d) Rúbrica de l'exposició

OBJECTIUS	0 PUNTS	1 PUNT	2 PUNTS	3 PUNTS	OBSERVIONS
Exposició del procés de creació del producte.	No m'ha quedat gens clar el procés que els alumnes han seguit.	M'he pogut fer una idea del procés, però no s'han explicat amb molta claredat.	L'exposició ha estat adequada però no del tot ben estructurada, dificultant la comprensió del procés.	L'exposició ha estat adequada i ben estructurada, facilitant-ne la comprensió de tot el procés.	
Organització de l'exposició en el grup	Els companys no han escoltat l'exposició de tots els membres del grup. Hi havia diàlegs paral·lels i interrupcions.	Els membres del grup han escoltat les intervencions dels companys, però l'ordre de les intervencions no era l'adequat.	Els membres del grup han escoltat les intervencions dels companys, i han seguit un ordre lògic, facilitant la comprensió.	Els membres del grup han escoltat les intervencions dels companys i aquestes han seguit un ordre lògic, facilitant la comprensió. En finalitzar l'exposició, hi ha hagut interacció positiva per aclarir dubtes.	
Exposició d'una dificultat a la qual han fet front durant el projecte	Els alumnes no han sabut detectar una dificultat que hagin hagut de resoldre	Els alumnes han detectat una dificultat, però no han sabut cercar una solució ni a teòricament ni pràcticament	Els alumnes han detectat una dificultat, que han resolt relativament de pressa des del punt de vista teòric, però que ha costat consensuar dins el grup	Els alumnes han detectat una dificultat, que han resolt relativament de pressa tant des del punt de vista teòric com pràctic.	
Temps d'exposició	No s'ha gestionat correctament el temps de cada exposició (o molt curt o molt llarg)	El temps dedicat a l'exposició ha estat desigual per cada part del projecte	El temps d'exposició ha estat força coherent i s'ha repartit de forma adequada per explicar el procés del projecte	El temps d'exposició ha estat perfectament ajustat al format 20x20 i s'ha repartit de forma adequada per explicar el procés del projecte.	

Annex 13. Continguts bàsics i criteris d'avaluació del “Projecte B. Creació d'una empresa amb beneficis socials (ONG).”

Continguts (Ordre EDU1999/2010, de 13 de Juliol)

Mòdul: Empresa a l'aula (0446)

- Característiques del projecte de l'empresa a l'aula:
 - Activitat, estructura i organització de l'empresa a l'aula.
 - Definició de llocs i tasques.
 - Relacions internes i externes de l'empresa.
 - Responsabilitats i punts crítics dels processos.
 - Procés d'acolliment i integració.
- Transmissió de la informació en l'empresa a l'aula:
 - La comunicació interpersonal.
 - Atenció a clients.
 - Comunicació amb proveïdors i empleats.
 - L'escolta. Tècniques de recepció de missatges orals.
 - La comunicació telefònica. La comunicació escrita. Les comunicacions a través d'Internet, correu electrònic, missatgeria instantània i navegadors.
 - Aspectes legals en l'atenció al client.
- Organització de la informació en l'empresa a l'aula:
 - Accés a la informació. Criteris de selecció de la informació.
 - Sistemes de gestió i tractament de la informació. Arxiu i registre.
 - Tècniques d'organització de la informació. Bases de dades en l'atenció al client.
- Elaboració de la documentació administrativa de l'empresa a l'aula:
 - Documents relacionats amb l'àrea d'aprovisionament.

- Documents relacionats amb l'àrea comercial.
- Documents relacionats amb l'àrea laboral.
- Documents relacionats amb l'àrea financera.
- Documents relacionats amb l'àrea fiscal.
- Documents relacionats amb l'àrea comptable.
- Aplicacions informàtiques específiques.
- Gestió dels documents en un sistema de xarxa informàtica.
- Activitats de política comercial de l'empresa a l'aula:
 - Producte i cartera de productes.
 - Preus.
 - Publicitat i promoció.
 - Cartera de clients.
 - Venda. Organització de la venda. Tècniques de venda.
 - El comerç electrònic (B2B, B2C).
- Atenció d'incidències i resolució de problemes en l'empresa a l'aula:
 - Resolució de conflictes. L'escolta i la negociació. Assertivitat. Empatia.
 - Resolució de reclamacions. Procediments de recollides de reclamacions i queixes. Documents o proves d'una reclamació.
 - Seguiment post-venda. Procediments utilitzats i serveis oferts
- El treball en equip en l'empresa a l'aula:
 - El pensament d'equip. Equips i grups de treball. Integració i engegada dels equips en l'empresa.
 - Objectius, projectes i terminis. Rols: caps i delegació.
 - La planificació.
 - Presa de decisions.

- Les reunions.
- Ineficiències i conflictes.
- Gratificacions i sancions

Mòdul: Operacions auxiliars de gestió de Tresoreria (0448)

- Aplicació de mètodes de control de tresoreria:
 - Finalitat i mètodes del control de gestió de tresoreria.
 - Documents relatius a mitjans de cobrament i pagament interns i externs de l'empresa.
 - Llibres de registres de tresoreria.
 - Caixa, bancs, comptes de clients i proveïdors, efectes a pagar i a cobrar.
 - Control de caixa. Fluxs de caixa. Arquejos i quadri de caixa.
 - Control del banc. Finalitat i procediment de la conciliació bancària.
 - Aplicacions informàtiques de gestió de tresoreria

Criteris de qualificació (RD 1631/2009, de 30 d'octubre)

Mòdul: Empresa a l'aula (0446)

- Identifica les característiques del projecte d'empresa creada a l'aula prenent part en l'activitat que aquesta desenvolupa.

Criteris d'avaluació: a) S'han identificat les característiques internes i externes de l'empresa creada a l'aula. b) S'han identificat els elements que constitueixen la xarxa logística de l'empresa creada: proveïdors, clients, sistemes de producció i/o comercialització, magatzematge, i uns altres. c) S'han identificat els procediments de treball en el desenvolupament del procés productiu o comercial. d) S'han relacionat característiques del mercat, tipus de clients i proveïdors i la seva possible influència en el desenvolupament de l'activitat empresarial. i) S'ha valorat

la polivalència dels llocs de treball administratius en el desenvolupament de l'activitat de l'empresa. f) S'ha integrat en l'empresa creada a l'aula, descrivint la seva relació amb el sector, la seva estructura organitzativa i les funcions de cada departament.

- Transmet informació entre les diferents àrees i a clients interns i externs de l'empresa creada a l'aula reconeixent i aplicant tècniques de comunicació.

Criteris d'avaluació: a) S'han utilitzat la forma i tècniques adequades en l'atenció i assessorament a clients interns i externs amb l'empresa. b) S'ha mantingut una actitud correcta en l'atenció i assessorament a clients interns i externs amb l'empresa. c) S'ha transmès la informació de forma clara i precisa. d) S'ha utilitzat el tractament protocol·lari adequat. i) S'han identificat emissor i receptor en una conversa telefònica o presencial. f) S'ha identificat al remitent i destinatari en comunicacions escrites rebudes. g) S'ha registrat la informació relativa a les consultes realitzades en l'eina de gestió de la relació amb el client. h) S'han aplicat tècniques de negociació bàsiques amb clients i proveïdors.

- Organitza informació explicant els diferents mètodes manuals i sistemes informàtics previstos.

Criteris d'avaluació: a) S'han aplicat procediments adequats per a l'obtenció d'informació necessària en la gestió de control de qualitat del servei prestat. b) S'ha tramitat correctament la informació davant la persona o departament de l'empresa que correspongui. c) S'han aplicat les tècniques d'organització de la informació. d) S'ha analitzat i sintetitzat la informació subministrada. i) S'ha manejat com a usuari l'aplicació informàtica de control i seguiment de clients, proveïdors i uns altres. f) S'han aplicat les tècniques d'arxiu manuals i informàtiques predefinides.

- Elabora documentació administrativa, distingint i aplicant les tasques administratives de cadascun dels departaments de l'empresa.

Criteris d'avaluació: a) S'han executat les tasques administratives de l'àrea d'aprovisionament de l'empresa. b) S'han executat les tasques administratives de l'àrea comercial de l'empresa. c) S'han executat les tasques administratives de l'àrea de recursos humans de l'empresa. d) S'han executat les tasques administratives de l'àrea de comptabilitat de l'empresa. i) S'han executat les tasques administratives de l'àrea financera de l'empresa. f) S'han executat les tasques administratives de l'àrea fiscal de l'empresa. g) S'ha aplicat la normativa vigent.

- Realitza les activitats derivades de la política comercial, identificant les funcions del departament de vendes i compres.

Criteris d'avaluació: a) S'ha elaborat i/o actualitzat el catàleg de productes de l'empresa. b) S'ha manejat la base de dades de proveïdors, comparant ofertes i establint negociacions de condicions de compres. c) S'han elaborat i/o actualitzat les fitxes dels clients. d) S'han elaborat llistes de preus. i) S'han confeccionat ofertes. f) S'han identificat els canals de comercialització més freqüents en l'activitat específica.

- Atén incidències identificant criteris i procediments de resolució de problemes i reclamacions.

Criteris d'avaluació: a) S'han identificat la naturalesa i l'origen dels problemes i reclamacions. b) S'ha identificat la documentació que s'utilitza per recollir una reclamació. c) S'han aplicat tècniques de comportament assertiu, resolutiu i positiu. d) S'han buscat i proposat solucions a la resolució dels problemes. i) S'ha seguit el procés establert per a una reclamació. f) S'ha verificat que el procés de reclamació s'ha seguit íntegrament.

- Treballa en equip reconeixent i valorant les diferents aportacions de cadascun dels membres del grup.

Criteris d'avaluació: a) S'ha mantingut una actitud de respecte al professor-gerent i als companys. b) S'han complert les ordres rebudes. c) S'ha mantingut una comunicació fluida amb els companys. d) S'han exposat opinions i punts de vista davant una tasca. i) S'ha valorat l'organització de la mateixa tasca. f) S'ha complementat el treball entre els companys. g) S'ha transmès la imatge de l'empresa. h) S'ha realitzat cada tasca amb rigorositat i correcció per obtenir un resultat global satisfactori i) S'han respectat les normes establertes i la cultura empresarial. j) S'ha mantingut una actitud proactiva, participant en el grup i desenvolupant iniciativa emprenedora.

Mòdul: Operacions Auxiliars de Gestió de Tresoreria (0448)

- Aplica mètodes de control de tresoreria descrivint les fases d'aquest.

Criteris d'avaluació: a) S'ha descrit la funció i els mètodes del control de la tresoreria en l'empresa. b) S'ha diferenciat els fluxos d'entrada i sortida de tresoreria: cobraments i pagaments i la documentació relacionada amb aquests. c) S'han emplenat els diferents llibres i registres de tresoreria. d) S'han executat les operacions del procés d'arqueig i quadri de la caixa i detectat les desviacions. i) S'ha acarat la informació dels extractes bancaris amb el llibre de registre del banc. f) S'han descrit les utilitats d'un calendari de venciments en termes de previsió financera. g) S'ha relacionat el servei de tresoreria i la resta de departaments, empreses i entitats externes. h) S'han utilitzat mitjans telemàtics, d'administració electrònica i altres substitutius de la presentació física dels documents. i) S'han efectuat els procediments d'acord amb els principis de responsabilitat, seguretat i confidencialitat de la informació.